

Hartwig Hausdorf

NE Z TOHOTO SVĚTA
Záhadné artefakty a objevy

Obsah

Slovo k mým čtenářům	5
1. Na začátku byl atom	8
Jaderné elektrárny před dvěma miliardami let	8
Jak to funguje... ..	10
Záhada z Oklo	11
Přirozený nebo umělý původ?	12
Příliš mnoho náhod	14
Kontroverzní diskuse.....	15
Opuštěné a zaplavené	17
Přízračné stíny	19
Atomové výbuchy ve staré Indii.....	21
Radioaktivní stopy	22
2. Nerez „made in India“	25
Nemožné artefakty a nemožné slitiny	25
Kam se podělo 2000 let.....	26
Tajemný železný sloup	28
Odkud ho vzít?.....	29
Vesmírné cesty s Garudou.....	31
Cesta do nejistoty	32
Bezmála div	34
Hádanka v džungli	36
Kila: dýka, která by neměla existovat	38
Tisíc let nebo starší	39
3. „Jako tryskáč v Tutanchamonově hrobě“	42
počítačová technika ze starověku	42
Bouřlivá plavba v Egejském moři	43
Pandemonium na mořském dně	44
Krvavá daň a záhadný nález.....	45
„Tenhle předmět je jedinečný!“	46

Rozhodně žádný prototyp	47
Poprvé patentováno v roce 1828.....	49
„..přistáli na jiných nebeských tělesech“	50
Holografické iluze.....	51
Desátá planeta	53
4. Mexičané v záchranných modulech	54
O astronautech a dalších nositelích přileb	54
Anály Kakčikelů.....	56
Bohové v obleku kosmonautů.....	56
Soška s přilbou a šterbinovitýma očima	58
Vražedná hra.....	60
Kněz na katapultovacím sedadle.....	61
„Headsets“ v pralese.....	63
Muž s „pažemi robota“	65
5. Vzrušující téma: genové inženýrství	67
Fauna podle designu „ z boží ruky?	67
Holý strach	68
Rozzlobené Greenpeace	70
Vědomé klamání a zastírání.....	71
Čína nebyla žádná „zóna bez genové techniky“	73
Cizorodé geny se hlásí o slovo	75
K nesmírným vedlejším účinkům.....	77
Fauna podle designu I: Nejvěrnější přítel člověka	79
Fauna podle designu II: Záhadný stepní sprinter	80
Jak se stali z hyen gepardi?	82
Hybridní tvor mezi psem a kozou?.....	83
Dovětek	84
6. Prehistorické svíčky zapalování a vesmírný šrot z doby ledové	85
Filigránská high technology ze starší doby kamenné.....	85
Jako zasažen bleskem.....	87
Vize budoucnosti: nanotechnika	88

Realita předstihuje science fiction	89
„Engines of Creation“	93
Nanotechnika z doby ledové.....	94
Terénní práce u reky Balbanju.....	96
„Mimozemský, technogenní původ“	97
O slovo se hlásí CICAP	98
7. Zmizeli v modrém světle	100
Hvězdná brána v Andách	100
Nikoli z tohoto světa.....	101
„Brána ke světu bohů“	102
Tunel zářící v modrém světle.....	103
Základní tábor „ bohů „?.....	104
Vodovody, které nikdy vodovody nebyly.....	105
Druhá strana Sluneční brány	107
Poselství v kameni	109
Magneticky zmatek na milimetrovém papíře	112
Co nám chce toto poselství říci?	114
8. „Zříceniny lidí nepocházejících ze Země“	115
Neslýchané, ale oficiálně potvrzené	115
Hračka obrů?	116
Na dobrodružných stezkách.....	117
„... odpalovací základna mimozemšťanů“	119
Osm procent vzorkuje nedefinovatelných	120
Přirozený vznik vyloučen	121
Lehký kov pro technologii budoucnosti.....	122
9. Opět na stopě	124
Co je nového v hádance století: „čínský Roswell“	124
Malé bytosti s velkými hlavami	125
Nejpodivnější písmo, jaké kdy bylo objeveno	126
„Ujetá“ historie.....	127
Hledání stop v kupce sena.....	129
Objev, ve který jsme nedoufali	131

Aniž zanechali stopy.....	132
Poslední žijící potomci?.....	134
Katastrofa z Minamaty	135
Dlouhá doba v naprosté izolaci	136
Nebezpečné setkání za druhé světové války	138
Nová expedice do Baján Kara Ula?.....	139
10. Egypťané a jiní mimozemšťané.....	140
Austrálie ukrývá ještě mnoho tajemství	140
Jako by vyrostli ze země.....	141
Anubis v australském vnitrozemí	143
Archaický styl psaní	144
Had, který kousne víckrát	145
Kde vězí mumie?.....	147
Soud boha nebes	149
Sbírka australských „trofejí“	150
Zářící ptáci v „době snění“	152
S „hvězdným počítačem „ okolo půlky světa	153
Vysvětlení pojmů	155
Poděkování.....	162
Poznámky.....	163

Slovo k mým čtenářům

„Horizont mnoha lidí má nulový poloměr, a tomu pak říkají jejich stanovisko.“

Albert Einstein (1879-1955), fyzik a nositel nobelovy ceny

Existují věci, které bychom raději ani neobjevili. A artefakty, které by bývalo bylo lepší nevyrvat z útrob země či nevyzvedávat z mořských hlubin. Zasévají jen neklid a vedou ke sporům se všemi, kdo se ve svých představách o světě přidržují pevně daných názorů, opírajících se povětšinou o „zdravý lidský rozum“.

Když se pak setkají s fakty a nálezy, které se do jejich dopředu daného a pevně strukturovaného světa nehodí, můžeme pozorovat leckdy zajímavé reakce. Jsou mezi nimi tací, které z jejich klidu nic nevyvede. Po straně se usmívají, potřesou hlavou a pak shovívavým tónem vysvětlí, že takové věci přece neexistují. Protože – jak jednoduché! – nemůže existovat něco, co existovat nesmí.

Někteří, jejichž povaha je o stupínek choleričtější, už reagují o něco prudčeji. Plní svatého hněvu a vnitřního rozhořčení označují každého, kdo se skutečně neobvyklými tématy přijde, nezřídka za blázna a všechny argumenty bez další diskuse odkazují do říše pohádek. Diskuse zpravidla nemá žádný smysl, protože jakákoli věcnost ihned sklouzne do emocí a rozohněný partner se vydá na své soukromé křížové tažení. Proti věcem, které – už zase – být nemohou, protože být nesmějí.

Jakou asi moc rozbíjet obraz světa některé věci musí mít, když v nich nikoli právě zanedbatelný počet našich současníků spatřuje temnou hrozbu! A přitom je nerozčiluje, když ho nadnárodní naftařské společnosti každý den odírají u čerpacích stanic. Nebo když „zástupci lidu“ vodí občana neustále a bez milosti za nos a dělají z něj hlupáka. Neboť zatímco kážou voličům vodu, popíjejí o to více víno – pardon, vlastně šampaňské. Zato je však podivuhodně rozpálí, když jim pár nepřizpůsobivých „kacířů“ předestře docela konkrétní fakta, jež jsou s to ukázat jim absurdnost nikoli nepodstatné části tak obtížně nabytých školních znalostí.

Vždyť kam bychom přišli, kdyby bylo možno jen tak beztrestně referovat o věcech, jako jsou:

- prastaré sochy v pralese Střední Ameriky, jež jsou vybaveny zařízeními připomínajícími „paže robotů“, které se dnes užívají v nejmodernějších laboratořích s vysokým zabezpečením,
- „hvězdná brána“ v peruánských Andách, jíž tisícileté indiánské mýty přisuzují přesně stejné efekty, jaké známe z televizního seriálu a filmu *Hvězdná brána*,
- mistrovská díla staroindické metalurgie, jež jsou tvořena doslova „nemožnými“ slitinami a jež stavějí na hlavu naše znalosti o prehistorické technice,
- nedatovatelný areál z šerého dávnověku, který oficiální místa Čínské lidové republiky označují jako „zříceniny mimozemských lidí“?

Na následujících stranách bych chtěl svým ctěným čtenářkám a čtenářům předestřít překvapivé množství nálezů a faktů, jež mají cosi společného. Nehodí se do našeho tradičního obrazu historie, vybízejí k jízlivým kontroverzím, a nemálo našich současníků by bylo raději, kdyby se ani nevytahovaly na denní světlo. Nejlepší je zahrabat je zpátky co nejhlouběji. A víko na to, aby byl v krabici zase klid.

Jak výbušná musí většina některých takových nepohodlných věcí být, když už pouhá diskuse vyvolává ty nejprudší spory! Nu ano, rád přiznávám, že mi dělá velkou radost vyhledávat slabá místa v rámci paradigmat, která byla odhalena jako dávno překonaná a jako „pomocná konstrukce“ předvěřejška. A kvůli tomu jsem nalétal po světě tisíce kilometrů, což je mým oblíbeným zvykem již celá léta – jen abych se o existenci takových věcí přesvědčil na vlastní oči. A diskutoval jsem s otevřenými experty, kteří sami pátrají po stopách neuvěřitelného. Například v případě „předpotopních“ jaderných reaktorů pocházejících skutečně z rané geologické historie Země, anebo svědectví o pro nás nevysvětlitelné vysoce vyspělé metalurgii ze staré Indie.

Včera to byly spekulace. Teď přicházejí nová fakta. Ta mají důležitý úkol: konečně svrhnout z piedestalu starý, překonaný obraz historie. Dokonce i ve věži ze slonoviny těch nejkonzervativnějších vědců se prosadí názor, že nepohodlné věci jsou jako kořeny pod

asfaltem. Z dnů dávno minulých vyrazí nebyvalou silou na povrch a neodvratně si razí cestu, jakou jim přisoudil osud.

A pranic nedbají o ty, kteří by je nejraději neviděli. Jak řekl již Jonathan Swift (1667-1745): „Člověk by neměl mít nikdy zábrany říci pravdu. Vždyť tím jen ukazuje, že se vyvíjí, že dnes je chytřejší než dříve.“

1. Na začátku byl atom

Jaderné elektrárny před dvěma miliardami let

„Pravděpodobnost, že jsme v průběhu téměř čtyři miliardy let trvající historie života na naší Zemi měli návštěvu z vesmíru, je velmi vysoká, je na nás, abychom našli stopy a indicie takových návštěv.“

Dr. Johannes Fiebag (1956-1999), geolog a vědecký žurnalista

Jednou z nejsložitějších technických vymožeností, s nimiž přišla lidská vynalézavost, jsou jaderné elektrárny, přestože se ne zcela neprávem netěší nejlepší pověsti. Nečerpají svůj výkon a sílu z fosilních paliv, jako je uhlí a ropa, ba ani z čistších zdrojů, jako je síla větru anebo vody, nýbrž ze štěpení vysoce radioaktivního materiálu v průběhu kontrolované, nekonečně zpomalené řetězové reakce. A protože se nám bohužel stále ještě zcela nepodařilo ovládnout metodu, kterou již dávno vyzkoušely všechny stálce ve vesmíru – jadernou fúzi –, budou mít ještě i příští generace mnoho problémů s doslova zářícím dědictvím až příliš nekritické víry v pokrok. Takzvaná super-GAU, čili katastrofa, jaká se odehrála roku 1986 v ukrajinské jaderné elektrárně v Černobyli, a bezpočet katastrof, jimž jsme unikli jen o vlasek – ještě v roce 2006 málem vyletěl do vzduchu reaktor ve švédském Forsmarku postavený podle „bezpečných“ západních standardů – hovoří jasným jazykem. To však jen na okraj, protože boj proti tikajícím časovým bombám

jaderných elektráren raději přenechám příslušným ekologickým organizacím.

Přesto pokládám za nutné obeznámit čtenáře alespoň v hrubých rysech s cestou, jež vedla k dnešnímu jadernému know-how.

Její sledování nám totiž usnadní vstup do tohoto specializovaného oboru. Avšak kromě toho i do neuvěřitelně vzdálených období rané historie naší planety.

Přirozenou radioaktivitu objevil Francouz Antoine Henri Becquerel (1852-1908) již v roce 1896. Roku 1903 obdržel společně s dvojicí badatelů Pierrem a Marií Curieovými Nobelovu cenu za fyziku a jeho jméno se stalo označením jednotky měření záření radioaktivních látek. Význační fyzikové pokračovali v bádání na tomto poli, až se 17. prosince 1938 německému atomovému fyzikovi Otto Hahnovi a jeho asistentovi Fritzi Strassmannovi podařilo úspěšně provést první štěpení uranu 235. S použitím nejjednodušších metod zahájili Hahn a Strassmann ve své laboratoři v berlínském Ústavu císaře Viléma vývoj, který už pak nešlo zadržet.

O čtyři roky později, 2. prosince 1942, uvedl v Chicagu atomový fyzika nositel Nobelovy ceny Enrico Fermi (1901-1954) se svými asistenty do chodu první jaderný reaktor. Ten byl umístěn – jaká nesmírná lehkomyšlnost – přímo pod lavicemi diváků na stadionu tamější univerzity.

Pak přišla Hirošima. Technologie, sotva zrozená jen o pár let dříve, způsobila smrt mnohem více než 100 000 lidí. Po nevýslovných hrůzách se dr. Jacob Oppenheimer (1904-1967), jemuž se ve Spojených státech říkalo „otec atomové bomby“, postavil s veškerou vehemencí vášnivě proti jakémukoli využití jaderné energie: „My vědci jsme nyní poznali hřích (...) v tom nejhlubším slova smyslu.“¹ Už nic nebylo jako dřív. Pandořina skříňka byla otevřena. A nikdo nebyl ochoten ji znovu zavřít.

Ale vraťme se k „mírovému“ využití jaderné energie a k některým otázkám, které souvisejí s technickým know-how.

Jak to funkuje...

Co se vlastně děje za několik metrů silnými železobetonovými stěnami jaderného reaktoru? K jakým složitým procesům tam dochází, že nakonec tolik obávaná jaderná síla produkuje elektrickou energii? Jaké faktory je nutno zkoordinovat, aby všechno probíhalo podle plánu?

Ve štěpném materiálu – obvykle to je uran s hmotnostním číslem 235 (U235) – se ostřelováním volnými neutrony štěpí atomová jádra, přičemž kromě úlomků jádra vznikají také volné neutrony. Ty vylétají s nesmírnou energií do bezprostředního okolí a štěpí další jádra. Takto pokračuje donekonečna: začala řetězová reakce.

Kdyby nebyl průběh procesů brzděn, došlo by v reaktoru ve zlomku sekundy ke katastrofální explozi s teplotou několika milionů stupňů Celsia. Reaktor by se změnil v atomovou bombu. Proto je zapotřebí mimořádně přesných zásahů zvnějšku a použité látky musí být ve vzájemně zcela přesně určeném poměru. To nejsložitější na celé technice je tedy řízení reaktoru. Čili jinak řečeno: zpomalení štěpení jader. Hrubě zjednodušeně není jaderný reaktor nic jiného než časově donekonečna protahovaný jaderný výbuch. Inferno pod zvětšovacím sklem, chcete-li.

Aby bylo zaručeno, že nedojde k překročení hranice mezi ničivým peklem a řízeným získáváním energie, musí být splněny zcela přesně stanovené podmínky. Rychlé neutrony, o nichž jsme mluvili na začátku, musí být zbrzděny. K tomu slouží takzvané *moderátory*. To jsou látky použité v reaktoru, jež mají lehká atomová jádra – například voda, těžká voda nebo také grafit. Brzdění se provádí zasouváním a vysouváním regulačních tyčí do jádra reaktoru a z něho, aby byly procesy udrženy v kontrolovatelném rozmezí. Na druhé straně by v okolí komplexu neměly být žádné materiály pohlcující neutrony, protože by mohly vést k zastavení řetězové reakce. Nezbytné je také chladivo, které přenáší vzniklou tepelnou energii v podobě páry ke konvenční turbíně.²

Technici musí všechny tyto procesy neustále sledovat a správně řídit. Nic nesmí být ponecháno náhodě, neboť vše se odehrává v mimořádně přesně vymezeném rámci četných určujících parametrů. Tolik o některých základních faktech, která pokládám za nezbytná k

pochopení významu skutečností popisovaných v následujícím textu. Zde totiž opouštíme solidně vyhlízející půdu našich školních znalostí pokládaných za věčné a musíme se vyrovnat se zjištěním, že v pradávné minulosti naší planety již musela existovat celá řada řádně fungujících jaderných reaktorů.

Záhada z Oklo

Pierrlatte, 160 kilometrů na sever od francouzského přístavního města Marseille. 7. června 1972 byl v laboratoři Commissariat à l'Energie Atomique (CEA) položen základ k objevu, jenž se stal podnětem k senzačním závěrům. Chemik Henri Bouzigues se s několika kolegy právě chystal začít zkoumat zaslaný vzorek plynu hexafluoridu uranu. Tento bezbarvý plyn se obvykle používá k oddělování jednotlivých izotopů uranu různých hmotnostních čísel.³ S překvapením zjistil, že u zaslaného vzorku je podíl nestabilního izotopu U235 o něco nižší, než tomu je normálně. Vzorek obsahoval „jen“ 0,7172 místo 0,7202 procenta. Vyjádřeno v absolutních číslech to znamená, že na 100 000 atomů uranu připadá místo 720 atomů uranu 235 jen 717.^{4,5}

Přímo směšná odchylka, kterou by kdokoliv jiný přisoudil chybě při měření a s pokrčením ramen by přešel k další práci. Nikoli však Henri Bouzigues. Ten byl přesvědčený, že něco nesouhlasí. Proto se rozhodl přijít té zvláštní věci na kloub.

Další zkoumání vzorku ukázalo, že tento na první pohled vlastně nijak pozoruhodný menší podíl nestabilního U235 není výsledkem chyby měření, ba ani chyby při zpracování přírodního uranu na hexafluorid uranu. A už vůbec ne důsledkem „znečištění“ uranem, který se již používal jako palivo v moderních jaderných elektrárnách. Tajuplná odchylka musela mít jinou příčinu.

A tak začalo hledání i té nejnepatrnější příčiny, jež Henriho Bouziguese a jeho další kolegy, které přizval, zaměstnalo na další dva měsíce. Především bylo třeba zjistit, odkud dodávka uranu, jehož nestabilní složka neodpovídala normě, vůbec přišla. Všechny stopy vedly do Gabunu, rovníkového státu v západní Africe, a tam do dolů Oklo ležících nedaleko města Franceville. Francouzsko-gabunské

konsorcium firem COMUF (Compagnie des Mines d'Uranium de Franceville) tam těžilo žádanou rudu v povrchových dolech.

Ještě podrobnější zkoumání a kontroly pak odhalily, že COMUF přimíchávala do zpracovávané uranové rudy podstatný díl materiálu z „čoček“ bohatých na uran vyskytujících se v areálu dolu v Oklo. Firma se s dodávkami zpožďovala, protože jiné rudy bylo k dispozici málo. Avšak za odchylky složení zkoumaného vzorku hexafluoridu uranu od normy mohl právě tento materiál!³

V oblasti povrchových dolů byla nyní těžba přerušena, aby bylo možno přikročit k podrobnému geochemickému rozboru. Vrtací stroje se prokousávaly tvrdou skalnatou horninou a odebíraly další vzorky. Vědci tak byli upozorněni na prozatím šest čočkovitých útvarů, u nichž byl podíl U235 signifikantně nižší.

Pro něj existovalo jen jedno vysvětlení. Díky znalostem o poločasech rozpadu radioaktivního materiálu bylo možné poměrně přesně zpětně vypočítat, že koncentrace izotopu s hmotnostním číslem 235 činila před zhruba dvěma miliardami let asi tři procenta. Tehdy, dospěli fyzikové k naprosto převratnému závěru, musely v oblasti dnešních dolů Oklo probíhat přesně stejné štěpné procesy, jaké jsou dnes využívány při produkci tepla k výrobě elektrické energie. Jinak řečeno: před dvěma tisíci milionů let –paleontologové zde mluví o prekambriickém období – pracovala v regionu Oklo řádně fungující atomová elektrárna, kterou tvořila celá řada jednotlivých reaktorových bloků!^{6,7}

Přirozený nebo umělý původ?

Když se v létě roku 1972 pomalu prosadil názor, že před pradávnými časy probíhala skutečná jaderná reakce, bylo rozhodnuto pokračovat v dějišti neslýchaného pradávného fenoménu v pátrání. Mezitím bylo v pánvi Oklo v jihovýchodním Gabunu objeveno celkem 14 takových fosilních jaderných reaktorů. Další se nachází v Bangombé, asi 30 kilometrů od Oklo. Tento jev není dosud znám z žádného jiného místa na světě. Jen zde, v rovníkové Africe, jich na poměrně malém území stojí tucet. Ojedinělé? Nikoli při takovém hromadném výskytu. Nebo pouhá náhoda? Tento „malý pomocník osudu“ nám tentokrát asi příliš nepomůže.

Přesto většina vědců nepovažuje tajuplné reaktory z Oklo za nic jiného než za pouhou, byť neuvěřitelně vzácnou hříčku přírody. V době, kdy veškerý život na této planetě tvořily primitivní, jednobuněčné organismy v moři, byl prý uran mimořádně koncentrován pouhým vymýváním a obohacováním. Které procesy však – z konvenčního hlediska – přesně přispěly k tomu, že zcela náhle a jakoby „z ničeho“ vznikla technologie, která od nás dnes vyžaduje maximální schopnosti řízení a dohledu?

K tomu musely být splněny určité podmínky; to připouštějí i zástupci oficiální vědy věřící na náhodu. Dejme tomu, že se o dostatečně vysokou koncentraci uranu postarala sama příroda. Ten musel být obohacen na dně pramoře na území dnešního státu Gabunu. Buď vznikly celé sedimenty uranu vymýváním ze žuly (jež dodnes vykazuje nepatrné stopy uranu), nebo šlo o materiál vulkanického původu. Protože atomová fyzika dnes zná poločasy rozpadu radioaktivních látek s vysokou přesností, nebylo problémem zjistit, že před asi dvěma miliardami let činil podíl nestabilního izotopu U_{235} cca tři procenta. To je, jen tak mimochodem, přesně hodnota, které se dnes u uranu U_{235} dosahuje obohacováním, aby ho bylo možno využít pro provoz v jaderných reaktorech. Dalšími podmínkami musely být vysoký podíl uranu v rudě – mezi deseti a dvaceti procenty – a vysoká poréznost horniny. A v bezprostředním okolí by musela být přesně vyvážená koncentrace prvků jako vanadium, chrom a bor, které by zčásti pohltily rychlé neutrony a zpomalily řetězovou reakci. Neboť jinak by – vulgárně řečeno – došlo jen k jednomu jedinému, o to však mohutnějšímu „bouchnutí“.

Dále se předpokládá, že nerozštěpitelný uran U_{235} byl v průběhu řetězové reakce přeměněn ostřelováním neutrony na nestabilní plutonium, jež se později rozpadlo na uran U_{235} . My známe plutonium teprve od doby, kdy sami dovedeme štěpit atom. A „přírodní reaktory“ v Oklo by si dlouhou dobu obstarávaly palivo podle stejného principu, jaký se dnes používá u reaktorů typu „rychlý množivý reaktor“.

To všechno by se odehrávalo hluboko pod zemí, neboť když probíhala řetězová reakce, ležely „čočky“ obohaceného uranu, zakryté mohutnými usazeninami, tři až čtyři tisíce metrů pod

povrchem země. Tlak v této hloubce činí 300 až 400 barů, a odpovídá tedy tlaku panujícímu při jaderných reakcích probíhajících na našich reaktorech s vodou pod tlakem. Za těchto poměrů by voda sloužící jako moderátor zůstala tekutá ještě i při teplotě okolo 370 °C – to je minimální teplota ke spuštění jaderné reakce brzdila by neutrony neustále vznikající štěpením jader. Mohla by tak být štěpena stále další atomová jádra, což by udržovalo řetězovou reakci v chodu.⁸

Příliš mnoho náhod

Co připouštíme: výše uvedená argumentace zní docela schůdně, hlavně když zcela decentně uvážíme skutečnost, že před dvěma miliardami let byla koncentrace uranu U_{235} mnohem vyšší než dnes. Nicméně přesto mě tyto argumenty ve prospěch přirozeného vzniku nedokážou doopravdy přesvědčit.

Co když se podíváme na náhodu z hlediska statistických možností či lépe nemožností? Uran byl údajně vyplaven a obohacen na povrchu. Potom tam zůstal, chemicky vůbec nereagoval, aby se pak v průběhu geologických přeměn po pár stovkách milionů let dostal do hloubky řekněme čtyř tisíc metrů. Tam se potom, opět zcela náhodně, sešla řada podmínek, aby se uvedl do chodu zpomalený rozpad jader. Že při tom hrály roli typy procesů dvou různých typů reaktorů, to se úmyslně přehlíží.

„Rychlý množivý reaktor“ čili reaktor s vodou pod tlakem: co bychom za to dali, abychom ho měli! Když vyjdeme z docela rozumného předpokladu, že podle zákonů statistiky je pravděpodobnost, že nastanou takové příznivé okolnosti, už sama o sobě hodně malá – budme velkorysí a řekněme 1:10 000, jaká je pak pravděpodobnost, aby byly splněny *všechny* předpoklady? I kdyby nevyšly jen některé z nich, můžeme na řetězovou reakci zapomenout. Pravděpodobnosti se nesčítají, jak známo, násobí se. To ví přece každý, kdo někdy vyplňoval sázenku do loterie. Obratem ruky se dostáváme k astronomickým číslům, vedle nichž výpočet šťastných čísel v loterii vypadá jako početní cvičení pro začátečníky. Tím to však ještě nekončí.

V dolech Oklo se našly dokonce i produkty štěpení uranu, například plutonium. Tento nechvalně známý prvek patří k trans-uranům a poprvé byl uměle vyroben ostřelováním neutrony v roce 1945. V přírodě se nevyskytuje. Vzorky uranu z Oklo navíc vykazují stopy čtyř prvků, jejichž podíly se zatím vyskytly jen v průběhu dnešního štěpení jader. Byly to prvky europium, cerium, neodym a samarium.⁷

Dejme tomu, že bych za určitých ještě připustil vznik *jednoho* přírodního reaktoru, navzdory tolika k tomu nezbytným předpokladům. A přitom – a na to prosím nezapomínejme – by stačila absence jen jednoho z nich, aby byl zhatěn celý proces. Odchýlí-li se totiž nepatrně jen jediný z těchto parametrů, k žádné řetězové reakci jednoduše nedojde. Avšak 14 takových reaktorů v oblasti Oklo a jeden další jen ve 30 kilometrech vzdáleném Bangombé musí otrást vírou i toho nejzanícenějšího zastánce náhody.

Kontroverzní diskuse

Švýcarský novinář Hansjorg Ruh, jemuž vděčím za mnoho informací o „lokalitě Oklo“, měl před pár lety možnost uranové doly navštívit osobně. Povrchová těžba, s níž se tam začalo v roce 1970, zanechala v původně hustě zalesněné pánvi Oklo hluboké jizvy. Vznikl opravdový kaňon jeden kilometr dlouhý a půl kilometru široký, jehož hloubka o něco přesahuje 300 metrů. Vrstva s obsahem uranu, jež se tam po léta těžila, měla mocnost mezi pěti a osmi metry a oproti horizontále byla natočena asi o 45 stupňů. V únoru 1985 se skupina firem COMUF rozhodla, že bude uranovou rudu těžit už jen podpovrchově, tedy pomocí štol.

Společně se skupinou návštěvníků dostal Švýcar obvyklý ochranný oděv a potom jeli přírodními cestami, na nichž cítili i sebemenší kostičku v těle, až k vjezdu do podzemní části dolu. Následovala další pekelná jízda do hloubky tří kilometrů pod zem, kde bylo dosaženo cíle: takzvaného „reaktoru č. 10“ v uranovém dolu v Oklo.

Geolog provázející skupiny ukázal hůlkou na čočkovité zbarvení horniny, jež by očím „nezasvěceného“ nejspíš zůstalo skryto.

Přestože jsou dnes pozůstatky kdysi probíhající řetězové reakce opticky naprosto nenápadné, přece z nich odborník pozná, že před dvěma miliardami let se zde získávalo nesmírné množství energie. A pokud byla jaderná technologie, jak tvrdí odborníci, v provozu několik set tisíc let, hovoří to v mých očích spíše ve prospěch vyspělé technologie než čiré náhody nebo pouhé „hříčky přírody“.

Když návštěvníci opustili podzemní svět, zavezli je ke zbytkům reaktoru č. 2“ (reaktory se číslovaly v pořadí, v jakém byly objeveny; HH). Z přístupného okraje jedné strany jámy byl na protějším svahu vybudován bunkru podobný železobetonový kryt, jímž jsou zbytky reaktoru chráněny před nepřízní počasí. Toto zpevnění má zabránit také tomu, že by se povrchovou těžbou uvolněná struktura utrhla a celý svah se zřítil. Úvahy o ochraně před radioaktivním zářením nicméně při stavbě tohoto přístřešku nehrály žádnou roli.

Také švýcarský žurnalista Hansjorg Ruh věří na přirozený vznik reaktorů v Oklo. Namítá, že reaktory patrně dnes jako „čočkovité inkluze“ by díky své poloze přímo v úložišti uranu stály na místě „pro stavbu jaderné elektrárny nejméně příznivém“.³ Avšak proč by měla nějaká cizí inteligence vznášet námitky proti vybudování jaderného zařízení co nejbližší zdroji na planetě, která byla tehdy prakticky bez života? A snad byli hypotetičtí budovatelé jaderné elektrárny také již nepoměrně pokročilejší než naši inženýři konce 20. a počátku 21. století.

Stejná představa by relativizovala i druhou Ruhovu námitku, že totiž na délce pouhých 150 metrů bylo koncentrováno šest reaktorů. Dnes by určitě žádný provozovatel jaderné elektrárny bloky tak blízko vedle sebe nepostavil, vždyť jak ukázala černobylská katastrofa, jaderný požár propálí během velice krátké doby i několik metrů silné železobetonové zdi. Ale co by zbylo po dvou miliardách let po ochranném plášti i toho nejtěžšího kalibru?

Nakonec poukazuje i na pár odchylek při dimenzování. Dnešní jádra reaktorů mívají zpravidla průměr dva až tři metry, a to při výšce cca čtyři metry. Čočkovité pozůstatky reaktorů v Oklo jsou různě velké a mají – dnes! – mocnost mezi dvěma a třemi metry při délce maximálně 20 metrů. Ale k jak nesmírným geologickým změnám v uplynulých dvou miliardách let došlo!

Bohužel až příliš předčasně zesnulý promováný geolog a autor literatury o nejrůznějších záhadách a kontroverzních tématech dr. Johannes Fiebag (1956-1999) pokládal naopak umělý, technogenní původ reaktorů v Oklo za mnohem pravděpodobnější.

O možnosti spontánního vzplanutí uranu z pouhého rozmaru přírody jednoduše pochyboval. Jako odborník tvrdil, že nezbytné předpoklady, zejména tlakové poměry, jsou splněny až v hloubce 11 000 metrů a více. Z hlediska geologa v oné době ani neexistovala možnost dostat vyplavený materiál – jenž by byl zprvu na povrchu – do takových hloubek.⁹ Dr. Johannes Fiebag své argumenty rozvinul podrobněji:

„Před zhruba 1,7 miliardy let (datování bylo mezitím posunuto směrem nahoru; HH) jsme sice měli karelsko-švédsko-finskou horotvornou fázi, ta se však omezovala jen na tvorbu masivů tvořících dnes podloží horstev v dnešní severní Evropě. Ze západní Afriky nic takového z té doby neznáme – jaký činitel by tedy zajistil pokles o tolik metrů? Navíc vyhoření, způsob provozu a další vlastnosti poměrně přesně odpovídají těm procesům, které dnes vyvoláváme uměle v reaktorech s tlakovou vodou.“¹⁰

Opuštěné a zaplavené

Diskusi okolo tajemství obklopených předvěkých jaderných elektráren v Oklo můžeme tedy s klidným svědomím označit za „kontroverzní“. Stejně jako dr. Fiebag se i já kloním mnohem spíše k technogennímu původu, tedy k dílu neznámých návštěvníků z šerého dávnověku.

Před nekonečně dlouhou dobou přistála na ještě velmi mladé třetí planetě malého slunečního systému na okraji spirálního ramene Mléčné dráhy cizí inteligence provozující mezihvězdné lety. Je možné, že sem vesmírné cestovatele přivedla badatelská vášeň a že na delší dobu potřebovali mimořádně velké množství energie. A tak vybudovali velké jaderné elektrárny s využitím místních zdrojů. Ohled na životní podmínky případných obyvatel planety brát nemuseli – vždyť život teprve začínal v podobě primitivních jednobuněčných živočichů, kteří po příští půldruhou miliardu let

určitě neopustí své vodní životní prostředí. A třeba také v rámci dlouhodobého experimentu položili základy pro budoucí biosféru mladé planety,⁷ ale to už je pouhá spekulace.

A „oni“ možná přišli ještě někdy znovu. Vždyť podivné a s naším „bezpečným“ věděním neslučitelné, technicky vysoce vyspělé artefakty se na této planetě vynořují znovu a znovu...

Zda se nám někdy podaří objasnit, co se před bezmála dvěma miliardami let v oblasti Oklo odehrálo doopravdy, o tom si zde dovolím pochybovat. Avšak co se s reaktory v Gabunu stalo v posledních letech, to čtenáři rozhodně nezamlčím.

V květnu 1997 se několik evropských vědců obrátilo na veřejnost s dramatickým apelem zveřejněným v časopise *Nature*. Reaktory studované od roku 1972 jsou všechny do jednoho v akutním ohrožení. Především reaktor objevený v roce 1982 asi 30 kilometrů od Oklo v Bangombé, protože se tam má nyní těžit uranová ruda. Ten byl do té doby, pomineme-li několik zkušebních vrtů, netknutý. Autoři článku v *Nature* proto naléhavě žádali odpovědné činitele z vědy, hospodářství a politiky, aby byl alespoň tento reaktor postaven pod ochranu. Uvažovali dokonce vážně i o možnosti vyplatit již zmiňovanému konsorciu COMUF částku vyšší než tři miliony euro (tu bylo ještě třeba vybrat) za předpokládaný ušlý zisk. Podnik nacházející se většinově v rukou gabunského státu a francouzské společnosti pro jaderná paliva by se pak – taková byla další úvaha – mohl těžby zásob uranu v Bangombé vzdát.¹¹

Nakonec však nebylo finanční intervence ze strany potenciálních zachránců, na něž se vědci obrátili, třeba. Na zasedání správní rady COMUF 12. prosince 1997 bylo totiž rozhodnuto, že se uran v Bangombé těžit nebude, což znamenalo pro poslední objevený z celkem 15 prehistorických reaktorů záchranu.¹²

Zbývajících 14 reaktorů – jež byly všechny v dole v Oklo – však mezitím bohužel zmizelo, přestože se jejich uranu nikdo ani nedotkl. 23. prosince 1997, pouhé dva týdny po rozhodnutí zachovat Bangombé, zastavila COMUF těžbu uranu i v Oklo. Cena uranu na světovém trhu klesla a zbývajících zásoby uranové rudy, která by ještě šla vytěžit, už neslibovaly žádné zisky. To mělo závažné důsledky: COMUF vypnula v dole odvodňovací čerpadla. Odborníci zjistili, že

spodní voda do tří let zaplaví celý kaňon vzniklý povrchovou těžbou uranu. V důsledku toho by dnes mělo největší záhadu „černého kontinentu“ připomínat už jen jezero.

Zůstává tak alespoň jeden z těchto pozůstatků, jež vyvolaly mezi odborníky tak rozsáhlou diskusi. Konzervativní vědci v ní poněkud proti logice opět operovali působením „náhody“, protože se stále znovu objevují věci, které být nemohou, protože být nesmějí.

Přízračné stíny

Patrné stopy dávného použití štěpení atomu nese rovněž další kontinent, či přesněji řečeno indický subkontinent. Nejsou sice zdaleka tak letité jako relikty z afrického Oklo – ale stále jsou ještě natolik staré, že za jejich původce můžeme obyvatele této planety pokládat jen těžko.

A jsou to – také na rozdíl od předvěkových jaderných elektráren v Gabunu – stopy, jež mnohem více naznačují destruktivní použití jaderné energie.

Na území, které se táhne přes Indii, Pákistán a západní Čínu až do dnes občanskou válkou zmítaného Iráku, narážejí archeologové od určité hloubky na skutečně zesklivatělé vrstvy. Vyskytuje se zde zelenavé, přetavené sklo – podobné zesklivatělému písku, jaký zůstal po prvních pokusných výbuších jaderných bomb v Nevadské poušti.

Úvodem zmíněného „otce atomové bomby“ dr. Jacoba Roberta Oppenheimera (1904-1967) se jednou studenti během diskuse v roce 1952 zeptali, jestli pokusná bomba v Alamogordo (v Novém Mexiku) 16. července 1945 byla první. Oppenheimerova odpověď vyzněla poněkud záhadně: „No ano. V novější době určitě.“¹³ Z Indie, kde celá řada krajů zejména v subtropických oblastech zůstává zcela neprobádaná, hlásili badatelé i dobrodruzi nálezy neobvyklých relikvů. Například cestovatel De Camp objevil zříceniny, jež byly natolik silně poničeny, že se destrukce nedala přisuzovat normálnímu požáru. Některé skalní formace působily přímo tak, jako by byly zčásti roztaveny a také vyhloubeny, jako cínové desky postříkané

žhavou tekutou ocelí. Zříceniny se prý nacházejí na území, které se rozprostírá mezi Gangou a sousedními horami Rádžmahál.

Jde o dosud v podstatě neprobádaný kraj v západním Bengálsku, nedaleko od hranic s Bangladéšem, někdejší Východním

Pákistánem. Celý tento kraj je protkán přítoky a bočními rameny *Gangy* – Průchod je tudy možný pouze v měsících, kdy nejsou monzunové deště. Ve zbývajících době maří každý pokus velká voda. Nesmírné hnědé vlny se pak valí směrem k deltě Gangy, směrem k Bengálskému zálivu. A místní faunu také netvoří právě nejpříjemnější tvorové, pokud nemáme v oblibě jedovaté hady a podobné živočichy.

Jiné takové ruiny objevil v dobách slávy Britského impéria britský důstojník J. Campbell i poněkud jižněji. Svůj husí kůži nahánějící objev, jehož podstatu chápeme teprve od dob Hirošimy a Nagasaki, učinil ve dvacátých letech minulého století. Na zčásti zesklovatělé půdě jakéhosi vnitřního dvora těchto bezejmenných zřícenin bylo zcela zřetelně vidět stínový otisk lidského těla.¹⁴

Vysvětlení tohoto jevu je stejně děsivé jako banální. V městě Hirošima zničeném 6. srpna 1945 americkou atomovou bombou vybudovali otcové města pamětní park. V epicentru někdejší jaderné exploze zůstalo stát téměř neporušených několik zdí. Na nich lze spatřit strašidelně vyhlížející obrysy lidských postav. Schematické stopy obětí této nepopsatelné exploze, které se během zlomku sekundy doslova vypařily. Avšak ještě natolik „pomalu“, aby na zdivo za nimi dopadlo nepatrně menší kvantum světla než na okolní, „nezastíněné“ partie.

Vznikl tak – podle stejného principu jako fotografie – děsivě morbidní otisk člověka v milisekundě jeho smrti v atomovém ohni.

Také jiní cestovatelé po Indii souhlasně hlásili, že v nepřístupných oblastech subkontinentu objevili města v troskách, jež bezmála úplně pohltila džungle. Popisují zdi budov připomínající „silné krystalické desky“, rozervané a provrtané neznámými silami.¹⁴

Atomové výbuchy ve staré Indii

Jaká strašlivá tajemství ukrýl před našimi zraky v tomto jihoasijském státě bujný prales? I když se mu podařilo skrýt před námi místa připomínající pochmurné tragédie šerého dávnověku, má pro nás Indie překvapivě mnoho výmluvných svědectví v podobě prastarých záznamů.

Vždyť žádná země a žádný národ nemá obsáhlejší texty z nejdávnější minulosti než Indie a její obyvatelé. Dokonce i Starý zákon bible vypadá vedle tohoto proudu informací jako tenký breviář. Na názvech staroindických eposů si málem zlámeme jazyk: *Mahábhárata*, *Samarangana Sutradhara* nebo *Vimánika Śāstra*, abychom uvedli jen některé příklady.

Když byly poprvé zapsány v sanskrtu, ctihodném jazyce staré Indie, bylo jejich stáří již legendární. Avšak všechny popisují jednohlasně vysoce moderně působící létající předměty, které jako by pocházely ze science fiction, a nikoli z doby, kdy bylo třeba podnikat všechny cesty pěšky nebo nanejvýš na koni.

A vyprávějí o destruktivních „božích zbraních“, které byly odpalovány z létajících strojů a ničily nepřitele způsobem a v míře, které připomínají nejmodernější zbraně hromadného ničení našich dnů. Donedávna byl pohled na tyto eposy stejný jako v 19. století, kdy byly pořizovány první překlady ze sanskrtu do angličtiny. Nadšení, ale zaujatí odborníci se pouštěli do práce s přesvědčením, že skutečnými vědomostmi a vyspělými technologiemi disponují jedině naše západní novověké státy. Stejně omezeně a povýšeně, jak to odpovídalo duchu tehdejší doby, komentovali pasáže, kde se mluvilo o zbraních, a odbývali je poznámkami jako „hloupé žvanění“ nebo „toto místo můžeme vynechat, protože neobsahuje nic, leda fantazírování“.

Ale co si mají při čtení pasáží ze starých textů myslet lidé doby, která byla svržením dvou atomových bomb na dvě velká japonská průmyslová města v srpnu 1945 z jednoho momentu na druhý konfrontována s nepředstavitelnou zbraní? 5. kniha indické *Mahábháraty* velice drasticky popisuje použití zbraně, která nutně připomíná noční můru Hirošimy a Nagasaki:

„Zdalo se, že slunce obíhá v kruhu. Země sežehnutá žářem zbraně se otrásla horkem. Sloni byli popálení a pobíhali bezcílně sem a tam (...) Ohnivá smrt sežehla stromy v řadách jako při lesním požáru. (...) Koně a válečné vozy shořeli; vypadalo to jako po strašlivém požáru. Tisíce vozů byly zničeny, pak se nad zemí rozhostilo hluboké ticho. (...) Naskýtal se úděsný pohled. Mrtvoly padlých byly sežehnuty strašlivým žářem, už ani neměly lidskou podobu. Nikdy předtím jsme neviděli takovou strašlivou zbraň, nikdy předtím jsme o takové zbrani neslyšeli. (...) Je jako zářící blesk, jako ničivý posel smrti, jenž spálil na popel všechny Vršnovce a Andhakovce. Zuhelnatělá těla nebyla k poznání. Těm, kdo přežili, vypadaly nehty a vlasy. Hrnce pukaly bez příčiny, ptáci, kteří přežili, zběleli. Potrava byla zakrátko jedovatá. Blesk sjel a změnil se v popel.“¹⁵

Na jiném místě téhož eposu je použitá zbraň označena jako „agneja“ a charakterizována podobně, avšak ještě dramatičtěji:

„Byla to jediná střela, avšak nesla v sobě sílu celého vesmíru. V celém svém lesku stoupal bíle žhnoucí sloup z dýmu a plamenů, jasný jako tisíc sluncí. Byla to neznámá zbraň, železný hromový klín a obrovský posel smrti, jenž proměnil v popel celý rod Vršni a Andhaka. Mrtvoly byly spálené tak, že nebyly k poznání. Vypadaly jim vlasy a nehty, hliněné nádoby pukaly bez příčiny a ptáci zběleli.“¹⁵

Když čteme taková líčení, přicházejí nám spontánně na mysl hrozivé objevy cestovatelů a dobrodruhů. Jak jsme již řekli: hustá džungle zakryla svou věčně zelenou střechou před našimi zraky vskutku strašlivá tajemství.

Radioaktivní stopy

Avšak všechny stopy, které by mohly potvrdit pravdivost líčení staroindických mýtů, naštěstí za vše zakrývajícím „životním společenstvím deštný prales“ nezmizely. Hned dvě slibné indicie nás zavádějí do jiné části země. A to do Kašmíru, věčného jablka sváru mezi dvěma supermoderními atomovými mocnostmi, Indií a Pákistánem.

Vzhledem k exponované poloze a blízkosti velehor Himaláje se Kašmíru často říká „asijské Švýcarsko“. Snahy o nezávislost a hraniční konflikty se sousedy Pákistánem a Čínou způsobily nicméně již častěji válečné konflikty narušující idylu předhůří osmitisícovek Karákóramu. V indické části Kašmíru se o funkci hlavního města spolkového státu, jenž bývá oficiálně označován jako „Džammú a Kašmír“, dělí města Džammú a Šrínagar – ten v horkých měsících roku.

V bližším okolí Šrínagaru, jemuž se pro četné kanály protínající město říká také „Benátky Východu“, stojí chrámy Parhaspur a Marand. Obě lokality leží v troskách, ale zejména Parhaspur je prostorem naprosté zkázy. Uprostřed areálu stojí zbytky pyramidy, jež připomíná nahoře zploštělé stupňovité pyramidy Mayů na poloostrově Yucatánu ve Střední Americe. Stále lze ještě zřetelně rozpoznat terasovité stupně stavby.

Ale okolo, v okruhu několika kilometrů, to vypadá, jako by se místo stalo cílem obzvlášť pustošivého leteckého náletu. Samotný „zub času“ by na takovou důkladnou zkázu nestačil, tak obrovské pole trosek mohla zanechat jediné exploze nebývalé výbušné síly.

Je možné, že to byla atomová exploze? Existují náznaky, které nás k takové domněnce opravňují?

Švýcarský „badatel zkoumající bohy a netradiční myslitel“ Erich von Daniken navštívil v uplynulých letech zříceniny v Marandu a Parhaspuru několikrát. K jeho vybavení patřil také Geigerův počítač k zaznamenání případného radioaktivního záření. Co při svých návštěvách těchto pochmurných míst zkázy zjistil, popsal ve svém bestselleru *Důkazy*:

„Metr po metru jsme postupovali terénem. Najednou, v prodloužené linii hlavní brány, se ručičky přístroje rozechvěly jako šílené. Celé sekundy mi ve sluchátkách znělo nepříjemně hlasité praskání. Vrátil jsem se s aparátem k výchozímu bodu. Když jsem vykročil dopředu, jev se opakoval přesně na stejném místě. Plocha radioaktivního záření byla asi metra půl široká. Jak byla dlouhá? Pomalu jsem se otočil v pravém úhlu doleva. Praskání ze sluchátek nezmizelo, ale bylo nepravidelné a občas se ztratilo docela. Zdálo se, že přístroje hrají nějakou bláznivou hru. Používal jsem přenosný

elektronický monitor typu RMB 2.1 firmy Munchner Apparatebau. Tato aparatura slouží k měření a sledování záření alfa, beta, gama a neutronového záření. Zredukoval jsem dopadající množství záření na padesátinu sekundy. Trošku se změnilo. Ale na určitých místech skákala ručička na konec stupnice.“¹⁶

Výkyvy přístroje byly ještě výraznější, když Erich von Daniken a jeho průvodci zkoumali mnoho tun těžký kamenný kvádr, opracovaný tak přesně, že by ho bylo bezmála možno považovat za moderní odlitek z betonu. Takto opracované struktury se ostatně nacházejí ve velkém počtu v komplexech Tiahuanaco a Puma Punku nedaleko jezera Titicaca v Jižní Americe, avšak to jen na okraj. Strany měl zmíněný kvadratický monolit dlouhé 2,80 metru, výšku nebylo možné zjistit, protože sokl tkvěl hluboko v zemi. Avšak nad kamenným blokem skákala ručička měřicího přístroje s obzvláštní prudkostí.

To všechno se odehrálo ve chrámových zříceninách Marandu, vzdálených od Srínagaru asi 30 kilometrů. Na druhý den se Daniken vydal se dvěma archeology na pole trosek Parhaspuru, jenž také není od Srínagaru daleko. Tam se u tří kamenných kvádrů – právě popsanému kvádru v Marandu překvapivě podobných – prudký tanec ručičky Geigerova počítáče zopakoval.

Švýcarský autor bestsellerů se svého času domníval, že by se třeba v zemi mohly nacházet radioaktivní rudy, takže by zde pak stál nad žilou smolince. Jenže výskyt uranu se u smolince v nejprůzračnějším případě pohybuje v rozsahu promile. A na to by také přístroje těžko reagovaly s takovou prudkostí, jako jsme to viděli v Parhaspuru a Marandu. Z tohoto důvodu nepokládám za vyloučené, že zdejší zříceniny chrámů byly kdysi dějištěm atomové zkázy. Jejich detaily byly tak ukrutné, že se v nejvlastnějším smyslu slova neoddělitelně *vpálily* do mýtů a tradic tohoto geografického prostoru.

Existence takových závažných indicií by nám měla připomínat, že by bylo chybou bez dalšího vykázat dávnou přítomnost neznámých inteligencí a jejich vysoce vyspělé a pokročilé technologie do říše bájí.

2. Nerez „made in India“

Nemožné artefakty a nemožné slitiny

„Svět je plný nevyřešených hádanek a některé z nich jsou podivnější, než si dovedete představit.“

Charles Fort (1874-1932), americký záhadolog

Indie, jež se před mnoha tisíci lety stala dějištěm válek bohů s atomovými zbraněmi, nás ovšem může překvapit ještě jinými neuvěřitelnými relikty. Tento subkontinent má pro nás totiž připravenou celou řadu překvapení z minulosti, o nichž se oficiální historiografie nepřestává vyslovovat s pochybnostmi. Nemusíme se za nimi za každou cenu vydávat do nejnepřístupnějších oblastí této země zaujímající plochu více než 3,2 milionu kilometrů čtverečních – jako jsme za zesklivatělými troskami putovali do džunglí plných hadů a do močálů delty Gangy.

Úspěšní budeme hned v hlavním městě Indické republiky, v Novém Dillí, jehož historie je nejen plná zvratů, ale také prosycená tajemstvími. Než vznikla dnešní moderní metropole, vytýčená Angličany na této historické půdě v roce 1911, bylo třeba deseti městských založení. A tato města se nekupila, jak je zvykem u nás v Evropě, jako předměstí okolo historického jádra města. Na březích řeky Jamuny vzniklo pokaždé zcela nové město vedle jiného, často náhle opuštěného, jen pár set metrů od staršího sídliště. To je také důvod, proč nacházíme na okraji Nového Dillí na mnoha místech rozsáhlé zříceniny předchozích sídlišť.

Nejméně 1000 let před naším letopočtem stálo na území dnešního Dillí první sídliště zvané Indraprastha. Je o něm zmínka ve velkém národním eposu *Mahábhárata*, kde najdeme též názorný popis použití atomových zbraní hromadného ničení (viz kapitola 1). Je ovšem možné, že toto první město zde stálo již mnohem dříve než v roce 1000 př. n. l., protože původně ústně tradované kořeny *Mahábháraty* také sahají do blíže neurčené dávné minulosti. V těchto bájných časech se příslušníci rodů Kuruovců a Pánduovců střetli ve sporu, který vyvrcholil 18 dní zuřící bitvou. Ta nakonec skončila naprostou porážkou Kuruovců.¹⁵

Kam se podělo 2000 let

Kromě této zmínky v národním eposu Indů však už o Indraprastě další záznamy neexistují. Z toho nutně plyne dojem, jako by předchůdkyně Dillí v rozmezí let 1000 př. n. l. a 1000 n. l. jednoduše přestala existovat. Po tuto dlouhou dobu 2000 let o ní totiž nic nevíme. Jediný, byť také jen zprostředkovaný relikt z doby Indraprasthy je pevnost Purana Kila, jež byla ovšem vystavěna mnohem později, když byla na zbytcích města z doby před naším letopočtem založena Dinpana.

Další fungující obec vznikla na březích řeky Jamuny teprve v roce 1052 našeho letopočtu. Město Lalkot je uvedeno na nápise železného sloupu, jehož fantastické vlastnosti popíši v dalším textu podrobněji. Sloup totiž stále ještě existuje a očividně skrývá technická tajemství. Okolo roku 1160 byl Lalkot výrazně rozšířen a dostal hned nové jméno Rai Pithora.

Neuplynulo ani třicet let a Rai Pithora ležela v troskách: ohlásili se totiž noví vládci. Přišli Arabové a s nimi islám. Pozdější Dillí se nyní po několik let jmenovalo Kutb či Kutub. Bylo pojmenováno po Kutbuddínovi Ajbakovi, bývalém otrokovi, který po propuštění na svobodu udělal kariéru ve vojsku a jako vojevůdce dobyl rozsáhlé oblasti Indie.

Ani toto nové město se nemělo – jak také jinak – dožít delší existence. Po něm bylo založeno Siri a opět brzy opuštěno. Jeho trosky existují dodnes, leží však v těžko přístupném lese charakteru džungle. Jsou součástí doopravdy hrozivého města duchů: v troskách

lze vidět záhadné zesklovatělé plochy, jež připomínají zříceniny roztroušené v jiných částech země a nad nimiž se v dávné minulosti zcela očividně rozpoutalo atomové peklo. Ještě kratší „trvanlivost“ mělo další město. Navzdory moderní urbanistické koncepci nebylo Tughlakábádu souzeno existovat déle než deset let. Z dodnes neobjasněných důvodů obyvatelé město opustili, dá se říci, že přes noc. Stejně jako Siri je i Tughlakábád pokládán za prokleté město. V „kompetentních“ průvodcích byste hledali jeho jméno marně, a dokonce i obyvatelé Nového Dillí se velice zdráhají do prokletých zřícenin vkročit.

Město číslo sedm – Džahánpana – bylo opuštěno dokonce dvakrát a dnes je z větší části zastavěno moderní metropolí. Jako další byl v roce 1351 založen Fírúzábád, který byl pojmenován po šáhovi Fírúzovi. Ten vztyčil na nejvyšší terase svého paláce dva pamětní sloupy legendárního severoindického císaře Ašóky (asi 273-232 př. n. l.). Je na nich vytesáno 14 článků liberální ústavy císaře pokládaného za moudrého a svobodmilovného. Jsou natolik pokrokové, že připomínají *Deklaraci lidských práv*, jež tehdy byla pro zbytek světa ještě vzdálenou budoucností.

Následovala Dinpana. Byla postavena na zbytcích města Indraprasthy a dokončena byla roku 1540. Dodnes stojí její pevnost Purana Kila. Město číslo deset mělo pro Evropany nesnadno vyslovitelné jméno Sáh džahánábád a dodnes žije pod názvem Staré Dillí. Ze všech ostatních měst založených na území Dillí zbývá jen pár zřícenin, zbytek se rozpadl na prach.¹⁷

Doufám, že jsem nic nevynechal ani nevypustil, neboť se konečně ocitáme v dnešní době. Nakonec v roce 1911 založili Britové, kteří vládli Indii jako kolonii až do její nezávislosti 15. srpna 1947, Nové Dillí. Město, jehož název je podle všeho odvozen od označení celého kraje, v němž leží („Dillí“), je hlavním městem a správním střediskem moderního indického státu.

A ukrývá fascinující relikv, který je sice technicky senzační, není však, jak ještě doložím, zdaleka jediným objektem tohoto druhu na indickém subkontinentu.

Tajemný železný sloup

Můžeme ho bez přehánění pokládat za jeden z nejzáhadnějších artefaktů na světě. Sloup, o kterém se ve své prvotině *Vzpomínky na budoucnost* zmiňuje již Erich von Daniken.¹⁸ Později švýcarský autor bestsellerů a netradiční myslitel své hodnocení revidoval,¹⁹ ale tolik sebekritiky zase nebylo třeba. Dnes víme díky pokračujícím výzkumům o nezvyklém objektu více, a tak můžeme oprávněně říci, že jeho existenci s našimi „bezpečnými školními vědomostmi“ o starověké technice sloučit nelze.

Pro čtenáře, kteří o něm ještě neslyšeli, tento corpus delicti stručně popíšeme. Na nádvoří mešity Kuvvatul Islám („Moc islámu“), na půdě někdejšího města Kutubu, stojí asi sedm metrů vysoký sloup z očividně kovaného železa, který není navzdory horkému a vlhkému klimatu zkorodovaný, tedy je zcela bez rzi. Je pravdou, že měsíce od října do dubna jsou v Dillí snesitelné i pro Středoevropana. Ale po zbytek roku, v letních měsících, lije doslova jako z konve. Části starého města se pak mění v úplnou bahenní lázeň. Když pak skrz mraky zasvítí slunce, stává se z města sauna – ovšem s vlhkostí vzduchu, v níž všechno železné začne rychle rezivět. Vlastně by měl být také sloup už dávno celý zrezivělý. Když uvážíme, jak nemilosrdně si čas pohrál i s těmi nejsilnějšími děly z druhé světové války – a přitom ta, jak doufáme, poslední světová válka skončila před necelými 65 lety –, neměla by už po sloupu být ani stopa.

Obyvatelé Dillí sloup bezpochyby spojují se zázračnými silami. A to nesmíme podceňovat propocené ruce, které se jej v průběhu uplynulých staletí dotýkaly. Přitom už sama vypocená sůl by musela mít natolik destruktivní následky, že by rez na takových místech vykvetla jako na jaře v Alpách balkon s květinami. Ale nic takového se nestalo. Obzvláště na nejvíce osahaných místech vypadá kov jako vyleštěný.²⁰

Záhady spojené se sloupem budou ještě větší, když se podíváme na výsledky chemické analýzy. Sloup prozkoumal britský vědec sir Robert Hedfield a zjistil, že ho z více než 99 procent tvoří chemicky čisté, kované železo. Konkrétně vypadá složení sloupu takto:

železo	99,72 procenta
fosfor	0,114 procenta
uhlík	0,080 procenta
křemík	0,046 procenta
síra	0,006 procenta

Slitina obsahuje ještě různé další stopové prvky, jejichž podíl celkově činí 0,034 procenta.¹⁷

Vyrobít tak čisté železo představuje mimořádný problém i na počátku 21. století. Jak se to pro všechno na světě mohlo podařit neznámým kovářům před nějakými 1500 či 2000 lety? Někteří badatelé přišli s názorem, že se této čistoty podařilo dosáhnout použitím velkého množství dřevěného uhlí při tavení. Tedy, nejsem metalurg, ale myslím si, že podíl uhlíku by v takovém případě musel být nepoměrně větší – a nikoli zanedbatelných 0,080 procenta, jak ukázal rozbor.

Odkud ho vzít?

Naprosto podobně si počíná i druhý prvek, který byl při analýze zjištěn v nezvykle nízké koncentraci. Profesor Ramamurthy Balasubramaniam, v USA žijící učenec indického původu, prohlásil teprve v roce 2002, že se do jisté míry utvořil „sebeuzdravující ochranný film“, který je možné vysvětlit vysokým obsahem fosforu. Nyní se však naskytá otázka, odkud by sloup takový vysoký obsah fosforu vzal, vždyť analýza dala právě jen mizerných 0,114 procenta.

Podle profesora Balasubramaniamy přispívá k nedostatečné tvorbě rzi navíc suché klima v Dillí.²¹

Jak prosím? To se tedy ptám, jestli ten vědec netrpí chorobnou zapomnětlivostí nebo jestli vůbec byl někdy ve vlasti v době monzunových dešťů. K realitě počasí, a to nejen v Indii, patří také mokré měsíce od konce dubna do začátku října, kdy ze všech uliček stoupá pára jako z nesčetných skleníků.

Známe druh železa, který je srovnatelný s čistotou dillíského sloupu, ale ten doslova přichází z jiného světa. Pochází z meteoritů, které sice padají každý den z nebe v mnoha částech světa, ale nikdy ne v takovém množství, aby to stačilo k postavení sloupu. Ten je, jak už jsme uvedli, sedm metrů vysoký, a to nepočítáme část vězící v

zemi. Váží kolem šesti tun, ale meteority padající na zem vykazují hmotnost nanejvýš pár gramů, v mimořádně vzácných případech spadne z nebe několik kilogramů. Důvod je do cela banální: největší část se při vstupu do zemské atmosféry jednoduše vypaří. Takže ještě jednou: odkud brát a nekrást?

Že by za sloupem mohlo být nějaké mimořádné technické know-how, to si lidé uvědomili již před více než 150 lety. Okolo poloviny 19. století cestoval z pověření *Archeological Survey of India* sir Arthur Cunningham, aby zdokumentoval významné historické stavby a objekty. Nerezavějící sloup ho obzvlášť upoutal a označil ho za jednu z nejpodivnějších památek Indie.

Velký dojem na něj očividně udělalo zjištění, že sloup byl zhotoven z jednoho jediného kusu železa. Cunningham vyjádřil svůj podiv takto:

„Známe mnoho významných prací z kovu, zčásti zhotovených ve starověku, vezměme si například rhodoský Kolos (jeden ze sedmi divů starověkého světa; HH). Avšak všechny tyto památky byly svařeny z jednotlivých dílů, zatímco u tohoto sloupu z Dillí máme co činit se solidním kovovým hřídelem.“²²

Indology však sloup fascinuje nejen svým zvláštním chemickým složením a dodnes neobjasněnou záhadou, jak byl vyroben. Už delší dobu se zajímají také o historické nápisy na něm. Když jsem o něco výše vyprávěl o deseti předchůdcích dnešního Dillí, zmínil jsem se rovněž o městu Lalkotu. Nápis na sloupu mluví o jeho založení v roce 1052 našeho letopočtu, tedy po nevysvětlitelné „časové proluce“ více než 2000 let.

Vedle údajů z roku 1052 jsou na nerezavějícím sloupu ještě další nápisy. Nejstarší neobsahuje naprosto žádná konkrétní data. Píše se v něm, že sloup postavil z hluboké oddanosti bohu Višnuovi – s tímto hlavním bohem hinduismu se setkáme ještě později, až budeme mluvit o prehistorických cestách ke hvězdám – vládce jménem Candra na pahorku jménem *Višnupád*. Indolog a znalec sanskrtu Franz Batz v názvu tuší slovní hříčku – sanskrtské slovo pada totiž znamená „noha“, ale také „paprsek“. Bätz vykládá jméno pahorku v tom smyslu, že „na Višnuově noze byl postaven paprsek směřující do nebe“.²²

V nápisu zmíněný vládce byl s největší pravděpodobností císař Čandragupta II. (375-413 n. l.). Ve prospěch této teze mluví řada výbojů, o nichž se na sloupu mluví, ale i typ písma, které se svým charakterem bezvadně hodí do guptovské doby. Z nápisu však s jistotou nevyplývá, že císař Čandragupta II. dal sloup také vyrobit. Stejně tak bychom si dovedli představit, že ho dal přivést jako válečnou kořist a poté vztyčit na pahorek Višnupád. Sloup by pochopitelně mohl být také výrazně starší.

Vesmírné cesty s Garudou

Někteří indiští badatelé vyslovili domněnku, že sloup mohl kdysi stát ve staré Indhraprastě – v nejstarším předchůdci Dillí, městě vybudovaném podle nanejvýš opatrného datování kolem roku 1000 př. n. l. Avšak pro tuto domněnku dodnes neexistují žádné indicie. Také otázka lokalizace ominózního pahorku Višnupádu, na němž byl původně sloup vztyčen, zůstává jednou z dalších nezodpovězených záhad spojených s touto památkou.

V některých indických textech se tvrdí, že na vrcholu sloupu stála kdysi figura legendárního ptáčího boha Garudy. To nelze vyloučit. Zcela na vrcholku na hlavici je skutečně malá plošinka s vyvrtaným otvorem, na níž mohla korunovat závěr sloupu – dnes ztracená – soška ptáka Garudy.¹⁸

S tímto Garudou je spojena jedna nanejvýš záhadná okolnost. V indické mytologii je knížetem všech ptáků, ačkoli jeho zevnějšek vybízí k naprosto odlišným spekulacím. Odedávna je znázorňován s orlími křídly a zobákem, ale s lidským tělem. Bohu Višnuovi, jenž udržuje a chrání svět, Garuda sloužil jako dopravní prostředek.

Že to nebyl žádný pták v běžném smyslu slova, dokazují také jeho vskutku neobvyklé vlastnosti, které mu jsou připisovány. Byl vysoce inteligentní a jednal vždy na vlastní odpovědnost. Vedl války a evidentně dovedl bombardovat své nepřátele ze vzduchu. Obličej měl bílý, tělo červené a křídla mu zářila zlatem. Ale jak jsme už naznačili, ve společnosti obyčejných ptáků by se vyjímal jako dánská doga na výstavě zakrslých mopslíků. Když totiž mocný Garuda

roztáhl křídla, začala se třást země. Poté podnikal své lety do vesmíru.

Navíc měl hluboký odpor k hadům. Příčinou bylo, že tito hadi drželi v zajetí jeho matku Vinatu poté, co prohrála sázku. Hadi slíbili, že Vinatu propustí výměnou za misku božského nápoje nesmrtnosti.

Garuda podnikl všechno možné, aby podmínky propuštění splnil – přestože požadovaný božský nektar bylo možno získat jedině na vysoké hoře, jež byla navíc obklopena mořem plamenů. Ale Garudu nedokázala odradit ani tato zdánlivě beznadějná situace. Jak vypráví tradice, nabral do svého těla tolik vody, že se mu podařilo uhasit část ohnivé hradby a zjednat si tak průchod. Ale když už chtěl přistát, zahradili mu cestu hadi plivající oheň. Také zde mu pomohla jeho spontánní nápaditost: zvířil tolik prachu, že hady na čas oslepil.

Jako další krok svrhl – téměř jak by se na ptáka slušelo – ze vzduchu „božská vejce“, která hady, kteří na něj nepřestávali útočit, roztrhala na tisíc kousků. „Letecký útok v šerém dávnověku,“ řekl by každý, kdo rád převádí mytologicky vyšperkovaná vyprávění do technicky fundované moderní mluvy.

Když pak statečný Garuda vysvobodil matku šťastně z osidel nepřátelských hadů, rozhodl se zaletět na Měsíc. Ten však ovládali cizí bohové, kteří mu rovněž nebyli nijak zvlášť přátelsky naklonění. Rozhořčeně s ním bojovali, záhy však seznali, že mu jejich zbraně neublíží. A tak mu nakonec nabídli kompromis. Garuda dosáhne nesmrtnosti a bude napříště sloužit bohu Višnuovi. Od té doby létal Višnu, „Pronikající“, po nebi i v mýtech na Garudovi.²³⁻²⁴

Cesta do nejistoty

Legendárního Garudu dnes připomíná stejnojmenná indonéská letecká společnost, jež se snaží postavit do výhodného světla odkazem na slavné skutky „božího ptáka“. Avšak vraťme se z tohoto exkurzu do vskutku bájných časů zpátky do dnešní Indie. Tam totiž kromě již známého sloupu v Dillí existují ještě i jiné nerezavějící sloupy, jež dokázaly přetrvat nejen mytické časy, ale i velice nepříznivé klimatické poměry.

Již několik let mohu mezi své přátele počítat experta na Indii Franze Bátze – už jsem se o něm zmínil na jiném místě. Jemu vdčíme za povědomost o dalších železných sloupech z velké minulosti Indie, jež mají stejně nevysvětlitelné vlastnosti. Patří mezi ně i jeden exemplář, který sloup z Dillí svými vlastnostmi ještě daleko překonává. Pokud se nenajde ještě větší předmět, máme co činit s největším vykovaným kusem železa na celém světě.

Jaro 2005. Franz Bätz opět cestuje po Indii. Kdo ho zná, ví, že stále hledá dosud neobjevená místa a artefakty – a při tom neváhá vydat se cestami, které dosud nikdo neprobádal. Ze dvou starých publikací z doby přelomu 19. a 20. století^{25,26} a indicií jednoho hodnověrného muže znalého Indie se dozvěděl, že v městě jménem Dhár je prý další takový železný sloup, který navzdory horkému a vlhkému počasí nikdy nerezaví. Když pak ještě narazil na práci jednoho krajana, který v Indii žije léta,²⁷ jenž se v roce 1995 jako odborník na ocel a svařování zabýval právě tímto dosud ještě neznámým sloupem, bylo Franzovi jasné, že se do Dháru musí podívat. Ale první a nejnáléhavější otázka byla: kde vůbec ten Dhár leží a jak se tam dostane?

Je zřejmé, že bohové kladou úspěchu do cesty vždy mnoho potu, námahy a nečekaných překážek. Vždyť o Dháru ví jen málokdo; dokonce ani oficiální turistické informace indického svazového státu Madhjapradéš se o městě nezmiňují. A aby nebylo nepříjemností málo, v poslední době se změnil v hnízdo nepokojů. Dochází tam totiž pravidelně k násilným střetnutím mezi muslimy a hinduisty. Fanatikové obou stran spolu zuřivě bojují. A když vše nasvědčuje tomu, že bude napětí mezi oběma náboženskými skupinami opět eskalovat, obsadí město policie a armáda a bez okolků je hermeticky uzavrou. Oblast, kam není radno se vydávat, a pro cizince obzvláště.

Tak tomu bylo i na jaře 2005. Nebyly to právě příznivé okolnosti, které by zvaly k návštěvě místa se záhadnými artefakty. Z Mandu, asi 35 kilometrů od Dháru, taxikáři se vši rozhodností odmítali dovést pasažéry do neklidného města. Bezprostředně předtím byla zastavena i pravidelná autobusová doprava, protože pořádkové síly se obávaly, že autobusy by mohly do města zavézt další podněcovatele nepokojů. Po zdlouhavém dohadování a přemlouvání

nakonec Franz Bätz přece jen našel taxikáře, který byl ochoten ho do jámy lvové dopravit, protože tam chtěl navštívit nějaké své příbuzné. Byla to cesta do nejistoty. Když pak po mnoha kontrolách a objížďkách nakonec do Dháru dorazili, museli se doptat na cestu ke starému hinduistickému chrámu, kde se měl sloup nacházet.

Bezmála div

Na rozdíl od sloupu v Dillí, který stojí uvnitř chrámu dnes užívaného jako mešita, tyčil se železný sloup v Dháru výrazně mimo starý hinduistický chrám. Byl ukotven v kompaktním kamenném podstavci, který měl tvar komolého kužele. Původně mohl být sloup vysoký asi 15 metrů, a tedy oproti sloupu z Kuwatul Islám, jenž je vysoký asi sedm metrů, dobře dvojnásobný. Na druhé straně je sloup v Dháru podstatně štíhlejší, přesto je s vypočítanou hmotností osm tun stále ještě mnohem těžší než sloup z Dillí, který má „jen“ šest a půl tuny.

Navíc nestojí sloup v Dháru už tisíc let na vzpřímeně, a je rozbit na několik jednotlivých kusů, z nichž se tři dochovaly. Možná se to stalo během plenění, jehož se dopustili afghánští vojáci žoldněřského vůdce Mahmúda z Ghazny někdy kolem roku 1050. Ten vpadl v11. století do Indie celkem sedmnáctkrát, přičemž zničil a vyplnil bezpočet chrámů. A ve druhé polovině 16. století byl chrám v Dháru za mogulské vlády přeměněn na muslimskou modlitebnu. Vzhledem k takové neklidné historii je vlastně malý zázrak, že řada jeho pozůstatků přetrvala relativně bez větší újmy až dodnes.

Sloup v Dháru se od sloupu v Dillí liší ještě některými dalšími podrobnostmi. Zatímco dillíský sloup nesl s pravděpodobností hraničící s jistotou na vrcholku sochu bájného Garudy, sloup v Dháru končil nástavcem tvaru umně vykované koruny. Ten také přežil staletí a dnes je uložen v městské pevnosti. Má téměř čtvercový půdorys a v horní části přechází do osmihranného tvaru. Tím se zcela liší od sloupu v Dillí, který je kulatý a je zakončen nádhernou hlavicí tvaru stonku lotosu s plošinou na vrcholu.

Na druhé straně rozdílů v chemickém složení jsou minimální. Oba sloupy jsou tvořeny bezmála stoprocentně čistým železem, což je v každém případě v přímém protikladu s technickými možnostmi

tehdejší doby. V laboratorních podmínkách se poprvé podařilo vyrobit železo o stejné chemické čistotě teprve v roce 1938. V podmínkách, jaké si představujeme pro starou Indii – s použitím dřevěného uhlí a pod širým nebem –, by se ovšem přiblížení stu procent nepodařilo ani zdaleka. Nebo jsou naše představy mylné?

U sloupu z Dháru činí podíl uhlíku přesně čtvrtinu obsahu známého ze sloupu v Dillí (0,02 proti 0,08 procenta), zatímco podíl fosforu s 0,28 procenta je více než dvakrát tak velký (v Dillí 0,114 procenta). Na vytvoření „samoléčící vrstvy“, jak ji postuluje profesor Balasubramaniam, to ovšem ani v jednom případě nestačí.

Už úplně zbytečné je zmiňovat se o tom, že ani v Dháru povětrnostní podmínky konzervaci železa právě nesvědčí. Přesto ani tady nenajdeme sebemenší stopu rzi.

Nejdelsí ze tří dosud dochovaných fragmentů rozbitého sloupu je dlouhý 7,37 metru, další 3,56 metru. Horní konec první a spodní konec druhé části vykazují stopy křehkého lomu, což nasvědčuje domněnce, že tyto segmenty byly původně svařené. Třetí, 2,29 metru dlouhý kus byl kdysi spojený pomocí – dnes už ztraceného – kovaného ocelového prstence. Také tato část končí plochou lomu, jež vede k domněnce, že se zde napojoval další segment. Celý sloup i s korunovým nástavcem mohl mít úctyhodnou délku odhadovanou na 15 metrů.²⁸

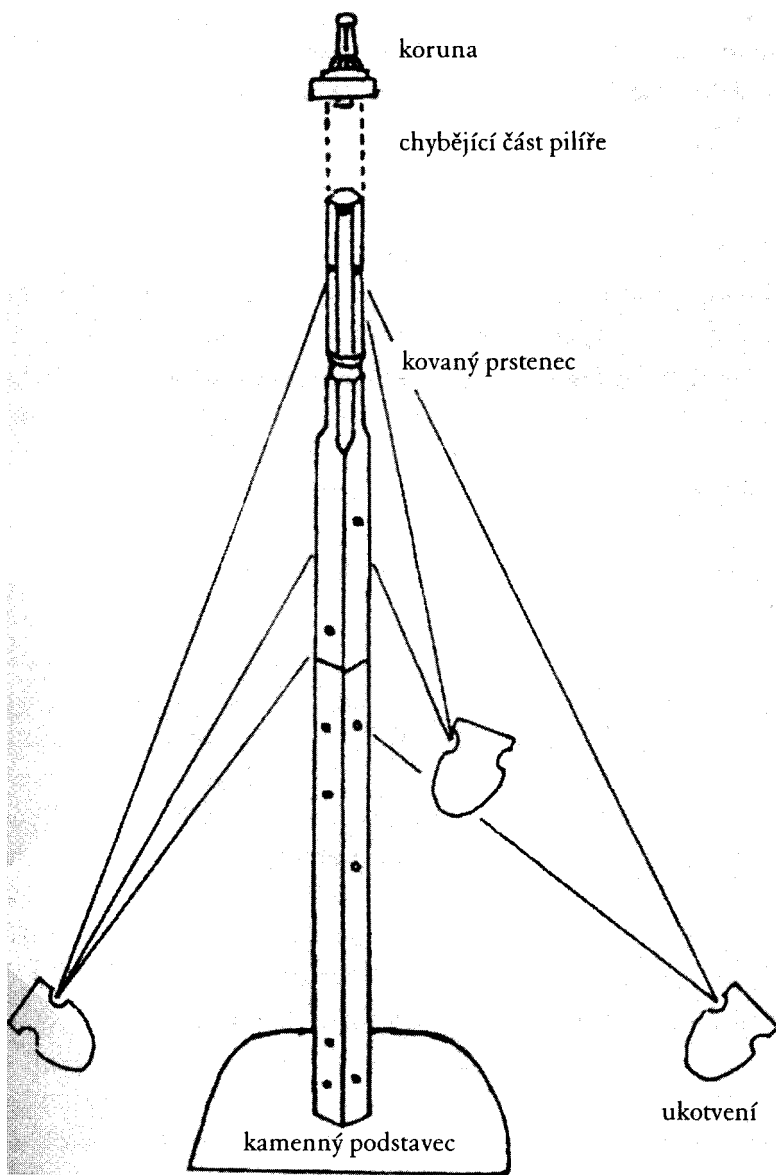
Kromě toho jsou ve všech fragmentech sloupů v nepravidelných intervalech otvory. Ty mohly zaprvé pomáhat při kování, aby bylo možné obrobek udržet háky nebo dlouhými tyčemi ve správné poloze. Další možností by bylo, že v otvorech tkvěly čepy k připevnění řetězů, jejichž druhý konec byl uchycen v železných kotvách v zemi. To vše bezmála působí dojmem, jak ukazuje i náčrt rekonstrukce na stránce 42, jako by šlo o jakýsi stožár vysílače. Přinejmenším by měla smysl dodatečná opora, protože při celkové délce 15 metrů by popsaný kamenný fundament stěží udržel sloup ve stabilní poloze.²⁷

Hádanka v džungli

Existují ještě i další sloupy, které dodnes úspěšně vzdorovaly indickému podnebí, jež jinak tolik napomáhá korozi. Zhruba 35 kilometrů od Dháru leží Mandu, oblíbený výletní cíl obyvatel nedalekého milionového města Indauru. Také v Mandu stojí železný sloup, zčásti zakrytý velkým stromem. Na první pohled vypadá jako stožár na vlajku. Na výšku měří 5,20 metru, ale největší průměr u základny dosahuje přesně 98 mm. Další železný sloup najdeme v Ahobilamu. Toto místo ve spolkovém státu Andhrapradeš v jihovýchodní Indii bylo kdysi významným náboženským střediskem, kde byl uctíván bůh Narasimha. Dnes leží ukryté v džungli a je obtížné se do něho dostat. Víme, že i tam stojí nerezavějící sloup, žádná měření ani popisy však nejsou k dispozici, u tohoto artefaktu z pralesa dokonce neexistují ani fotografie.

Last but not least nechci opomenout sloup v horách Kódačadrí, v nadmořské výšce 1000 metrů. Stojí na periferii chrámu božstva Mukambika v Kolluru v jihoindickém svazovém státě Karnátace (do roku 1973 se jmenoval Maisúr). Sloup má po celé délce stejný obdélníkový průřez deset na třináct centimetrů a je vysoký 9,76 metru. Existence tohoto objektu je nanejvýš pozoruhodná, protože se nachází v oblasti, kde šest až osm měsíců v roce prší. Úhrn ročních srážek činí celých 500 až 700 centimetrů, a to na metr čtvereční! Kdyby někdo v našich zeměpisných šířkách nechal srovnatelný kus železa, třeba i odolný proti korozi, ležet několik let venku, těžko by se mohl divit, kdyby se mu zbytky rozdrobily mezi prsty. Na to by si mohl stěžovat každý stavbyvedoucí, který opomene schovat ocelové nosníky do uzavřené haly. A přitom ani na tomto dalším sloupu – jak také jinak – není vidět po rzi ani stopy.²⁸

Pro tuto chvíli bych se však s nerezavějícími sloupy „made in India“ rozloučil, neboť mám pro čtenáře ještě něco senzačnějšího. Ostatně mnohé nasvědčuje tomu, že se v příštích letech objeví ještě další doklady nám nepochopitelné metalurgické techniky. Je možné, že kdysi měl takové nerezavějící sloupy každý význačnější hinduistický chrám. Možná jako symbol dávných bohů a vzpomínku na jejich bájeň vymoženosti. Mnohé z nich však zanikly

Obr. 1 Kresba rekonstrukce železného sloupu z Dháru – takto mohl vypadat, dokud byl kompletní. Celkové uspořádání budí dojem stožáru vysílače.

v dobách muslimských výbojů. Tehdejší bojovníkům ve znamení půlměsíce mohly připadat jako pověrečné symboly, stejně jako například monumentální sochy v afghánském údolí Bamijánu, které teprve před několika lety padly za obět' ničivé posedlosti talibánů. Během několika málo minut obrátili tito šílení zločinci v suť dílo, které bylo kdysi vybudováno na věčnost.

Naštěstí přežilo dost těchto nerezavějících sloupů a jejich existenci nemohou oddiskutovat ani ti nejzarytější skeptici. A nám už nejde z hlavy otázka: z jakého neznámého zdroje pocházely vědomosti umožňující vyrobit železo, které za bezmála 2000 let nedokázaly zničit ani ty nejdrsnější klimatické podmínky?

Kila: dýka, která by neměla existovat

Z jedné ze svých cest dovezl nadšený badatel Franz Bátz z Indie také jiný nerezavějící artefakt, i když poměrně skromnějších rozměrů. Jakoby vnuknutím ho to jednoho večera v Novém Dillí pudilo, aby ještě jednou odešel z hotelu a vydal se do ulic metropole. Po chvíli ho noční procházka zavedla do nákupního centra Džanpathu, kde se dá vždycky u některého z nespočtených stánků koupit nějaká pravá starožitnost.

Skutečné rarity však bývají vsakrytu, a tak pozornosti Franze Bátze neunikl předmět, který spatřil *pod* stolem, na němž měl jeden obchodník rozložené zboží. Byla to kila, tedy docela zvláštní dýka, jejíž vlastnictví bylo Indovi očividně natolik nepříjemné, že se napřed zdráhal kus vůbec ukázat, natož aby ho prodal.

Kila je rituální dýka s čepelí s trojím ostřím a třemi tvářemi na hrušce rukojeti. První ze tří tváří se laskavě usmívá, druhá je hněvivá a třetí soptí hněvem. Tyto dýky se dodnes používají k různým magickým úkonům v buddhismu a hinduismu. V průřezu je troje ostří uspořádáno jako hvězda na mercedesu a vystupuje z tlamy Makary – mytologické obludy. Tato kila symbolizuje ničivou sílu lačnosti, zaslepenosti a nenávisti, podle buddhistického učení trojího nejhoršího zla na světě. Představuje tantrické božstvo Vadžrakílu a je současně jeho atributem.²⁹

Kila se používá i v dalších zemích, například v Mongolsku nebo Tibetu. V Tibetu je známá pod názvem „phurba“. S objekty se vždy pojí zvláštní historky, jejich výroba se připisuje spíše bohům než lidem.³⁰ Například Tulku Urgjen Rinpoče, velký buddhistický učitel a blízký důvěrník 16. Gjalwy Karmapy zemřelého v roce 1981, vzpomíná: „Můj starší bratr Pendžik měl dýku, kterou, jak se tvrdilo, neukula lidská ruka, takže byla čímsi zvláštním, a tak ji při slavnostech kladli na svatostánek.“³¹

Ale zpátky k našemu exempláři. Po dlouhém přemlouvání – obchodníkovi přitom nešlo, jak hned uvidíme, o cenu – Franz Bátz přece jen mohl dýku koupit. A to za opravdu skromnou cenu 150 rupií – což v přepočtu odpovídá částce asi 3 euro nebo 4 amerických dolarů. Zdálo se však, že celá ta věc je obchodníkovi nepříjemná. Navzdory zvyklostem svého cechu se ani jednou nepokusil usmlouvat za dýku dobrou cenu. Přestože tu byl – podle názoru domácích – „bohatý sáhib“, který velice toužil kilu získat, ať to stojí, co to stojí. Místo toho obchodník mumlal těžko srozumitelná slova o tom nebezpečném předmětu s dlouhou, záhadnou historií. Na obchodníka, který určitě musel na objekt vynaložit několikanásobnou částku, vskutku neobvyklé chování.

Tisíc let nebo starší

Jak může být tato rituální dýka stará a jaká tajemství se za krásně provedeným artefaktem skrývají? U kovových objektů je přesné určení stáří technickou cestou zpravidla nemožné. Zde si musíme pomoci dalšími kritérii, jako je místo nálezů a jeho uspořádání, ale také umělecký styl, jenž umožňuje zařadit artefakt do určité doby. Tak například takzvaný „nebeský disk z Nebry“ – artefakt z německých luhů, k němuž se pojí případ bezmála kriminální-býlo možné datovat jediné díky stylu několika mečů, které byly nalezeny na stejném nalezišti.

U naší kily hovoří mnoho ve prospěch tvrzení, že je minimálně tisíc let stará. Tantrický buddhismus totiž z Indie zmizel zhruba kolem roku 1000 n. l. po vpádech muslimských dobyvatelů. Předměty jako tato kila již nebyly zapotřebí, a výroba v moderní

době je málo pravděpodobná. Z Tibetu pocházet nemůže, neboť styl tamějších phurb se od stylu indické kily zřetelně liší. A tak nezbývá než konstatovat, že záhadný objekt je minimálně tisíc let starý. Ale může být i výrazně starší. A půdu svých zdánlivě tak bezpečných školních znalostí definitivně opustíme ve chvíli, kdy se začneme zabývat chemickým složením kovu, ze kterého je rituální dýka vyrobena. Tu jsme náhle konfrontováni s neuvěřitelnou skutečností, že tahle dýka by vlastně neměla existovat. Slitina, z níž je vyrobena, totiž hraničí s nemožností.

První rozbor dýky se uskutečnil v létě 2006 na Institutu povrchové technologie a tenkých vrstev (IfOD) ve Wismaru. Tato instituce je sice součástí univerzity hanzovního města, pracuje však do značné míry samostatně. Dr. Carmen Bunescuová, která objekt zkoumala, použila elektronový rastrovací mikroskop.³² Tato aparatura – zjednodušeně řečeno – emituje na zkoumaný objekt paprsek, načež objekt vyšle pranepatrné částičky svých jednotlivých komponent. Ty pak lze identifikovat pomocí spektrální analýzy a určit jejich složení co do množství.

Když se tak stalo, vědci nestačili žasnout! A i když měření několikrát zopakovali, zjištěné výsledky byly stále stejné. Podle nich tvoří kilu tyto prvky v uvedeném poměru:

železo	80,0 procent
kyslík	14,8 procenta
uhlík	2,51 procenta
křemík	2,40 procenta
draslík	0,36 procenta
síra	0,13 procenta
chlór	0,20 procenta

Mezi dalšími prvky, které jsou zastoupeny jen stopově, se vyskytuje také hliník.²⁹ Ačkoliv první chemická analýza představuje jen složení povrchu, dovede si každý byt' jen částečně s chemií či metalurgií obeznámený laik, neřku-li odborník představit, že při takovém mimořádně vysokém podílu kyslíku by celý výrobek měl být už dáno celý zrezivělý. Neboť v atmosféře této planety vede

spojení železa se vzdušným kyslíkem a vodou nevyhnutelně ke korozi. Jinak řečeno: takový výrobek by celý a nezadržitelně zrezivěl.

Avšak právě to naše dýka nedělá. V mezích možného by ještě mohlo být, že by se na povrchu vytvořila jakási „sebehojivá vrstva“, která sama vyrovná škrábance a další povrchová poškození. Bylo by pochopitelně mimořádně poučné odebrat a analyzovat vzorek i z nitra kily. To však majitel striktně odmítá, protože dýka představuje zároveň drahocenný umělecký předmět, a on by ho rád zachoval v pokud možno nepoškozeném stavu.

Avšak i bez této možnosti představuje již složení povrchu neoddiskutovatelnou záhadu. To je nejen neslučitelné s našimi poznatky o technice v dávno minulých dobách, ale staví před závažnou technickou výzvu i naše současníky z 21. století. Běžným postupem totiž ocel s tak vysokým obsahem kyslíku vyrobit nelze. Nepochází – dnes ztracené – know-how odkudsi z jiného světa?

Pro úplnost ještě uvedme, že svědectví o pokročilém zpracování železa se neomezují jen na indický subkontinent. Například v Egyptském muzeu v Káhiře, v centrální vitríně síní vystavujících poklady z hrobky legendárního faraóna Tutanchamona (vládl zhruba 1347-1339 př. n. 1.), se nachází nerezavějící dýka z ušlechtilé oceli. Ocel je tak vysoké kvality, jakou dnes dokážeme docílit jen za pomoci vakua.

Uvedená dýka z ušlechtilé oceli leží ve vitríně vedle umně zpracované dýky ze zlata, kterou uvádí speciální katalog k Tutanchamonovým pokladům. Ale předmět z oceli není uveden nikde.³³ Důvodem nejspíše je, že podle mínění konzervativních archeologů nedisponovali Egypťané 2. tisíciletí př. n. 1. potřebnými technickými znalostmi, které by jim dovolily vyrobit kvalitní železo, natož pak ocel. Zůstává otázka, proč tedy nebyli důslední a nenechali dýku jednoduše zmizet. Vědeckému establishmentu by to přinejmenším ušetřilo nepříjemné otázky a odvážné spekulace ze strany outsiderů a nekonvenčních myslitelů.

To je případ dalšího artefaktu narušujícího náš obraz světa, nalezeného před více než 100 lety u pobřeží dosud téměř neznámého ostrova.

3. „Jako tryskáč v Tutanchamonově hrobě“

počítačová technika ze starověku

„Věda prostě nesmí jednoduše zametat pod stůl fakta, která vypadají nezvykle a která právě neumí vysvětlit.“

Alexis Carrel (1873-1944), lékař, biolog a nositel nobelovy ceny

„Stop! No photographs here, Mister! Stop!“ Po tomto přísném zákazu následovaly ještě delší tirády v řečtině, které určitě neodrážely nejjemnější výrazy, které ta dáma znala. Vypadalo to, že poněkud podsaditá, černovlasá muzejní hlídačka se každým okamžikem rozskočí. A docela určitě jsem jí svou neposlušností k srdci nepřirostl.

Čas činu: pondělí, 16. října 2006. Místo činu: vážené a starobylé Národní muzeum v hlavním řeckém městě Athénách. Známem zejména svým mykénským sálem, kde jsou vystaveny jedinečné artefakty jako zlatá posmrtná maska krále Agamemnona. Tu nevykopal nikdo menší než slavný badatel a znalec starověku Heinrich Schliemann (1822-1890), který v letech 1874 až 1876 vedl vykopávky v Mykénách.

Avšak nálezy z akropole a města doby bronzové v Argolidě mě zajímaly stejně málo jako bronzová socha nahého boha Poseidona od Artemisia, jež je další velkou atrakcí Národního muzea. Cestu do těchto zdí jsem vážil kvůli docela jinému exponátu – a kvůli němu jsem přestoupil veškeré zákazy fotografování. Bylo mi naprosto jasné, že ta paní, která tak věrně plnila svou povinnost, by mě nejraději ukamenovala a ukřižovala. Ve všech muzeích světa je to totiž stejné: všude reagují se stejným rozhořčením, když si přijde někdo zvenčí a opovází se fotografovat předměty, které ne a ne souhlasit s naším tradičním pohledem na minulost.

V tomto případě jde o senzační artefakt, který čekal v lodním vraku na mořském dně zhruba 2000 let na své objevení. Kousek vyspělé techniky z doby, kterou bychom si s technickými finesami právě nespojovali – a jsem si jistý, že existuje nemálo archeologů, kteří by ten zpropadený předmět nejráději hodili zase zpátky do moře. A navždy, pokud možno.

Bouřlivá plavba v Egejském moři

Uprostřed Egejského moře, mezi turisty tolik oblíbeným ostrovem Krétou a jižně od poloostrova Peloponnésu ležícím ostrovem Kyt-hérou, leží malý ostrůvek Antikythéra. K tomuto kousíčku v moři ztracené země směřoval o Velikonocích roku 1900 se svým mužstvem kapitán Demetrios Kondos, majitel lodi lovců hub. Muži prchali před blížícím se orkánem a snažili se z posledních sil dosáhnout bezpečí pobřeží Antikythéry.

Posádka lodi bojovala plná zoufalství proti nastupující bouři a s vlnami, jejichž hřebeny se každou minutou lámaly ve větší výšce. Když loď náhle dostala úder z boku, chtěla se celá posádka vrhnout po hlavě do záchranných člunů. Kapitán Demetrios Kondos však své muže zadržel, vždyť by to byla hotová sebevražda, opustit stále ještě relativně bezpečnou loď a zaměnit ji za „orechovou skořápku“ záchranného člunu. Jen s lodí budou mít sice malou, ale reálnou šanci dosáhnout spásného břehu Antikythéry.

Námořníci se upnuli ke kapitánově víře a pracovali jako posedlí s téměř nadlidským úsilím. Námořníci znají Antikythéru již odedávna jako hráz, o níž se láme často pustošivé vlnobití bouřlivého Egejského moře. Jestli dosáhnou břehu, budou před bouří relativně v bezpečí. Námaha se vyplatila: v nouzi nejvyšší – s vynaložením posledních sil a s těžce poškozenou lodí – skutečně dosáhli ostrova. Po pravdě řečeno, o mnoho víc než holý život stejně nezachránili: bouře vrhla loď na pobřeží jako bezmocně zmítaný kus dřeva.

První dva dny po nedobrovolném přistání byli kapitán a jeho lidé plně zaměstnáni nápravou škod, které trupu lodi způsobila skaliska před ostrovem. Ale když práce dokončili, začali se hrozně nudit. Námořníci odsouzení k nečinnosti museli přihlížet, jak nad

Antikythérou dál zuří vichřice, takže na brzký odjezd z ostrova a na návrat domů není ani pomyšlení. Pro kapitána Kondose a jeho potápěče to v první řadě znamenalo velkou újmu na výdělku, protože hloubky, kde jinak sbírali houby, byly nyní nedosažitelné.

Situace lezla mužům, kteří nebyli zvyklí na nicnedělání, na nervy natolik, že navzdory pokračující bouři naléhali, aby se odplulo dříve. Kapitán nejspíš chápal, že by to znamenalo ztroskotání lodi a definitivní havárii. Ale než by riskoval vzpouru, nechal své muže raději se potápět, aby je pokud možno ušetřil mučivého a neužitečného nicnedělání a posedávání.

Pandemonium na mořském dně

Zkušený potápěč, který se měl jako první ponořit do neznámých hlubin, se jmenoval Elias Stadiatis. Jestli tam jsou také houby, jestli se vůbec ponor vyplatí, to zatím nikdo nevěděl. Zatím se totiž u tohoto ostrova nikdo z nich nepotápěl. A tak Stadiatis vklouzl do potápěčského obleku a k opasku si připevnil olověná závaží, aby vyrovnal vztlak vody. Sám byl zavěšen na záchranném laně, jež se odvíjelo současně s hadicí přívodu vzduchu. Po zhruba 60 metrech dosáhl Elias Stadiatis mořského dna, neboť lano i hadice se už nepohybovaly.

Ale najednou se stalo něco neočekávaného. Záchranné lano sebou začalo prudce házet a škubat, jako by se dole pod hladinou odehrávalo cosi dramatického. Bojoval snad potápěč o život se žralokem? Jakým neznámým nebezpečím pohlédl námořník tam dole v tvář?

Muži na palubě lodi začali spěšně navíjet záchranné lano. Obávali se nejhoršího, nevěřili už, že svého přítele ještě někdy vytáhnou z vody živého. Ale když byl potápěč konečně zase na mořské hladině a spěšně se drápal na palubu, jeho kamarádi si s ulehčením oddechli: jejich obavy se nenaplnily.

Muž vypadal naprosto nezraněn, byl však očividně v těžkém šoku. Trásl se po celém těle a mlel páte přes deváté. Z jeho očí hleděl panický strach. Okolostojící pochytili jen pár vzájemně nesouvisejících slov: „duchové“, „nahé ženy“ a „koně“.

V první chvíli se ve zmateném Stadiatisově blábolení nemohl nikdo vyznat. Ale námořníci byli, jak už to v jejich řemesle bývá, hluboce pověřiví, a tak se toho dne už do hlubin nikdo neodvážil. V kalných vodách patrně čekalo strašlivé pandemonium z děsivých strašidel, mořských oblud a dalších tvorů z nočních můr. Proto se nakonec kapitán rozhodl, že se sám podívá, co tam dole na mořském dně vlastně je. Demetrios Kondos musel dolů – už jen proto, aby učinil konec strašidelným pověstem, které hrozily připravit jeho muže pomalu o rozum.

Divadlo, které kapitána na dně moře v bledém světle šedesáti metrů hloubky čekalo, bylo více než strašidelné. Ve stínu skutečně spatřil nahé ženy a koně. Ale sotva jeho oči přivykly přitmě, zjistil, že má před sebou svět ze starořecké mytologie, ale v mnohem konkrétnější podobě.

Byl to vrak prastaré lodi. A na její palubě se nacházela spousta starověkých soch.

Krvavá daň a záhadný nález

Později archeologové zjistili, že šlo o plachetnici, která měla kolem roku 80 př. n. 1. dopravit do Říma mramorové sochy, ale před Antikythérou se potopila i se všemi, kdo byli na palubě. V jednom z orkánů, které vedly i k nedobrovolnému přistání lodi Demetria Konda s lovci hub.

V kalném světle hlubiny vypadaly sochy vskutku velice strašidelně a nezvykle. Když se kapitán opět vynořil na hladině a vyprávěl to posádce, ustoupila panika ulehčení. A nejen to. Obchodní smysl řeckých potápěčů měl záhy navrch a veškeré mužstvo zahořelo touhou dostat určité velice cenný náklad potopené lodi nahoru. Chybělo jim však k tomu nezbytné technické vybavení. A tak den poté, co se vichr konečně utišil, ostrov Antikythéry opustili a zamířili k domovskému přístavu. Po návratu se kapitán Kondos bezodkladně pustil do organizování vyprošťovací expedice. Přesto trvalo dobrého půl roku, než se s lodí a svou kmenovou posádkou mohl v listopadu 1900 vrátit na místo, kde našli bezejmenný vrak. A ačkoli námořník získal podporu řecké vlády, postupovaly vyprošťovací práce nesmírně pomalu. Důvodem bylo jednak moře, u Antikythéry

poměrně často dosti bouřlivé, ale také relativně nedokonalá potápěčská výstroj té doby. Práce pod vodou se ukázaly více než obtížné. A ke vši smůle se ještě přidaly nehody, jež si vyžádaly krvavou daň. Jeden muž zemřel, dva další byli těžce zraněni. Demetrios Kondos se proto rozhodl ukončit vyprošťovací práce předčasně a pokračovat v nich zase až na jaře.

Cokoli se mu podařilo vynést na povrch, skončilo bez výjimky v Řeckém národním muzeu v Athénách. Po prvním soupisu nálezů učarovaly tamějším odborníkům na starověk zejména antické sochy z mramoru a bronzu.³⁴

Záhadný nález, který se nakonec ukázal být z celého nákladu nejvýznamnější, však zprvu ani nebrali na vědomí. Teprve 17. května 1902 jednoho z předních řeckých archeologů, profesora Spyridona Staise, upoutala podivně spečená a rzivá hrouda. Odborník se však nestačil divit, když mezi silně zkorodovanými a sedimenty pokrytými kovovými částmi objevil cosi, co mu připomínalo ozubená kolečka.

Protože existence ozubených koleček v prvním století před naším letopočtem byla pokládána za naprosto vyloučenou, byl profesor přesvědčen, že se jednoduše přehlédl, a tak si prohlížel beztvary slepenec o to podrobněji. Dosud však artefakt ještě nerozebral. Bylo mu jasné, že předčasné rozebrání objektu by mohlo nenávratně zničit důležité detaily. Postupem času mu však bylo stále jasnější, že rzí prožraný konglomerát docela určitě představuje složitý a komplikovaný mechanismus. A to z doby, která absolutně neznala nic srovnatelného.

„Tenhle předmět je jedinečný!“

Protože profesor Spyridon Stais vzhledem ke spoustě dalších úkolů už nenašel čas, aby se podivným nálezem zabýval podrobněji, putoval artefakt, zabalen jen do obyčejného lepenkového papíru, zpátky do archivu Národního muzea. Mělo uplynout přesně 56 let, než o beztvarou hroudu v roce 1958 zakopl jiný vědec, který se jí začal zabývat podrobněji. Tímto vědcem nebyl nikdo menší než Brit

Derek de Solla Price, profesor dějin vědy na renomované Yaleské univerzitě v New Havenu v americkém státě Connecticut.

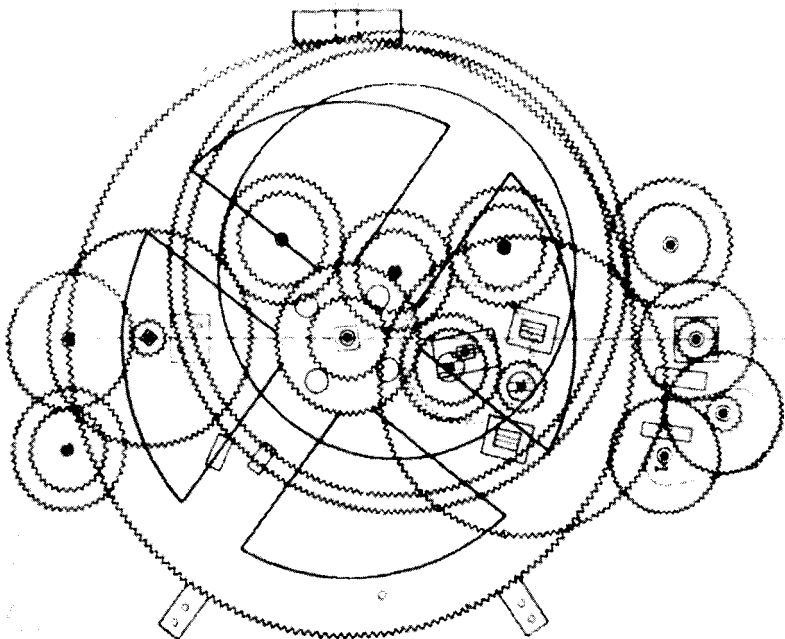
Vědce uváděla v nadšení už sama surová hrouda, z níž vyčuhovaly kousky ozubených koleček. „Tenhle předmět je jedinečný,“ prohlásil veřejně, „vždyť nic srovnatelného neexistuje. Neexistují na to žádné odkazy v antických textech, ani ve věcně vědeckých, ani v literárních. Naopak: při všem, co víme o vědě a technologii helénistické doby, by vlastně nic podobného tehdy nemělo existovat.“³⁵

A přesto nyní držel v rukou prastarý mechanismus, neoddiskutovatelný důkaz proti takovému tvrzení.

Profesor de Solla Price se nyní pustil do práce s nejjemnějšími chirurgickými nástroji a s nekonečnou trpělivostí odstraňoval i ty nejmenší částčky rzi a nečistot. Avšak čím déle na objektu pracoval, tím fantastičtější mu nález připadal. Shledával prostě „neuvěřitelným“, s jakou přesností byla jednotlivá ozubená kolečka opracována. Daly se zjistit nanejvýš odchylky v řádu desetin milimetru. Všechna tato ozubená kolečka byla i podle našich moderních technických měřítek vyrobena neobyčejně přesně. Ale k čemu vlastně celé to očividně vysoce komplikované soukolí bylo?

Rozhodně žádný prototyp

Profesor de Solla Price se zprvu rovněž neodvažoval vysvobodit mechanismus ze spečené hroudy. Nechtěl riskovat, že objekt zcela zničí. Proto záhadný nález znovu zmizel v archivech athénskému Národního muzea. Tentokrát artefakt dlouho u ledu neležel – britský profesor pokračoval totiž ve výzkumech již roku 1961. Dal pořídit řadu rentgenových snímků – několik málo jich je dnes ukazováno spolu s artefaktem samotným a jeho rekonstrukcí, jež otevřely další pohledy na mistrovské dílo techniky.

Obr. 2: Profesor de Solla Price zjistil, že přístroj byl malým počítačem, kterým bylo možno vypočítávat pohyby planet, a že bylo možné ho používat pro navigační účely.

Přitom se ukázalo, že přístroj tvořilo minimálně 40 ozubených koleček. K základní desce byly připevněny tři osičky. Devět přestavitelných stupnic a pohyblivé ručičky dovolují závěr, že muselo jít o skutečný, byť mechanicky poháněný počítač k výpočtu astronomických konstelací. A to všechno v době klasického starověku, kdy takové věci neměly vůbec existovat!³⁵

Ba co víc: tento „stroj z Antikythéry“ byl zkonstruován natolik neuvěřitelně komplexně, že nemohlo jít o žádný prototyp – ale daleko spíše o zcela propracovaný produkt vysoce vyspělé techniky, která by klidně mohla konkurovat té naší.

Profesor Derek de Solla Price interpretoval zařízení jako malý Počítač, s jehož pomocí bylo možno vypočítat pohyby Slunce,

Měsíce a dalších planet. V čísle 6 časopisu *Scientific American* z roku 1959 se vyjádřil takto:

„Budí až trochu úzkost vědět, že krátce před zhroutilím starověké řecké civilizace se staří Řekové přiblížili tak velice naší době, a to nejen svým myšlením, ale také ve své vědecké technologii. V každém případě musíme po objevu ‚stroje z Antikythéry‘ své představy o dějinách vědy podrobit důkladné revizi.“³⁶

Poprvé patentováno v roce 1828

Na kongresu konaném v roce 1969 ve Washingtonu přednesl Derek de Solla Price své myšlenky nanejvýš provokativním způsobem: „Najít něco takového jako starořecký ‚hvězdný počítač‘, to je přesně totéž, jako bychom našli v Tutanchamonově hrobce tryskáč.“³⁷

Chtěl tím naznačit, že technologie tohoto neuvěřitelného divu by v jistém smyslu nemusela pocházet z našeho světa?

Není nezajímavé se dozvědět, že nápisy na starověkém počítači umožňují datovat vznik tohoto technicky vyspělého předmětu do roku 82 př. n. 1. Avšak mnohem zajímavější by bylo vědět, kdo první model tohoto miniaturního planetária vlastně zhotovil. Fázi prototypu měl totiž neuvěřitelný artefakt docela určitě už za sebou. A hned se vynořuje nikdy nekončící řada otázek: Co asi měli Řekové za složité nástroje, které jim dovolily vyrobit taková dokonale fungující, mimořádně přesně vzájemně složená ozubená kolečka? A ze které manufaktury specializované na kovy pocházely vysoce kvalitní materiály, jež byly nezbytné k jejich výrobě? Odpověď nezná nikdo.

Profesor de Solla Price zůstává dodnes fascinovaný, ale také bezradný: „Celý mechanismus skrývá řadu hádanek.“ Rentgenové snímky, pořízené v devadesátých letech nejmodernějšími přístroji, nám zprostředkují nanejvýš napínavé pohledy na složitý mechanismus převodů. Podle vědcova názoru představuje daleko nejsenzačnější mechanickou komponentu přístroje otáčivý disk diferenciálu. Je to vlastně novověký vyrovnávací převod, jenž pomocí takzvaného korunního kolečka uvádí do pohybu ostatní kolečka s přesně stanovenými různými rychlostmi.

Zarážející na tom je, že tento diferenciál představuje jednu z nejsložitějších mechanických vymožeností techniky a že v novověku ho patentoval teprve v roce 1828 O. Pecquer. V roce 1896 byl diferenciál poprvé namontován do automobilu, kde dodnes slouží k vyrovnání difference rychlostí – odtud má také jméno. Mimo jiné zajišťuje, aby vozidlo neztrácelo v začátkách stabilitu a aby z nich velkým obloukem nevyhlédlo ven.³⁸

Záhadný mechanismus putoval z muzea na několik týdnů znovu teprve v létě 2006, aby byl znovu důkladně prozkoumán a proměřen. Přitom byl poprvé k prozkoumání aparatury použit také magnetický tomograf. Hádanky okolo původu a technologie sice zůstávají i nadále, zkoumající vědci však alespoň nenašli důvod ubrat ani písmenko z někdejšího hodnocení profesora de Solla Price: „Přístroj byl vyroben jako časoměr a orientační zařízení pro námořníky. Musíme teď přepsat celé dějiny matematiky.“³⁹

Mimoděk tak připustili zásadní změnu v našem nazírání na antiku. Podle našich „bezpečných“ poznatků totiž Řekové nejevili žádný zájem o experimentální vědy. Své intelektuální výboje podnikali převážně v „pokusné laboratoři“ v hlavě. Velcí filozofové shromažďovali kolem sebe své žáky a pilně teoretizovali, nevyjímaje ani velké průkopníky geometrie a matematiky.

Ale všem těmto svatosvatým historickým poznatkům navzdory je přístroj tvrdá realita – a nesmírná provokace pro náš rámec paradigmat historie vědy. Jinými slovy: „astronomický počítač z Antikythéry“ je v důvěrně známém obraze antiky, ne-li v naší celkové představě o minulosti, nepopíratelně cizorodé těleso. Ať se nám to líbí nebo ne.

„..přistáli na jiných nebeských tělesech“

Profesor de Solla Price počítá mechanismus z tohoto důvodu k nejvýznamnějším inovativním konstrukcím všech dob, ačkoli stále nepřestává pátrat a po řešeních a vysvětleních. Ta přesvědčí – a to je jisté – i pochybovače tehdy, až se „oficiální věda“ konečně odhodlá uznat ve svých úvahách i „neortodoxní“ myšlenky. Jako třeba představu, že know-how, jež je základem tohoto technického

mechanismu, přesahuje možnosti starověkých národů, které si o podobných vymoženostech mohly nechat leda zdát. A i když není snadné si to připustit: existují dobré důvody předpokládat, že zde použitá technologie pochází od inteligencí, které jsou dokonce i daleko před námi, lidmi z počátku 21. století.

Podobně, byť ne tak nekompromisně, se vyjadřuje také Arthur C. Clarke, jenž se proslavil nejen jako střízlivý vědec a inženýr, ale i jako úspěšný autor science fiction. Osobní setkání s „astronomickým počítačem“ na něj udělalo mimořádně hluboký dojem:

„Vidět tento vzrušující relikv je mimořádně vzrušující zážitek. Nic sice není méně plodné než úvahy typu ‚co by bylo, kdyby‘, ale mechanismus z Antikythéry k podobným zamyšlením přímo vybízí. Ačkoli je starý více než 2000 let, představuje technickou úroveň, jaké naše lidstvo dosáhlo teprve v 18. století. Tato složitá aparatura bohužel popisovala jen zdánlivé pohyby planet, k jejich vysvětlení však nijak nepřispěla. Cestu k tomuto poznání naproti tomu ukázal s podstatně jednoduššími přístroji, šikmými rovinami, svištícím kyvadlem a padajícími závažími Galilei – a tím i cestu k modernímu světu. Kdyby byli Řekové stejně prozíraví jako vynalézaví, začala by průmyslová revoluce už 1000 let před Kolumbem a místo abychom dnes obléтали Měsíc, už bychom přistávali na jiných nebeských tělesech.“⁴⁰

Pak však ještě popouští trochu uzdu mimozemskému exkurzu, když ponechává volný průběh spekulacím, která další svědectví pokrokové technologie by ještě mohla na mořském dně odpočívat. Jestli je někde nějaká naděje, nechává se unést Clarke, narazit někde na ztroskotané vesmírné lodi cizích inteligencí a jiné mimozemské artefakty, pak nejspíše právě v našich mořích, jež pokrývají bezmála tři čtvrtiny povrchu planety.⁴⁰ Že tomu tak však není, dokládám právě v této knize.

Holografické iluze

Naopak: celou řadu neobvyklých artefaktů najdeme jinde než kdesi na mořském dně. A když už strážcům vědeckého grálu působí bolesti břicha vyvozování zdánlivě fantastických závěrů z poměrně

„nevinných“ předmětů, jako je mechanický počítač z roku 82 př. n. 1., oč těžší to je v případech, jako bylo před bezmála 50 lety předvedení aparatury, která dokonce i v naší pokročilé době představuje cosi jako „technologii budoucnosti“? Svým způsobem „lordům strážcům pečeti“ rozumíme: není snad naprosto lidské, že pak „dělají dusno“, že se zuby nehty brání a všechny informace o podrobnějším zkoumání jednoduše odkazují do říše bajek?

Italský autor literatury faktu Pietro Kolosimo (1922-1978), jenž vedle své spisovatelské činnosti pracoval u asociace pro prehistorická studia v NDR,⁴¹ se vždy těšil dobrým vztahům s vědci tehdejšího východního bloku. Z těchto zdrojů získal informace o expedici sovětských badatelů, kteří v roce 1959 navštívili několik tibetských klášterů. Tato expedice se setkávala s obtížemi všeho druhu: dva z účastníků se velmi vážně zranili, když spadli do skalní průrvy. Tři další museli vzhledem k naprostému vyčerpání vzít za vděk pohostinstvím vesničanů na „střeše světa“. Nakonec však vytrvalost badatelů, kteří vydrželi, přece jen slavila úspěch. V jednom buddhistickém klášteře, nedaleko svatyně Galdhan, se Rusové setkali se starým mudrcem, jenž měl hluboké znalosti o astronomii a vesmírných letech.

Láma byl pevně přesvědčen o existenci inteligentního života na jiných planetách a cestovatelům vykládal, že za určitých okolností lze navázat s návštěvníky cizích světů kontakt.

Rusové samozřejmě dychtili po tom, aby jim svatý muž podal o svém tvrzení důkazy. Avšak ten zprvu odmítal. Po delším naléhání si vybral dva vědce pro speciální „předvádění“. Ti byli seznámeni s řadou cvičení koncentrace a po několik dní museli dodržovat speciálně pro ně sestavenou dietu.

Po uplynutí této čekací doby Rusy požádal, aby ho následovali do jeho prosté mnišské cely. Oba hosty vzal za ruku a soustředil se, zatímco z podivné aparatury se v pravidelných intervalech linuly tlumené, hudbě podobné zvuky, jejichž ozvěna náhle končila. Téměř současně se začal odvíjet scénář, který bychom dnes asi nejlépe vysvětlili jako holografické představení – téměř fyzicky uchopitelná iluze, jež nám zprostředkuje zdánlivě trojrozměrně vyhlížející obrazové vjemy.

Obraz, který se v místnosti objevil, byl zprvu rozmazaný, ale postupně nabýval stále zřetelnějších obrysů. Jakási podivná, člověku podobná bytost jakoby upřeně zírala na trojici mužů. Zvláštní bytost stála před nimi vzpřímeně a bez pohnutí, zatímco se zároveň materializovalo cosi, co vypadalo jako miniatura našeho slunečního systému. Merkur, Venuše, Země, Mars a všechny další planety kroužily okolo naší zářící hvězdy.

Desátá planeta

Rusové sledovali jako očarování pohyb malých kuliček, počítali je a identifikovali. Ale za dráhou planety, ve které poznali Pluta, obíhala okolo Slunce ještě další. Je asi zbytečné připomínat, že naprosto střízlivě a materialisticky založení vědci nedokázali najít pro neuvěřitelný jev ani stopu racionálního vysvětlení. Starý mudrc se navíc tvrdošíjně bránil odpovědět byt' i jen na otázku po původu záhadné aparatury. Vysvětlil jen, že za planetou Plutem skutečně existuje ještě další planeta – možná někdejší Neptunův měsíc, který vybočil z dráhy –, která bude v příštích letech ještě určitě objevena.⁴²

To se teď očividně stalo. Počátkem roku 2006 média informovala, že američtí astronomové desátou planetu našeho slunečního systému objevili. Jak sdělil americký úřad pro vesmírné lety NASA, z ledu a hornin složené těleso je jedenapůlkrát větší než Pluto a je pochopitelně také dál od Slunce. Zatím astronomové dosud nedali tělesu na nejzazším okraji sluneční soustavy jméno. Předběžně je registrováno pod pomocným označením „2003 UB 313“.

Vědci planetu podrobně pozorovali a dospěli k závěru, že její průměr činí přibližně 3000 kilometrů. Pokud jde o její složení, je zhruba ze 70 procent tvořena horninami a z 30 procent hluboce zmrzlou vodou. Pro srovnání: naše Země má na rovníku průměr cca 12 700 kilometrů a náš Měsíc je s 3500 kilometry o něco větší než nově objevená planeta. A teploty na novém „přírůstku“ prý dosahují přibližně 240 stupňů pod nulou.

Ale vraťme se teď zpátky k tajuplnému představení z roku 1959, jež objev desáté planety předznamenovalo.

Později se jeden ze dvou badatelů, kteří se experimentu zúčastnili, vyjádřil takto. „Já ani můj kolega jsme nedokázali rozlišit, jestli se tato postava objevila před námi fyzicky – nebo jestli jsme si ji jen představovali. Nikdy se nedozvíme, jestli byla v cele skrze vesmírný prostor opravdu promítnuta, nebo jestli ji jen ‚narýsovala síla mnichovy vůle. Dovedeme ji sice obecně popsat, ale musíme přiznat, že v sobě neměla nic lidského... zdá se nemožné, že by si lidská fantazie dovedla něco tak cizího představit.“⁴²

Politické spory, jež brzy nato sovětsko-čínské vztahy zatížily, další cesty přechodně znemožnily. Proto se můžeme jen dohadovat, co vlastně starý tibetský láma Rusům předvedl. Byl to optický klam – nebo to byla halucinace, způsobená drogami, které nic netušícím hostům přimíchali do jídla? A co to bylo za zvláštní aparaturu, která v pravidelných intervalech vydávala tlumené tóny? Byl to nějaký přenosný počítač, který pomocí holografie předváděl scénu, kterou cizí inteligentní bytosti, jež nepocházely z naší Země, naprogramovaly už třeba někdy v pradávné minulosti?

Máme i zde co činit s artefaktem cizí technologie? Na rozdíl od „mechanismu z Antikythéry“ nemusel tento přístroj čekat do chvíle, než ho někdo někdy náhodou vykope anebo vyloví z hlubin moře (jak to postuloval zmíněný Arthur C. Clarke). Přežil propast věků očividně nepoškozen v rukou kněží, kteří v každém případě věděli mnohem víc, než kolik byli ochotni přiznat.

4. Mexičané v záchranných modulech

O astronautech a dalších nositelích přileb

„Omyly plavou na vodě jako sláma. Kdo hledá perly, ten se musí potopit do hloubky.“

John Dryden (1631-1700), anglický dramatik

Mnoho tisíciletí žili domorodci na Nové Guineji, druhém největším ostrově světa, pokojně a bez pochybných „požehnání“ naší civilizace bezmála jako naši předkové v době kamenné. To všechno se však náhle změnilo, když do tehdy ještě neporušeného světa vtrhli za druhé světové války Američané a jejich spojenci. Uprostřed deštného pralesa zakládali provizorní letiště, na nichž bez ustání přistávala vojenská letadla přivážející válečný materiál a potraviny pro materiálové bitvy války v Pacifiku proti Japoncům.

Konfrontace s cizinci tradiční způsob života domorodců hluboce a navždy změnila. Došlo ke skutečnému kulturnímu šoku. Papuánští válečníci zprvu sledovali podivné hemžení bělochů spíše nechápavě. O politice a světové válce, stejně jako o technických vymoženostech, které se jim tady předváděly před nosem, neměli ani ponětí.

S blahosklonnou velkorysostí ozbrojených vetřelců rozdávali GI's každou chvíli drobné dárky jako čokoládu, žvýkačku, vyřazené náradí či obnošené vojenské kanady. Všem těmto dříve nevidaným věcem říkali Papuánci „cargo“ – od anglického označení pro „náklad“. To lákalo stále více z nich z džungle k přistávacím drahám, kde viděli snášet se z oblaků velké „stříbrné ptáky“. Stříbrné ptáky „bohů“, jejichž břicha přetékala nevyčerpatelným „cargo“.

Člověk je a zůstane materialistou, ať žije v betonové poušti velkých hospodářských metropolí anebo v deštném pralesu kdesi na naší planetě. A když se obyvatelé pralesa poradili na shromáždění ve svých chýších, připadli na famózní myšlenku: musí se chovat stejně jako záhadní cizinci a „nebeští ptáci“ pak budou sami přinášet požehnání v podobě vytouženého zboží.

Jak řekli, tak také udělali. Na mýtinách v pralesu udusali bosýma nohama z bahnité půdy přistávací dráhy. Bambusy vysoké jako dům měly imitovat antény a medicinmani pronášeli bez přestávky zařikání do polovin ořechů, které měly patrně představovat mikrofony. Na ostrově Wewak vzniklo opravdové „letiště“ s „letadly“, která byla postavena ze dřeva a slámy. A brzy domorodci cvičili s dřevěnými trubkami na ramenou jako s puškami a „ocelovými přilbami“ z želvího krunýře na hlavách.^{44,45,46}

Nepochopení technologie. Člověk odpradáвна rád napodobil všechno, co viděl – a když pomyslíme na vzkvétající průmyslovou

špionáž, určitě se tato činnost nemusí obávat o budoucnost ani na prahu 21. století. O „kultech cargo“ původních obyvatel Nové Guineje máme zachovány neuvěřitelné zprávy a filmové záběry etnologů ze čtyřicátých let minulého století. O podobných konfrontacích v pradávné minulosti svědčí nesčetné umělecké práce v podobě jednotlivých předmětů či výzdoby stěn chrámů. Společným jmenovatelem bylo uctívání příslušných bohů.

Anály Kakčikelů

Ještě jeden příklad, s nímž se dostáváme blíž k cílové oblasti této kapitoly. Indiáni Kakčikelové jsou podskupinou Mayů v horách Guatemaly. V roce 1954 zveřejnila oklahomská univerzita záznamy tohoto národa pocházející z 16. století. Obsahují fantastické zprávy o příchodu legendárních bytostí odkudsi zdaleka; pohádková líčení o vzhledu a zvycích těchto „bohů“.

Při bližším pohledu na tyto záznamy však shledáte, že indiáni Kakčikelové nevykládali žádné smyšlenky. Jen ze svého pohledu líčili první setkání s conquistadory, španělskými dobyvateli. Ti měli v očích Kakčikelů stejné postavení jako záhadné bytosti z dávné minulosti, o kterých hovoří nejstarší mýty a vyprávění. Historická skutečnost byla jen převyprávěna z – podle našeho pojetí – pohádkového aspektu. A tak je nabíledni závěr, že také umělecká líčení, jež byla doposud interpretována jako čistě „mytologická“, vycházejí z absolutně reálných skutečností. Ty byly ovšem mylně vyloženy a smíchány s fantastickými prvky.⁴⁷ Opět tu máme co dělat s nepochopením technologie.

Střední Amerika, zejména Mexiko a Guatemala, jsou v tomto ohledu více než vděčnou studnicí. Tam jsem se ponořil hluboko do tajuplné minulosti. A nejen že jsem nacházel, ale byl jsem za svůj „ponor“ za perlami tajemného neznáma bohatě odměněn.

Bohové v obleku kosmonautů

Starí obyvatelé Střední Ameriky museli mít velice přesný pozorovací dar. Vždyť z bezpočtu soch, které před tisíci lety vytvořili, nás bijí technicky vyhlížející detaily přímo do očí. Na

periferii hlavního města mexického spolkového státu Tabasco, Villahermosy, leží archeologický park La Venta. Je tam vystavena řada zajímavých nálezů ze stejnojmenného města zřícenin, kam je i dnes těžké se dostat, neboť leží 150 kilometrů daleko v močálovité oblasti zamořené komáry. Mezi domečky s dravci, ptačími voliérami a ohrádkami pro krokodýly najdeme třeba více než 20 tun těžké „olmécké hlavy“, z nichž některé na sobě mají těsně přiléhající přilby. Byly objeveny v blízkém okolí a umístěny zde v parku muzea pod širým nebem, protože byly prostě pro transport do hlavního města příliš neskladné.

Jeden z předmětů v parku La Venta už můžeme obdivovat jen jako kopii, protože originál je dnes uložen v Antropologickém muzeu v hlavním městě Mexiku. Do literatury vstoupil jako „dračí monolit“. Pečlivě vypracovaná lidská postava s nepřehlédnutelnou přilbou chránící celou hlavu zde sedí uprostřed draka či hada, který ji obklopuje. Muž má ohnutá záda a nohy výše než zadní partii, zatímco jeho „pracoviště“ vypadá poněkud stísněně. Nad hlavou postavy visí čtyřhranná skříňka, v levé ruce má hůl a pravá drží vysoko předmět, který vzdáleně připomíná žehličku.

Do stejné kategorie patří hlavy s přilbami, které můžeme obdivovat v Museo Popol Vuh v Guatemala City. Zdá se, že slavné hlavy vězí za skleněným rámem a pod nosem jim visí jakýsi technicky vyhlížející předmět. Ostatně ve stejném muzeu uchovávají i jemně zdobené vázy, na nichž jsou vyobrazení „nebeští učitelé“. V rukou drží nedefinovatelné předměty a jejich hlavy vězí ve zvláštním způsobem zdobených přilbách.⁴⁸

Rozlehlé pralesy Yucatánu, pod jejichž zeleným listovým může být stále ještě ukryto značné množství dosud neobjevených mayských měst, jsou stejně nedotčené jako kdysi. Určitě dost práce i pro budoucí generace archeologů, kteří snad už budou otevřenější. Ale také již odkrytá naleziště nabízejí řadu „nepohodlných“ nálezů, které lze uvést těžko do souladu s naším tradičním pohledem na historii. Stačí jen mít oči otevřené. Dobrým příkladem je areál v Uxmalu, kam lze dojet za necelou půlhodinu autem po dobře vybudované venkovské silnici z Méridy. Nejpozoruhodnější stavbou v Uxmalu je „Čarodějova pyramida“ postavená na oválném půdorysu

a vyznačující se nebezpečně příkrými stupni. Ty byly zneprístupněny teprve před několika málo lety, protože pár všetečných turistů spadlo z vrcholku a zpřelámalo si v těle snad všechno, co se přelámat dá.

Za „Čarodějovou pyramidou“ je velký obdélníkový pozemek, na jedné straně ohraničený takzvaným „Domem jeptišek“. Stejně jako u mnoha jiných archeologických lokalit je jeho název zvolen naprosto svévolně. Pochází od španělských dobyvatelů a o skutečném účelu budovy nevypovídá zhora nic. V blízkosti stojí další stavba s naprosto nesmyslným názvem „Guvernérův palác“, z něhož se v poslední době vyklubala nefalšovaná observatoř.

Když se však zadíváte na venkovní obložení „Domu jeptišek“, upoutají vás nápadné hlavy v přilbách, jež šálivě připomínají moderní přilby chránící před zraněním i partii brady. Kdo nosil v šerém dávnověku takovou nápadnou ochranu hlavy, která by dobře slušela pilotům tryskáčů a kosmických lodí?

Soška s přilbou a šterbinovitýma očima

Dosud existující, ale na řadu podskupin rozdrobený národ Mayů žil dříve na území, které pokrývalo velké části Mexika, Guatemaly a Hondurasu. Nejvýznamnější kulturní centra, především Tikal, Palenque a Chichén Itzá, navštěvují každoročně zástupy turistů ze všech zemí světa. Podstatně méně však je známo, že pozoruhodnými mayskými lokalitami se může pochlubit také Belize, někdejší Britský Honduras.

K nim se dá dostat za leckdy dobrodružných okolností, protože země na karibském pobřeží se stává stále více překladištěm drog z Kolumbie a ostatních jihoamerických zemí. Zhruba 135 kilometrů na jihozápad od Belize City leží teprve zčásti odhalené město trosek Xunantunich. Tam, kde z věčně zeleného pralesa ční strmý horský hřeben, dominuje krajině 42 metrů vysoký podstavec pyramidy zvaný El Castillo. Na východní straně pyramidy upoutá impozantní štukový reliéf, jenž s technicky vyhlížejícími symboly zaujímá celou fasádu. Jeho nejvýznačnějším prvkem je tvář, kterou archeologové nazvali *Maska slunečního boha*. Ale optické srovnání připomíná

mnohem spíše přilbu astronauta s tváří, před jejímiž ústy lze rozpoznat předmět podobný mikrofonu.⁴⁹

Avšak nejen na monolitech a celých fasádách nám prehistoričtí umělci Ameriky zanechali hlavy a postavy, které připomínají spíše letce a kosmonauty než kněze a šamany. Záhadný odkaz bájně minulosti zahrnuje mnoho jednotlivých figur, sošek s více než zřetelnými astronautickými detaily. Například před několika lety byla v Mexiku objevena pískovcová socha „boha“ s přilbou, který nejen vypadá jako opravdový kosmonaut, ale navíc má nezaměnitelné čínské rysy.

Tuto figuru, která by mohla mocně otrást naším obrazem světa, kdyby nebylo neustálých pokusů zamést nálezy jako tento pod koberec, objevili američtí badatelé dr. Milton A. Leof a jeho žena v Xochipale ve spolkovém státě Guerrero. Tato 17 centimetrů vysoká figurka, datovaná přibližně do doby mezi roky 1150 a 100 př. n. 1., má na hlavě zřetelně těsně přiléhající přilbu. V tváři vidíme navíc poněkud šikmo posazené oči. Funkčně řešený a ve své prostotě fascinující je přechod přilby jakýmsi „nabíraným límcem“ k ramenní partii. Vypadá to, jako by musela tato partie být hermeticky utěsněna a jako by přilba pokračovala jakýmsi druhem overalu. V popisu této „sošky s přilbou“ nacházející se v soukromém majetku se dočteme:

„Tato figura naprosto přirozených proporcí vykazuje olmécké rysy, jež jsou mistrovsky modelovány do kulaté přilby.“

Pak se popisuje zvíře na místě, kde vlastně nic zvířecího není: „Jeho zvířecí tlapy a ‚ocas‘, který mu visí od opasku, dovolují závěr, že je možná oblečen jako jaguár, aby se zúčastnil tance na nějakém obřadu.“⁵⁰

Pokud jde o tuto sošku připomínající astronauta, chtěl bych podotknout, že pokud já vím, divokou kočku s těsnou přilbou na hlavě ještě nikdo neviděl. A kdo si opravdu nedovede představit, jak tyto dravé velké kočky vypadají, měl by se možná podívat do nejbližší ZOO. Ale teď vážně: rád přenechám svým ctěným čtenářům, aby vzhled této nápadně moderně vyhlížející figury posoudili sami. Jeden obrázek řekne víc než tisíc slov. Z tohoto důvodu jsem také fotografii zařadil do obrazové části knihy.

Stejně výmluvný je obrázek v originálu jen 40 milimetrů velké miniaturní hlavičky, nalezené v těžko přístupné jeskyni v jihoamerickém andském státu Ekvádoru. Také zde vězí hlava v absolutně moderně působící přilbě. Markantní výkroje na pravé straně přilby bychom dnes interpretovali jako „integrováný komunikační systém“, zatímco zesílení v krční partii by mohlo naznačovat vzduchotěsný přechod k overalu. Archeologové datují toto miniaturní umělecké dílko do kultury La Tolita mezi roky 600 a 400 př. n. l. a domnívají se, že sloužilo „kultovním účelům“, ať už toto označení může znamenat cokoli. Očím našeho astronautického věku připomíná něco docela jiného, a budiž mi zde alespoň dovolena otázka, co vlastně má prokazatelně předkolumbovské astronautické vzezření co dělat v deštných pralesích Ekvádoru nebo na mayských lokalitách Střední Ameriky.

Vražedná hra

Když se tedy podobní nositelé přileb objevují na prastarých soškách a nástěnných reliéfech stále znovu, musely by se přece – pokud zde skutečně zanechala stopy technologie návštěvníků nepocházejících ze Země – najít ve starověkých lokalitách Střední Ameriky najít ještě i docela jiné pozůstatky. Technologie má mnoho tváří – nemělo by dát příliš práce, pokud budeme dost odvážní, okolo ochranných pokrývek hlavy vyčarovat ominózní „kult“. Co třeba legendární míčová hra starých Aztéků, tlachtli, jež se hrála s tvrdým míčem vyrobeným z mízy kaučukovníku?

Že nešlo o hru pro citlivé povahy, víme od doby, kdy její předvedení na španělském dvoře v Granadě na podzim 1528 vzbudilo nejen obrovský rozruch, ale způsobilo i omdlévání ženské části vznešeného publika.

Dobytel Mexika z pověření španělské koruny Hernán Cortés (1485-1547) přivezl z Mexika svému císaři Karlu V. vedle nesmírných uloupených zlatých pokladů pro pobavení také mužstvo aztéckých hráčů s míčem, kteří měli dvorské společnosti předvést uvedenou hru tlachtli jako dosud nevídanou sportovní zdatnost. Hrálo se na obdélníkovém nádvoří o ploše 40 X 15 metrů, jež bylo

ohraničeno zdí. Nahoře na stupních sedělo panstvo i s družinou. Mnoho nečekali, vždyť byli nejruznějšími slavnostmi, které život u dvora nabízel, už doslova zhýčkaní. A tak se spíše okázale nudili a krátili si čas dvorskými klevetami.

Ty však náhle ztichly, jakmile se Aztékové dali do hry. Co se odehrávalo dole na hřišti, nad tím se jednoduše tajil dech. Něco takového „starý svět“ ještě nezažil. Ve vzduchu zavládlo elektrizující napětí.

Trénovaní indiáni hráli s koulí z pozoruhodného, pružného materiálu, kterému říkali guma. Vážila asi pět liber. Platila přísná pravidla: těžkého míče se nikdo nesměl dotknout rukama ani nohama, nesměl se dotknout země a už vůbec ne zůstat na ní ležet. Hráči ho bleskovými pohyby boků, loktů a kolen neustále udržovali ve vzduchu. Indiáni se vrhali míči v ústrety jako štiky a odbíjeli jej boky, rameny či pažemi. Muži, kterým se nepovedlo odpálit míč zpátky na stranu protivníka, sklízeli trestné body. Cílem bylo vrhnout gumovou kouli skrze kamenný kruh, zapuštěný uprostřed hřiště do zdi. Byla to vražedná hra. Praskaly nosní kůstky a kosti se lámaly se strašidelným zvukem, při němž některé dámy z vyšší společnosti bledly jako křída a v mdlobách padaly do náručí svým lokajům. Několik hráčů odnesli z hřiště mrtvých, jiní byli těžce zraněni na hlavě a končetinách.

Kněž na katapultovacím sedadle

Ale ochranné přilby hráči tlachtli určitě nenosili, a tak jsme zase u otázky, jestli lze najít ještě další relikty jednoznačně technického charakteru. Z nichž by se kromě toho dalo usoudit na vesmírné cesty.

A najít je opravdu lze. Skutečnou pokladnicí je v tomto ohledu opět antropologické muzeum v turistické zóně Mexico City. Než do něho návštěvník vstoupí, nemůže si na širokém prostranství před vchodem nevšimnout bronzové kopie předmětu, který archeologové označují jako ceremoniální nádobu. Moderním očím připomíná daleko spíše trysku rozdělovače, jak ji známe z hnacích agregátů mohutných raket Saturn V. Ty sloužily jako výkonné nosné rakety mimo jiné i při měsíčním programu Apollo. Bronzová plastika na

nádvoří je dnes jen vděčným motivem fotografií a – nedobrovolným – košem na odpadky, zatímco hliněné originály jsou umístěny na pyramidovitém podstavci v síni pro toltécké artefakty. Přes veškerou výzdobu, kterou lze přinejmenším v případě okolo vyčnívajících tyčí interpretovat jako jakási chladicí žebra, se nezaujatý divák neubrání dojmu, jenž bez velké fantazie odkazuje na technické pozadí. Jestlipak neznámý umělec věděl, co vlastně znázorňuje?

Další objekt, který mě poprvé upoutal v říjnu 2006, kdy jsem podnikl další cestu po Střední Americe, je figura, která sedí na neobyčejně podivném přístroji (nebo lépe řečeno přímo v něm). Mohli bychom ho popsat jako jakéhosi „křížence mezi záchranným modulem a motorkou se stříškou, která přišla o kola“. Místo toho má figura v ústech cosi jako náústek dýchacího přístroje. Na mě to všechno dělá dojem spíše nepochopené technologie, přestože archeologové v soše spatřují kněze při rituálním úkonu. Příznačnější by asi byl název „kněz v katapultovacím sedadle“ – zvláště když má figura, jež se stala jakoby pro vlastní ochranu víceméně součástí objektu vypůjčeného od nám neznámé technologie, na zádech jakýsi batoh. Ten se svým provedením zarážejícím způsobem podobá tornistrám, které při svých procházkách po Měsíci vláčeli na zádech astronauti z Apolla. Ruce záhadné postavy spočívají pevně na ovládacích prvcích, které jsou připevněny k přední části obvodového rámu. Nohama svírá – podoben řidiči motorky – úzkou část přístroje s prohnutým spojovacím dílem, jenž se nachází mezi sedadlem a předním rámem. Není pochyb: všechno to vypadá náramně technicky promyšleně!

Když jsem si kamenné skulptury poprvé všiml, neubráníl jsem se vzpomínce na poněkud nepovedenou koncepci jednoho velkého bavorského výrobce automobilů a motorek, který postavil zastřešenou motorku. Podivná dvoukolka pro fanatiky bezpečnosti s obrysy rozpůleného auta byla mezitím jako propadák opět stažena z programu. Nicméně pro drobné, ale jemně propracované umělecké dílo v Antropologickém muzeu přelidněného hlavního města Mexika mi i nadále připadá jako nejlepší řešení interpretace mnohem bližší naší současnosti. A to s ohledem na docela konkrétní technické pozadí.

„Headsets“ v pralese

Totéž lze tvrdit i o níže popsaných předkolumbovských nálezech, u nichž by bylo „exotičtější“ vymýšlet si další obskurní „kult“, než připustit, že za nimi vězí vyspělá technologie. Taktéž na podzim 2005 jsem navštívil Petén, velice řídké osídlenou severní provincii Guatemaly označovanou jako „zelené peklo“. V malém středoamerickém státě činí podíl Mayů na celkovém obyvatelstvu zhruba 50 procent. Nalézá se tam také ještě mnoho starých mayských měst, která jsou prakticky neznámá a dosud víceméně neprozkoumaná. Jako například areál El Ceibal, do něhož se z nejbližšího města dá dostat jen po delší plavbě člunem po kajmany se hemžící řece Río de la Pasión.

Hustá zeleň vegetace tropického pralesa sahá na velkých úsecích řeky až ke břehu a křik vřešťanů leckdy přehluší zvuky supícího externího motoru. Od místa naložení se pokračuje proti proudu řeky mezi břehy vroubenými typickými plochými kořeny: cesta nepostrádající dobrodružnost. Všude, kde světlo proklouzne otvory v klenbě listů na zem, je třeba maximální opatrnosti. Žije tam totiž vysoce jedovatý had křovinář, jehož chování se od ostatních hadů pronikavě liší. Na rozdíl od většiny z nich nehledá při příchodu turistů spásu útekem v podrostu, ale hned zaútočí, aby ochránil své místo na slunci. Běda každému, kdo se k němu dostane příliš blízko: jeho kousnutí má už během několika málo minut za následek smrt v důsledku ochrnutí dýchacích orgánů. Kdo s sebou nemá sérum, ten se už nedostane ani k přístavišti u řeky. Bohudíky jsem se s tímto tvorem, který koneckonců jen oprávněně brání svůj životní prostor, nesetkal. Do El Ceibalu, jednoho z dosud téměř neznámých mayských sídlišť Guatemaly, jsem se dostal bez úhony, obtěžován jen myriádami komárů.

S výjimkou pahýlu pyramidy uprostřed areálu tam nenajdeme význačné pyramidy jako třeba v Tikalu, Palenque nebo jiných velkých mayských svatyních. Zato je tady spousta stél, na nichž najdeme – bohužel poněkud zvětralé – rytiny, u nichž se často nabízí technický výklad. Přílby na hlavách jsou už téměř standardem, o kterém není ani třeba mluvit. Ale „tyče“, které si figury přidržují před ústy, vyvolávají zřetelné asociace s moderními mikrofony. V

některých mayských městech podle všeho ustoupily modernějším „headsets“, bez nichž dnes leckterý hudebník ani nevyleze na scénu.

V této části poloostrova Yucatánu jsou hlavními dopravními tepnami – a už jsem to naznačil – řeky. Další plavba lodí, tentokrát po Río Usumacinto, mě zavedla zpátky do Mexika. Z pohraniční vesnice Corozal ležící na řece se jede západním směrem do Palenque, asi nejtajuplnější mayské lokality. Po několika kilometrech odbočuje z malé vesnice San Javier štěrková silnice, která končí ve stanici Nacal Há. Odtamtud vede pralesem jako přímka rovná cesta, po níž jezdí jedině stařícké autobusy řízené bíle oblečenými indiány Lakandony. Cílem dobrodružné jízdy v autobusech, z nichž mnohdy nezbývá než rám a sedadla, je mayská svatyně *Bonampak*.

U vjezdu do areálu řidič cestující vyzve, aby si vystoupili, což většina z nich přijme s ulehčením. Musí se přejít mýtiny s přírodní přistávací dráhou pro malá letadla a dostanete se k hlavnímu prostranství Bonampak. Tato lokalita byla objevena teprve v roce 1946 a již několik let zde probíhají stálé restaurační práce. Když se postavíte na dobře 300 metrů širokém hlavním náměstí, spatříte majestátně se tyčící „akropoli“ s deseti dosud restaurovanými chrámy. Napravo od návštěvníka leží Templo de las Pinturas se třemi místnostmi a třemi vchody. Stěny a stropy jsou ve všech místnostech pomalované – však také jméno Bonampak znamená v jazyce lakandonských Mayů „pomalované stěny“. Zářivé barvy bohužel začínají od otevření místností blednout, takže podrobnosti jsou dnes lépe vidět na starých fotografiích. A na velice zdařilé kopii Templo de las Pinturas, která byla věrně napodobena ve venkovní části Archeologického muzea v Mexico City.

Něco opravdu napínavého nabízí z těchto deseti restaurovaných chrámů na akropoli chrám po levé straně. Přímo na stropě dveří – musíte přitom trochu zaklonit hlavu – spatříte asi 50 X 80 centimetrů velký vlys s udivujícími technickými detaily. Je tam hlava v přilbě se sluchátky, jejichž jedno rameno sahá až k ústům a připomíná již zmíněné „headsets“, bez nichž se dnešní hudební průmysl očividně neobejde. Ale tím to nekončí: figura zvětšená na vlysu ovládá oběma rukama armatury s otočnými tlačítky, jež bez debat plní

stanovenou funkci. Na levém okraji obrazu střeží výjev dvě podivná stvoření.

Muž s „pažemi robota“

S podobnými vyobrazeními, na nichž postavy obsluhují nadevší pochybnost technická zařízení, se v četných mayských lokalitách setkáváme doslova na každém kroku. Daleko nejprominentnějším příkladem je „náhrobní deska z Palenque“, o níž se nepřestávají vést bouřlivé diskuse. O tomto grandiózním sochařském díle se toho napsalo a naspekulovalo tolik, že bych se zde o něm chtěl zmínit co nejstručněji. Zcela pominout toto „jablko sváru archeologie“ však nemohu, už kvůli úplnosti ne.

Zevrubně o něm psal ve své prvotině¹⁸ již Erich von Daniken, který vyslovil názor, že by zde možná mohlo jít o astronauta v malém přistávacím modulu. V archeologické obci se poté rozpoutala hotová bouře rozhořčení. Do desky může být vyryté cokoli, jen astronautický výjev nikoli. Protože co být nesmí, to také být nemůže. Já sám jsem měl naštěstí už několikrát příležitost prohlédnout si náhrobní desku hluboko pod Pyramidou nápisů osobně.

Je možné, že nejsem nestranný, ale právo na názor přece nelze upřít nikomu, kdo přemýšlí. Po mém soudu vypadá technicky zdůvodněná hypotéza stejně jako dřív ze všech nejdůvěryhodněji. Není zde třeba vytahovat z rukávu nějaké obskurní „kulty“, vymýšlet si alegorie a náboženské symboly. Byla zde zobrazena scéna, jak ji umělec sám viděl nebo jak mu ji vyprávěli. Proto je pro mne osobně z docela konkrétních důvodů těžké vidět v zobrazené osobě, jež docela evidentně manipuluje s řídicími pákami, například mayského boha kukuřice *Yum Koxe*⁵³ anebo smrti zasvěceného mayského mladíka, jenž padá do chřtánu mytologické obludy.⁵⁴ To už mi dělá menší potíže spatřovat ve výjevu technické přístroje než „vlající vous boha povětrnosti“.⁵⁵ Jedno bych však chtěl podotknout docela jasně: žádná velká shoda o tom, co má být na náhrobní desce zobrazeno, mezi archeology nepanuje. Pánové se prostě nemohou dohodnout. Přesto se překvapivě sjednotí a táhnou za jeden provaz, jakmile jde o

to, smést ze stolu fantasticky znějící interpretace někoho zvenčí, kdo nemá klapky na očích.

Protože jsem se chtěl k náhrobní desce z Palenque vyjádřit jen docela stručně, připomínám zde jen ve vši skromnosti skutečnost, že nikdo z nás u toho tehdy osobně nebyl. A dokud se nepodaří nade vši pochybnost prokázat, která z nesčetných hypotéz nakonec uhádla, co se tehdy *de facto* v deštném pralese Yucatánu odehrálo, měly by mít stejné právo na diskusi všechny názory. To vyžaduje zásada fair play. Jak známo, tabu a zákazy nikdy k vyřešení žádné hádanky nepomohly.

Nyní bych se však chtěl ještě zmínit o dosud neznámém, ale o to senzačnějším nálezu ze zdánlivě nevyčerpatelné pokladnice mayských památek. O Uxmalu a jeho bázeň budící strmé Čarodějově pyramidě a o hlavách s přilbami jsme už mluvili. Asi 20 kilometrů směrem na jihovýchod od Uxmalu leží jeho „dceřiné město“ Kabah. Obě místa spojuje jako podle pravítka rovná silnice na náspu, po které se dá chodit dodnes. Konec cesty vyznačuje „triumfální oblouk“ z čistě poskládaných bloků. Od doby, kdy je poloostrov Yucatán otevřený turistům a dopravě, dělí celý areál na dvě části venkovská silnice z Méridy do Campeche.

Nejpůsobivější stavbou v Kabahu je dobrých 45 metrů dlouhý Templo de Mascaras – Chrám masek, z jehož fasády vystupují stovky opracovaných kamenů, které archeologové označují jako „masky boha deště Chaka s chobotem“.

Tvář bych v tom tedy nepoznal, a nos podobný chobotu už vůbec ne. Zato mnohem spíš ornamentiku, jež svým přesným vedením linií připomíná technické detaily. Avšak ještě působivější mi připadala řada postav v životní velikosti, jejichž funkčně pojaté detaily nelze oddiskutovat. Pod ochrannou stříškou nedaleko vstupu jsem si vyfotografoval takovou postavu s přilbou a ochranou očí, jež se zcela očividně soustředí na úkol, který má před sebou, či na nějaké zařízení. Jejím zdaleka nejnápadnějším rysem jsou dvě „paže robota“ podobné těm, jaké dnes používají technici, když chtějí v laboratoři pracovat za tlustým ochranným sklem s nějakou radioaktivní nebo vysoce toxickou látkou. Za „pažemi robota“ vidíme shrnovací rukávy. I ty jsou podle mě dobrým dokladem toho, že osoba, kterou

socha znázorňuje, jen rukama a předloktím vklouzla do funkčního ochranného zařízení. Z toho logicky plyne, že nejde o její přirozené končetiny.⁵⁶

Kdo chce s ohledem na takové zarážející shody s výjevy z našich vysoce bezpečných laboratoří ještě tvrdit, že vidí kněze při rituálním úkonu? Copak jsme úplně slepí, abychom stále popírali to, co je naprosto zřejmé? Staré úsloví praví, že jednooký je mezi slepými králem. Za jak šťastné se pak mohou považovat ti z nás, kdo odložili klapky z očí a vyměnili dávnou vnucenou slepotu za čerstvý a o to ostřejší pohled!

5. Vzrušující téma: genové inženýrství

Fauna podle designu „z boží ruky“

„Tempora mutantur, nos et mutamur in illis.

(Časy se mění a my se měníme s nimi.)

starořímská moudrost

Neexistuje snad na tomto světě kultura, v níž se před tisíci lety nepěstoval podivný kult okolo bizarních zplozenců. Okolo příšerně vyhlížejících smíšených bytostí, jež se označují jako chiméry. Smíšených bytostí, které jsou někde na půli cesty mezi člověkem a zvířetem. Jejich působivá zobrazení najdeme v každém muzeu na všech kontinentech. A svět mýtů zná vyprávění o válečnících s tělem koně a bodcem škorpióna, ale také o ženských bytostech s rybími ploutvemi. O hrůzně vyhlížejících monstrech, na něž lidé tehdejší doby pohlíželi s paranoidní směsí panického strachu a nábožné úcty. Ta všechna – navzdory všem odlišnostem v podobě – spojovalo jediné: všechna byla výsledkem perfidního stvořitelského rozmaru „bohů“.

Jako červená nit' se vine líčení takových smíšených tvorů obzvláště v historickém dědictví Sumerů, Asyřanů a Babyloňanů, ale v ničem za nimi nezaostávali ani Chetitě, Egyptané a představitelé krétsko-mínójského kulturního okruhu.⁷ Staré sochy na Šalamounových ostrovech ležících východně od Nové Guineje ukazují tvory s ptačími hlavami a lidským tělem. Velké nehybné oči zírají tupě do prázdna. Podobného křížence ptáka s člověkem jsem vytesaného do kamene vyfotografoval na příkrě do moře spadajících skalách nedaleko kráteru vyhaslého vulkánů Rano Kao na legendami ověřeném Velikonočním ostrově. A dokonce i v Říši středu jsem našel několik nových a mimořádně působivých příkladů takových chimér, o tom však někdy později.

Nejnaléhavější otázka v souvislosti s těmito chimérami je, zda jde jen o výplody bujné fantazie dávných lidí, nebo zda se za nimi skrývá reálné jádro. Tito tvorové museli na tehdejšího člověka působit jako děsivá realita, vždyť v jeho životě představovali bezmála všudypřítomnou noční můru.

Holý strach

Vedle nesčetných obrazů a soch a jejich zvěčnění v ságách a mýtech se o podivných tvorech rozepisují i význační historikové. Například Eusebios z Kaisareie (263-339 n. l.), význačný biskup a učitel církve, ve svém díle *Chronografie* píše: „A existovali též někteří netvoři, z nichž část byla sama zplozená a vybavená formami schopnými plození; a ti plodili lidi s dvojími křídly, a také další se čtyřmi křídly a dvěma hlavami, muže i ženy, a dvojí povahy, mužské i ženské, jiní pak zase lidi s kozíma nohama a rohy na hlavě, a ještě další s koňskými nohama, jiné pak s podobou koně zepředu, jež mají podobu hippokentaurů. Plodili také býky s lidskou hlavou a čtyřtělé psy, jejichž ocas vybíhal ze zadních partií jako ocas ryby; také koně s psími hlavami a lidi a všeliké obludy, s hlavou koně a tělem člověka a s ocasy na způsob ryb; nadto pak dále netvořry podobné draku, a ryby a plazy a hady, a taktéž mnoho zázračných bytostí, různých druhů a rozličně tvarovaných, jejichž obrazy kdysi vedle jiného chovali v Baalově chrámu.“⁵⁷

Líčení biskupa Eusebia vypadá správně ujeté. A kdyby se po celé zeměkouli nedochovalo pro potomstvo v uměleckých zobrazeních, na stélách a sochách nesčetně mnoho takových kreatur, asi bychom před takovými a podobnými líčeními stáli ještě bezradněji. Eusebius ostatně převzal tyto podrobnosti od egyptského kněze jménem Manetho. Ten prohlašoval, že bohové kdysi sestoupili z nebes, aby učili lidi. Bohové přitom dali vzniknout smíšeným bytostem všeho druhu, jež byly označovány jako „posvátná zvířata“.

Starí Egypťané mumifikovali doslova všechno, co se jim dostalo pod ruku. Kromě svých současníků, kteří doufali, že se tak vrátí zpět do života, zanechali potomstvu i mumie psů a koček, ryb, ptáků a krokodýlů. Uchovávaní byli v Egyptě také býci, posvátní býci zvaní Apis. V Sakkáře pro ně vytvořili takzvané Serapeum – rozlehlou podzemní nekropoli s nejmohutnějšími sarkofágy, jaké kdy svět viděl. Tyto kolosy jsou tvořeny vysoce kvalitní žulou, která se těžila v Asuánu – dobrých tisíc kilometrů daleko od Sakkáry. A to pomlčíme o přepravě materiálu. Sarkofágy váží mezi 70 a 100 tun, i víka to dotáhnou ještě na úctyhodných 20 až 30 tun. Další hrobky s „býčími sarkofágy“ najdeme v Heliopoli, v Bakariji a v Abúsíru u Gízy. Archeologové a zástupci průvodců cizinců, bez nichž se v zemi na Nilu doslova nelze hnout, nám vyprávěli, že kdysi obsahovaly mumie býků. Ale skutečnost vypadá jinak. Po otevření totiž sarkofágy neobsahovaly nic kromě nelibě páchnoucí hmoty z jakési lepkavé živice, v níž vzezely miliony drobných a ještě drobnějších kostěných úlomků.

A tady začíná další záhada. Například v podzemních prostorách v Abúsíru byly nalezeny dvě úctu budící mumie býků. Alespoň si to všichni mysleli, neboť veškeré bandážování bylo dosud neporušené a nahoře dokonce čněly rohy. Když badatelé začali mohutná těla opatrně odvíjet, jejich překvapení neznalo konce! Uvnitř „býčích mumii“ byla totiž změt úlomků kostí nejružnějších tvorů, které se ani nedaly přiřadit k určitému zvířecímu druhu. To, co zvenčí vypadalo jako perfektně nabalzamovaný býk, nebylo ve skutečnosti ničím jiným než nechutnou změtí úlomků kostí nejružnějších živých tvorů. Všechno to držela pohromadě vazká živice a kilometry lněné bandáže, kterou bylo všechno zavinuto.⁵⁸

A kvůli tomu byl vyroben sarkofág ze žuly, těžký a bytelnější než trezory ve Fort Knox nebo v Anglické bance! Musely tam být uloženy zvlášť pozoruhodné ostatky, když na ně byly vynaloženy takové nezměrné náklady. Lidé té doby z nich museli mít strach, holý strach. Jinak by asi nerozdrtili „posvátné býky“ s takovou pečlivostí, s jakou se prý v „dárkovém balení“ nacházejí. Co však bylo opravdu uvnitř, či tělesné pozůstatky stály po smrti za to, aby je rozsekali na docela malé kousíčky a strčili do sarkofágu o váze mnoha tun?

Abychom se dostali blíže k odpovědi na tyto otázky, podnikneme nyní skok do roku 2000.

Rozzlobené Greenpeace

V dubnu 1987 U. S. Patent and Trademark Office (Federální patentový úřad Spojených států) oznámil, že v budoucnu se budou patentové ochráně těšit i „vícebuněčné žijící organismy“, zkonstruované podle programu, který se v přírodě nevyskytuje. Ještě téhož měsíce bylo podáno 15 žádostí o patenty na živočichy, kteří se v přírodě nevyskytují. Například genetikům z univerzity v Kalifornii se podařilo biotechnickou cestou „zplodit“ míšence kozy a ovce. Nový výpěstek z laboratoře má přední část těla jako ovce a zadní jako koza. Kritikové, kteří pochopili, která bije, byli tehdy uchváleni odkazem, že toto zvíře je jen prototyp celé série,⁵⁹ jejíž vzhled chtějí „zvířecí designéři“ ještě vylepšovat. Buďme prozíraví a uložíme si do podvědomí pojem „fauna podle designu“.

Situace se dramaticky vyhroutila pár dní před Vánoci roku 2000. Aktivisté ekologické organizace *Greenpeace* totiž tehdy protestovali před Evropským patentovým úřadem (EPU) v Mnichově. Co se to před pár lety stalo, že se upřímní bojovníci za čistší životní prostředí tolik rozohnili?

Měli bychom si tyto řádky přečíst dvakrát, abychom pochopili celý dosah událostí. Greenpeace protestovalo proti udělení patentů na *hybridní bytosti* Evropským patentovým úřadem. Tedy na pomocí genové techniky uměle vytvořené vyšší organismy, jež mají mít genetické vlastnosti lidí i zvířat.

O několik týdnů dříve, v říjnu 2000, Evropský patentový úřad ještě tvrdil, že z etických důvodů žádné patenty na hybridní bytosti mezi člověkem a zvířetem zásadně neuděluje. Greenpeace se však v průběhu zkoumání podařilo zjistit, že toto tvrzení je čirá lež: ochránci životního prostředí totiž objevili patent na embrya, jež byla tvořena lidskými i zvířecími buňkami.

A to byl jen vrcholek ledovce. Už v roce 1999 udělil EPÚ australské firmě AMRAD patent EP 380646. Ten se týkal postupu na izolaci a pěstování embryonálních buněk člověka a zvířete, ale také využívání těchto buněk k vytváření chimér. Tedy hybridních tvorů. Podle jednoho z patentů objevených Greenpeace po říjnu 2000 měly být „embryonální kmenové buňky lidí, myši, ptáků, ovci, prasat, turů, koz a ryb užívány k chovu zvířecích chimér“. Vznikli by tak hybridní tvorové, jejichž jednotlivé části těla mohou pocházet ze zvířete nebo z člověka. Provádění takového postupu je sice v Německu stále ještě zakázané, nikoli však v jiných státech EU, kde patent platí také.⁶⁰

Vědomé klamání a zastírání

Po nahlédnutí do originálních spisů s více než stovkou žádostí o patenty se Greenpeace podařilo doložit, že v roce 1999 bylo nezákonným rozhodnutím správní rady EPÚ povoleno patentování jak celých zvířat a částí lidského těla, tak i lidských genů. To usvědčuje – jen tak na okraj – jednoznačně ze lži i již citované ujišťování z října 2000. A tím padly také poslední etické zábrany, ačkoli Evropská patentová dohoda (EPD) takové patenty označuje jako neoddiskutovatelně protiprávní. Zmíněná EPD dokonce výslovně zakazuje udělování patentů jak na objevování rostlin a zvířat, tak i na jejich „vynalézání“, které je nutno označit za „neetické“. Jak to však vypadá, odpovědné činitele Evropského patentového úřadu to příliš nevzrušuje.

A nejde jen o to. EPÚ se očividně dopouští protiprávního jednání takového druhu jako na běžícím pásu. Úmyslně zatajuje před veřejností „požehnání“, jež patentovým právem udílí obludným

výzkumným projektům – v tom nejvíce negativním smyslu toho slova. Dokládají to dva konkrétní příklady.

Rovněž v říjnu 2000 zveřejnilo Greenpeace žádost o patent na vytváření hybridních bytostí z člověka a vepře. EPÚ se hájil s tím, že žádost firem *Stem Cell Sciences* a *Biotransplant* byla „z eticky motivovaných důvodů“ zamítnuta již v únoru téhož roku. Ale ve spisech, které byly ekologické organizaci předloženy, žádný odkaz na podobné stanovisko patentového úřadu vůči firmám není. Ve spisech vlastně není žádný dopis, který by byl datován do února 2000. Naopak: úřad firmy několikrát vyzval, aby zaplatily splatné poplatky za povolení. Naposledy v září 2000.

V podobném případě podala žádost o patent na postup při vytváření hybridních bytostí také univerzita v Massachusetts. Po zaplacení částky 8460 marek se EPÚ začal žádostí zabývat v roce 1999. Univerzita vyvinula postup, při němž se jádra lidských buněk vpraví do vaječného obalu buněk turů. Takto vzniklá hybridní embrya se v laboratoři dokonce pěstovala delší dobu, dokud se nerozdělila asi na 400 buněk. K odmítnutí žádosti z etických a morálních důvodů tedy nedošlo.⁶¹

Co se zde v nejvlastnějších smyslu toho slova „láhne“ pod záminkou lékařského pokroku, připomíná naprosto frapantně mytologické netvory jako Mínótaura s býčí hlavou a lidským tělem. Legendární krétský král Mínós určitě nepropadl čirému nadšení, když se jeho manželka nechala bohem Poseidonem zlákat k nepřirozeným erotickým hrátkám s býkem. Nezůstalo to bez následků, neboť jako výsledek tohoto neobvyklého spojení královna porodila smíšenou bytost *Mínótaura*.

K tomu nebylo radno se přiblížit, naopak, stal se zdrojem neustálého nebezpečí pro své okolí. Král Mínós proto pověřil svého stavitele Daidala (toho, který se později se svým synem Ikarem vydal na útěk vzduchem), aby pod palácem v Knóssu postavil labyrint. Netvora tam zavřeli a udržovali v klidu pravidelnými lidskými oběťmi. Každý rok mu muselo být obětováno sedm panen a stejný počet mládenců. Je jasné, že to mladou generaci decimovalo.

Nebezpečí zbavil své bližní, když už byli opravdu v úzkých, teprve hrdina Théseus, který vnikl do obávaného labyrintu a se

zdivočelým hybridním tvorem udělal krátký proces. Ale málem by už nenašel cestu ven: ještě štěstí, že mu královská dcera dala klubko nitě a poradila, jak ho použít – odtud slavná Ariadnina nit'. Tolik nám říká řecká pověst.⁶²

Ale kdo teď může po odhalení ekologické organizace Greenpeace ještě s dobrým svědomím tvrdit, že podobní netvoři existovali jedine v bujné fantazii starověkých národů? Jak to máme tvrdit v době, kdy uskutečnění podobných monstrózních projektů je možná věcí blízké budoucnosti? Kdo chce zvládnout budoucnost, musí pochopit minulost. Měli bychom si položit otázku, zda už někdy nemohla provádět takové hrozné genové manipulace s lidmi a zvířaty této planety nějaká mimozemská inteligence. Vzpomínka na experimenty, a zejména na jejich znepokojivé pustošivé následky, žije ve starých mýtech a vyprávěních dodnes.

Čína nebyla žádná „zóna bez genové techniky“

Na asyrských uměleckých dílech se s napůl lidskými a napůl zvířecími tvory setkáváme docela často. Doprovodné klínopisné texty hovoří o „chycených napůl lidech a napůl zvířatech“, které vojáci přiváděli svázané před krále. A staří sumerští vládci podnikali na tyto tvory skutečné hony, jen pro pobavení. Řecký historik Hérodotos (490-kolem 425 př. n. 1.), jenž podnikl rozsáhlé cesty po Africe a Asii, vyprávěl o záhadných „rybích lidech“, kteří žili v ústí perské řeky Araxes.⁶³

Budou jednoho dne „navržení“ lidé se žábrami či šupinami, kteří se nejlépe hodí k životu v mokřinách? Anebo okřídlení supervojáci, kteří svou bojovou silou a účinností daleko překonají dnešní výsadkáře? Genovou technologii lze ke špatným cílům zneužít docela snadno. A na první pohled neomezené možnosti se vymknou kontrole nejpozději ve chvíli, kdy převáží konkurenční myšlení: „Když to neuděláme my, udělá to někdo jiný.“ Historie lidstva nás bohužel učí, že všechno, co bylo myslitelné a vypadalo reálně, se nakonec také bez skrupulí uskutečnilo. Jak to vypadá, nejde o nic nového pod sluncem.

Presuňme se o kousek dál na východ, až do Číny, do Říše středu, jež dodnes neztratila na tajuplnosti. V jedné vitrině provinčního muzea v Si-anu jsem narazil na bronzovou figuru: v popisku se dočteme, že je více než 3000 let stará. Tato plastika vytvořená neznámým umělcem – patrně za dynastie Čou (kolem 1100-221 př. n. 1.) – má psí tělo i s vhodnými končetinami. Na tom však sedí nesporně lidská hlava s velkýma ušima a kozí bradkou, jejíž spodní ret je talířovitě rozšířen, jako se dodnes „zdobí“ příslušníci některých afrických kmenů. A na zádech má podivný tvor jakýsi hřeben, jenž připomíná kostěné hřebeny některých plazů. Takový měl například *Dimetrodon* z období permu, který žil před více než 250 miliony let, tedy ještě dříve, než zažili dny slávy dinosauři. Opět nespoutaná fantazie dávného umělce nebo realistický obrázek skutečnosti, kterou tvůrce znal z vlastní zkušenosti?

Po zatím sedmi rozsáhlých cestách, jež mě zavedly i do neznámých koutů Čínské lidové republiky, mohu počet chrámů, které se mi tam podařilo navštívit, v nejlepším případě jen odhadovat: všechny vypadají stejně – alespoň v částech přístupných turistům.

Ve městě Čou-čchengu, nedaleko od Čchú-fu, rodného města filozofa Konfucia (Kchung Fu-c', 559-479 př. n. 1.), stojí chrám zasvěcený Menciovi. Mencius (Meng-c') rozvinul etické základy konfucianismu. Na zadním dvoře komplexu, kam už nezabloudí téměř žádní návštěvníci, jsem v roce 2004 narazil na řadu hybridních bytostí. Některé byly zvěčněny v podobě soch, jiné na stélách. Některé z nich stojí nechráněny před vlivy počasí na volném prostranství, většina našťěstí našla útočiště pod ochrannou stříškou. Například dvě asi metr vysoké, jemně tesané stély. Jsou na nich napůl lidské a napůl zvířecí postavy stejného provedení s šupinatým plazím tělem, dlouhým ocasem a tváří, která nese kočičí i jiné zvířecí rysy. Končetiny připomínají pracky kočkovité šelmy a ruce těchto podivných tvorů drží nad hlavou kotouč podobný slunečnímu. Spontánně mě napadla téměř stejná zobrazení ze starého Egypta.

A jedno setkání zcela neobvyklého druhu jsem zažil 10. října 2007 v nově postaveném Muzeu dějin města Pekingu. Seřazeny jako píšťaly varhan tam stojí lidsky vyhlížející figury, korunované

všechny do jedné zvířecími hlavami. Jedna figura má například ptačí hlavu, jiná zase hlavu ovce. Nejstrašidelněji však vypadala soška s hadí hlavou. Hned jsem si vzpomněl na film *Barbar Conan*, v němž se hrdina – ztělesněný Arnoldem Schwarzeneggerem – stane svědkem masakru, jemuž padnou za oběť všichni dospělí obyvatelé vesnice včetně jeho rodičů. Je odveden do otroctví a stráví léta těžkou dřinou, než se může vydat hledat vrahy, kteří holdují záhadnému hadímu kultu. Nakonec se dostane do polorozpadlého kláštera, kde zažije strašidelnou scénu: v průběhu obřadu se tvář kněze mění stále více na hadí škleb, až nakonec ze svislé, prázdné rozsedliny vyleze obrovský plaz.

Malá soška v pekingském muzeu se navlas podobala tomuto strašidelnému scénáři – jenže podle popisky byla 2500 let stará!

Hybridními tvory se to hemží i ve staré Říši středu, člověk je téměř v pokušení říci, že Čína rozhodně nebyla „zónou bez genové techniky“! Měli i „žlutí bohové“ Číny zřejmou zálibu v genetických manipulacích a jejich chmurných výsledcích, na nichž mohli bez omezení uspokojovat svou badatelskou vášeň? S velkou pravděpodobností se podobné věci dějí i v moderní Číně. Například před pár lety genoví technici z lidové republiky hlásili, že spojili kmenové buňky králíka a člověka a nechali je po několik generací růst. Další krok na cestě k chimérám, které známe z mytologie? Profesor Beda M. Stadler, ředitel Imunologického ústavu bernské univerzity, naléhavě varuje: „Tohle byl jen začátek. Už relativně brzy se někdo k našemu zděšení pokusí vytvořit sfingu nebo kentaura. A dříve nebo později se to podaří.“

Cizorodé geny se hlásí o slovo

V žádném případě bychom neměli přejít protiargument k celému tematickému komplexu okolo těchto hybridních bytostí a chimér, s nímž docela určitě vstoupí do diskuse skeptici. Dochovaly se pozůstatky takových tvorů? Přece by se musely najít kosti, jež by se daly využít, anebo celé kostry ke zkoumání DNA, nosné substance genetické informace.

Bohužel by bylo velice nesnadné najít přes propast tisíciletí neporušené pozůstatky lidí a zvířat, pokud se jim nedostalo „řádného“ pohřbu. Co když lidé té doby podnikli všechno možné, aby tyto strašidelné tvory vyřídili? Když pomyslím na důkladné „ošetření“ domnělých býčích mumií ve vysoce zabezpečených sarkofázích ve starém Egyptě, pak lidé tehdejší doby dělali všechno možné, aby se smrtelných pozůstatků takových netvorů navěky zbavili.

V každém případě se v hrobce faraóna Dena našel náhrdelník a na něm kostra zcela neznámého zvířete.¹⁸ Takové náhodné nálezy by však byly pouhé šťastné náhody – a tak bude asi těžké najít lékařský doklad genových manipulací v naší minulosti. Laboratorní zkoumání úlomků kostí uvězněných v živici „býčích“ mumií by byla jedna cesta. Ale možná existuje i docela jiná horká stopa jak dokázat genové manipulace v dávno minulých časech.

Silné indicie v jejich prospěch máme ve svých dědičných informacích. Navzdory prudkému rozvoji naší genové technologie existují stále ještě relativně nepatrné šance, že bychom dokázali sami najít geny, které byly před dávnými věky zmanipulovány. Ale důsledky těchto ovlivněných genů, nebo lépe řečeno jejich nežádoucí účinky, nás mohou zavést na správnou cestu. Od doby, kdy existují živé bytosti, jimž byly implantovány lidské geny, totiž víme, že cizorodé geny mohou mít velmi nepříjemné vedlejší účinky. Může dojít k alergické reakci na tyto cizorodé geny. Ale vezměme to po pořádku.

V hodinách biologie jsme se učili, že buňky každého organismu vytvářejí proteiny – tedy bílkoviny – v souladu se svou dědičnou informací. Lékaři byli s těmito problémy poprvé konfrontováni při kosmetických operacích nosu, když se snažili problémové partie vylepšit hovězí chrupavkou. Tedy cizorodou, nikoli lidskou tkání. Naneštěstí vydržel úspěch takové operace nanejvýš dva až tři týdny. Potom organismus cizí tkáň zase vyloučil.⁷

Ještě horší následky hrozí při transplantaci celých orgánů, kůže a tkání. Vždyť i uprostřed lidského druhu se stává, že v důsledku nesnášenlivosti tkání dochází k odmítavým reakcím na implantované orgány. Proto přežili první příjemci srdce od dárců tehdy senzační

operaci sotva o pár dní. Chirurgové záhy poznali, že po transplantaci orgánů je bezpodmínečně nutno potlačit imunitní systém vlastního těla silnými léky. Což je opět spojeno s nevypočitatelnými riziky.

V nejnovější době se genová technologie naučila geny izolovat, měnit a poté vkládat do cizích organismů. Protože však cizí geny vedou k tvorbě změněných bílkovin, jsou okamžikem implantace cizích genů do organismu téměř naprogramovány alergie.

K nesmírným vedlejším účinkům...

Vídeňská lékařka a humánní bioložka dr. Martina Steinhardtová, vědecká pracovnice Institutu Ludwiga Boltze v rakouském hlavním městě, narazila na tuto stopu v souvislosti s použitím genové terapie v boji proti rakovině. Tam totiž opravdu docházelo k alergickým reakcím na zmanipulované geny. Dr. Steinhardtová se proto začala zabývat otázkou, zda je možno cizorodý gen poznat jen na základě takových alergických reakcí. Narazila tak na klinicky dosud velmi málo probádaný komplex autoimunitních chorob.

Jde přitom o chorobné procesy, které lze poměrně snadno vyvolat tím, že organismus náhle a bez zjevné příčiny reaguje alergicky na vlastní tkáň.

Proč se něco takového děje? Jaké důvody se skrývají za takovým očividným selháním?

Zdá se, že někteří lidé jsou k chorobám autoimunity přímo předurčení, zatímco jiné nechávají na pokoji. Přesně tak někdo na jaře trpí úpornou sennou rýmou, zatímco jinému se vyhne. Příčiny jsou v každém případě jednoznačné: u senné rýmy je příčinou pyl z kvetoucích rostlin, u alergie na kočku chlupy pelichajícího domácího mazlíčka poletující v místnosti. Alergie stále častěji vyvolávají i přísady do potravin. Po transplantacích orgánů vyvolávají imunitní reakce bílkoviny darovaného orgánu. Od nedávné doby víme, že alergie mohou vyvolávat také cizorodé geny.

Abychom nezabředli do nezáživné teorie, uvedl bych na tomto místě rád pár příkladů autoimunitních chorob, které se, jak už jsem uvedl, nejčastěji projevují jako zánětlivé procesy:

- záněty svalů, srdečního svalu po srdečním infarktu a některé záněty očí;
- záněty mozkových blan po očkování;
- záněty žaludeční sliznice, jež mohou nakonec vést k úplné ztrátě žaludeční sliznice;
- záněty ledvin s intoxikací ledvinových buněk;
- zánět štítné žlázy, známý také jako Basedowova choroba;
- řada zánětů nervů, zejména pak mnohočetná skleróza (MS);
- chronický zánět tlustého střeva (Crohnova nemoc) a s ní spojené smršťování střevní tkáně.

Avšak jak k těmto autoimunitním chorobám dochází? Hádáte správně: nevíme! Dodnes nemáme uspokojivé vysvětlení, proč tělo pokládá vlastní tkáň, potažmo vlastní bílkovinu, za cizí a snaží se ji pomocí imunitního systému potříti. Co je tedy na vlastní tkáni cizí? Autoimunitní choroby často nastupují po „normálním“ ochoření, podobně jako ostatní alergie přicházejí, když je tělo více citlivé po nemoci nebo při styku s alergenními látkami. A to obyčejně z ničeho nic a bez jakéhokoli varování.

Takové nesrovnalosti vedly již zmíněnou vídeňskou lékařku k odvážné spekulaci. A tak se dr. Steinhardtová ptá: „Nemohlo by to být tak, že autoimunní choroby vznikají tak, že jsme přecitlivělí vůči kdysi cizím genům, které jsou cizí i po tisíciletích, protože zůstanou cizí navždy?“⁶⁵

Teorie, jež samozřejmě je i nadále velice diskutabilní. Jsem však pevně přesvědčen, že každým krůčkem pokroku naší genové technologie se bude rozptylovat také mlha, jež halí podobné zákroky v naší minulosti. V této chvíli jsme na nejlepší cestě stát se čarodějovými učni jako z Goethova *Fausta* a přitom narazit na stopy těch, kdo už před tisíciletími vyvolali duchy, jichž je už pak nesnadné se zbavit. Také my nejsme příliš vzdáleni dni, kdy se podaří napodobit všechny stavební kameny sekvencí lidské DNA. Budou pak formy života na této planetě „designérsky“ navrhovány podle poslední módy?

Fauna podle designu I: Nejvěrnější přítel člověka

Nemusíme si volat na pomoc takové exotické výtvořiny jako chiméry roztodivných tvarů ze starověku anebo budoucí experimenty, abychom se dostali na stopu možným genovým manipulacím mimozemskými inteligencemi. Vždyť nesrovnalosti můžeme objevit i ve svém nejbližším okolí. Jako třeba u stále dosud nerozřešené otázky okolo domestikace našich domácích zvířat.

První průvodci člověka se objevili ve starší době kamenné – to byla nejstarší a také nejdelší epocha naší prehistorie, jež začala zhruba před dvěma miliony let v Africe a trvala zhruba do roku

10 000 let př. n. l. Dnes si jsme jistí, že prvním domestikovaným zvířetem byl pes. Doba, kdy byl zkrocen a přivykl člověku, uniká našemu poznání v šerém dávnověku. Pravděpodobně byl proces domestikace ukončen do střední doby kamenné, tedy do doby před 10 000 až 6000 lety. V kolových stavbách střeoevropského neolitu našli badatelé kosti nepříteli velkého psa, takzvaného „špice z rašeliniště“.

Bez ohledu na to bychom neměli zapomínat, že předek psa není definitivně znám. Zpravidla se biologové domnívají, že náš pes je hybridem vlka a šakala, jehož předvěci lovci chytili a pomalu přivykali člověku. Pokud by to byla pravda, byl by nejvěrnější průvodce člověka nevyhnutelně tím, čemu se říká *mezidruhový hybrid*. A tady je doslova zakopaný pes. Tradičními prostředky, tedy přirozeným způsobem rozmnožování, je totiž nemožné vytvořit odolného a reprodukčně schopného mezidruhového hybrida. Nejlepším příkladem tu jsou muly a mezkové – neplodní kříženci osla a koně.

Pokud dnes zkřížíme psa s vlky, nebývá výsledek nijak stabilní. Nejpozději po pěti až šesti generacích se potomci opět rozštěpí, a to na psy a vlky. Samotný vzhled ještě rozdíl mezi psem a vlkem, resp. mezi psem a šakalem nedělá. Celá řada instinktů je u psa více či méně potlačena. Místo toho mají psi jiné, pro divoká zvířata naprosto atypické vzorce chování. Například bezpodmínečnou věrnost a hlubokou příchynost k člověku nebo schopnost osvojit si neuvěřitelnou šíři složitých obsahů učení, jež jim dovolují pomáhat

člověku při lovu, působit jako policejní nebo záchranní lavinový psi, abychom uvedli jen několik příkladů.

Problémem přitom je, že takové vzorce chování se musejí dědit, že tedy musejí být takřikajíc „zapsány“ v genetickém kódu psa. Podobně je tomu i u jiných domácích zvířat. Změna úkolů naprogramovaných v dědičnosti bezpochyby vyžaduje velice propracované metody. Myslím že nejpозději nyní by mělo být jasné, že prostí lovci a sběrači nebyli nikdy schopní genovou strukturu divoce žijících zvířat tak složitě přeprogramovat.⁶⁶ Tak kdo potom udělal z divokých tvorů domácí zvířata?

Fauna podle designu II: Záhadný stepní sprinter

Ještě o něco záhadnější je původ zvířete, které pobíhá po afrických savanách a některých krajích Arabského poloostrova a Přední Indie: geparda. K lovu se používal již ve starověku, a tak se s jeho vyobrazením příležitostně setkáme na staroegyptských freskách. Fenomenálně rychlého stepního sprintera si velice cenili také indiští maharádžové a perští králové.

Britská biologka Joy Adamsonová zjistila, že gepardi se dají relativně snáze zkrotit než jiné kočkovité šelmy. Také není doložen jediný případ, kdy by gepard napadl člověka. Většinou tragicky končící nehoda, jíž se obává každý krotitel v cirkusu nebo pečovatel v ZOO, nastává, pokud se pracuje se lvy, tygry či leopardy. Z Německa pocházející varetní umělec Roy – člen slavného dua Siegfried a Roy – udělal před několika lety se svým bílým tygrem zkušenost, která ho málem stála život. Jen taktak přežil útoky zvířete, avšak těžkými zdravotními následky trpí dodnes.

Uvedená biologka Joy Adamsonová si docela vážně klade otázku, jestli nebyl gepard „cíleně vytvořen pro rychlý běh“. Je absolutním šampiónem ve sprintu mezi všemi zvířaty. Na krátkých vzdálenostech je schopný dosáhnout rychlosti více než 100 kilometrů v hodině. Jeho „technická data“ by lépe nevymyslel ani bioinženýr. Hlava s krátkou bradou není příliš velká, kostra vykazuje optimálně lehkou stavbu. Nohy jsou dlouhé a štíhlé, přesně jako u chrtů. Srdce, plíce, cévy a nadledvinky jsou výrazně zvětšené. Při mocném sprintu

se mu dechová frekvence více než zdvojnásobí – z 60 na 150 za minutu. Utéci mu ve stepích a polopouštích nedokážou ani ty nejrychlejší antilopy a další kořist.⁶⁷

Gepard spojuje přímo neuvěřitelným způsobem mnoho rysů dvou naprosto odlišných čeledí zvířat, a to psů a koček. Ačkoli dokonce i některé učebnice – například klasická německá *Schmeils Tierkunde* – popisují geparda jako „chrtu s kočičí hlavou“, zoologie ho jednoznačně řadí mezi kočkovité šelmy. Ale jeho vzhled opravdu silně připomíná psa. Drápy se u něj nezatahují stejně jako u psa, a dokonce i postoj v sedu je nad jakoukoli pochybnost typicky psí.

Stejně jako kočka používá první dráp přední packy, když šplhá na stromy. Jeho zlatožlutý kožich se podobá kožichu hladkosrstého psa, ale černé skvrny jsou hebké jako chlupy kočky. Gepardi tak v sobě spojují řadu vlastností psů a koček. To jde tak daleko, že dokonce trpí na nemoci obou čeledí. Trpí například babesielózou, rozpadem červených krvinek, což je choroba přenášená kousnutím infikovaného klíštěte, jinak typická pro psy. Ale také na kočičí enteritidu, zánětlivé onemocnění trávicího systému.

Všechn ten dlouhý úvod nás vede ke stručnému konstatování: gepard je vlastně „nemožný“ produkt křížení mezi dvěma různými zvířecími čeleděmi savců. Mohli bychom ho prakticky zařadit do stejné kategorie jako úvodem popsané hybridní bytosti či chiméry, které známe ze starověkých reliéfů nejen z mezopotam-ských sídlišť.

Když vyjdeme z nejnovějších poznatků genového bádání, pak mohl být gepard vlastně vytvořen jen s pomocí genové manipulace. A výsledky genetického vyšetřování jeho DNA skutečně takový závěr dovolují. Krevní vzorky, odebrané 50 různým gepardům z daleko od sebe vzdálených krajů, ukázaly, že všechna tato zvířata jsou geneticky totožná. A to je hotová senzace, neboť to neznamená nic menšího, než že lze orgány a tkáně libovolného geparda transplantovat kterémukoli jinému, aniž by to vyvolalo sebemenší odmítavou reakci.⁶⁸ Představte si, co by to znamenalo v případě člověka!

S natolik vysokou úrovní genetické totožnosti se, pokud je známo, u žádného jiného divoce žijícího druhu nesetkáme. Avšak naši vědci, kteří experimentují v moderních genových laboratořích,

pozorují tento efekt u „cílevědomě šlechtěných zvířat“. Tím není míněno nic jiného než laboratorní krysy.

Jak se stali z hyen gepardi?

V polovině roku 2006 jsem cestoval po středomořském ostrově Sardinii patřícím Itálii. V Nuoru, hlavním městě stejnojmenné provincie, jsem navštívil *Museo Speleo-Archeologico*. Je to malé muzeum, jež ukazuje řadu fosilií nalezených v jeskyních v okolí. V jedné z četných vitrín zapuštěných do stěny lze spatřit zkamenělou lebku a kosti zvířete, které dnes někteří biologové pokládají za prapředka gepardů: *Chasmaporthetes*, druh fosilní hyeny z třetihor, jež vyhynula začátkem doby ledové.

Kresba, jež je rekonstrukcí uvedeného druhu *Chasmaporthetes*, ukazuje hyenu mimořádně nadanou k běhu.

Obr. 3 Tuto kresbu hyeny *Chasmaporthetes* jsem našel v Museo Speleo-Archeologico v Nuoru. U tohoto naprosto atypického „hyenního běžce“ už nacházíme mnoho podrobností, jimiž se dnes vyznačuje gepard.

Dnes existující čtyři poddruhy se na rozdíl od ní vyznačují tím, že mají přední nohy o dost delší než zadní běhy, což jim překáží při běhu. V důsledku toho jsou mrchožrouty, schopnými v nejlepším případě tu a tam ulovit nemocnou nebo zesláblou kořit. To přímo „sportovní“ Chasmaporthetes vypadá docela jinak: jeho tělesná stavba se vyznačuje řadou specifických druhových vlastností, jimiž oplývá dnešní gepard.

Jak ale přirozená evoluce dokázala během doby, která je z hlediska vývojové historie velice krátká, vytvořit z dravé hyeny elegantního stepního sprintera, to je stále otevřená otázka. V tomto případě bychom neměli předčasně odmítat vzít byt' s maximální opatrností alespoň do úvahy možné ovlivnění umělou genovou manipulací. Odmítat jen proto, že zase jednou být nemůže, co být nesmí. Ke studiu genově technicky pozměněného druhu na snadno přehledném terénu by se totiž hodily obzvlášť ostrovy. Biologové znají pojem endemismu. Míní se tím omezení na určitý, místně velmi omezený areál rozšíření, jenž je pro druh výhradním biotopem. Kdo může s klidným svědomím říci, že zde nešlo o laboratoř pod širým nebem? *Jurský park* se nechává poroučet...

Hybridní tvor mezi psem a kozou?

Myšlenky jako tato se mi honily hlavou už v květnu 2005, když jsem v městském muzeu v Ciutadelle na ostrově Menorca narazil na fosilní zvíře, které mi rovněž připadalo jako vytvořené podle umělého designu.

Myotragus balearicus vyskytující se jen na ostrově Menorca – a zhruba ve stejnou dobu jako Chasmaporthetes na Sardinii – byl tvor velikosti psa, jenž musel vypadat jako kříženec psa a kozy. Na hlavě měl rohy, zadní běhy a ocas však byly typické pro pravé Canidae, jak se psům a jejich příbuzným říká jejich zoologickým označením.⁶⁸

Po všem, co jsme o mezidruhových hybridech a smíšených bytostech slyšeli, si dovedu docela dobře představit, že také v tomto případě se experimentovalo s geny dvou naprosto odlišných zvířecích čeledí. S definitivní jistotou může tuto možnost vyloučit

jen ten, kdo byl tehdy „živě“ u toho. A to nebyl nikdo z nás – ani já, ani ohniví zastánci konvenčních vysvětlení.

Dokud klasická evoluční teorie nedokáže uspokojivě vysvětlit všechny ty nesrovnalosti při vzniku a dalším vývoji druhů a při domestikaci domácích zvířat, neměl by si nikdo osobovat právo odkazovat exoticky znějící úvahy bez dalšího zkoumání do říše bajek. Vždyť celé naše dějiny údajně „exaktních“ věd jsou nikoli v poslední řadě trapnou sbírkou někdy za vlasy tahajících omylů. Není to tak dlouho, kdy se tvrdilo, že raketa, která pak měla donést člověka na Měsíc, je čistou utopií.

Ale nejsou tady omyly proto, aby byly napravovány? Neděláme chyby, abychom se z nich učili? Ještě před pár lety zněla četná líčení chimér a obludných hybridních bytostí jako pohádky z *Tisíce a jedné noci*. Zobrazení takových tvorů na obrazech a reliéfech byla připisována výhradně tvůrčí fantazii umělců. Dnes víme, že genová technika opravdu dokáže vytvářet netvory napůl z lidí a napůl ze zvířat. Opět je otevřena Pandořina skříňka a raději si ani nechci představit, co všechno se může dít v přísně střežených výzkumných zařízeních – a ještě za dohledu vojáků.

Přesto mají tyto věci, jakkoli nám mohou připadat děsivé, i svou útěšnou tvář. S každým vynálezem, objevem či vymožeností, dosud pokládanými za nemožné, vypadají podobné věci, jež nám byly tradovány z bájně vypadajících dob, uchopitelněji. Stávají se součástí našeho vědomí. A co bylo včera pokládáno na nemyslitelné, bude nám zítra možná připadat jako něco, co známe odedávna.

Protože to před dávnými dobami už byla docela konkrétní realita.

Dovětek

V červenci 2007 se Evropský patentový úřad opět dostal na titulní stránky. Tentokrát to nebylo v souvislosti s pokusy o vytvoření smíšených bytostí, šlo spíše o produktové pirátství neslýchaného rozsahu. Ekologická organizace Greenpeace vznesla námitky proti patentům, jež se týkají docela normálních, genově technicky neovlivněných rostlin. Například slunečnice. Ochránci přírody

zároveň varovali před následky patentování těchto porostů zejména pro rolníky a spotřebitele.

„Pokud budou za vynález prohlášeny docela normální rostliny jako slunečnice anebo brokolice, pak bude v budoucnu možno patentovat každé zvíře a každou rostlinu,“ řekl Christoph Then, expert na patenty organizace. Pak bude patentem chráněn i olej z těchto slunečnic. Nadnárodní agrokoncerny by si pak s pomocí svých patentových právníků zajistily naprostou kontrolu nad všemi stupni produkce potravin.

V říjnu 2006 získal americký koncern Pioneer patent na genově technicky nezměněné slunečnice, jež jsou díky přirozeným dědičným vlohám odolné vůči škůdcům. Patentový úřad vydá co nevidět zásadní rozhodnutí, jež se týká jednoho druhu brokolice; určí tak, zda se postupy chovu zvířat a pěstování rostlin mohou dát patentovat i v případě, že genová technika není ve hře. Firma si dala již v roce 2002 patentovat konvenčně pěstovanou brokolici, proti čemuž vznesly námitky ostatní firmy.

„Patentový úřad dosud systematicky rozrušoval všechny hranice toho, co lze patentovat,“ tvrdí Christoph Then. „Je alarmující, že úřad, který je financován výhradně z peněz průmyslu, tu činí zásadní rozhodnutí ve věcech vlastního zájmu.“

Je vidět, že před „patentovou mánií“ EPÚ si už není jisté nic. Krásný nový svět, chce se jen říci...

6. Prehistorické svíčky zapalování a vesmírný šrot z doby ledové

Filigránská high technology ze starší doby kamenné

„Na světě není vůbec nic pohádkového. Všechno, co se zdá být divem, má ve skutečnosti docela určitý, reálný základ.“

Maxim Gorkij (1868-1936), ruský spisovatel

13. února 1961 vyrazili přátelé Mike Mikesell, Wallace Lane a Virginia Maxeyová ke Coso Mountains. Tento horský hřeben se táhne na severovýchod od Olanchy v americkém státě Kalifornii, západně od nechvalně známého Death Valley. Trojice hledala geody, kameny s dutinami ukrývajícími krystaly, které pak prodávala jako suvenýry ve svém krámku LM&V Rockhound Gem and Gift Shopu. Co však našli onoho dne, mělo opět důkladně otrást našimi představami o historii techniky.

V první chvíli viděl každý v tomto nenápadném kameni, který spolu s nesčítelnými dalšími našli na vrcholku 1300 metrů vysoké hory, jež se tyčí 100 metrů od vyschlého jezera Lake Owens, jen geodu. Jediné, čím se lišila od okolních kamenů, byla krusta kryjící celý povrch. Zkamenělé schránky měkkýšů svědčily o vysokém stáří. Po návratu do svého obchůdku se suvenýry však trojice zažila opravdové překvapení. Když se Mike Mikesell pokusil údajnou geodu rozříznout na dvě části, zničil na ní svou nejdražší diamantovou pilu.

Kvalitní nástroj si ovšem nevyhlámal zuby na samotném kameni. Ten totiž neobsahoval dutinu, ale perfektně kulatý válec z jakési tvrdé keramiky, v němž byla uložena dva milimetry silná, lesklá a tudíž nezkorodovaná kovová tyčka. Keramický válec svíral, jak naši tři hledači pokladů při bližším ohledání zjistili, měděný prstenec, jenž byl také nezkorodovaný.

To teprve vzbudilo skutečnou zvědavost tří přátel a obchodních partnerů. Další zkoumání vyneslo na světlo dva nemagnetické, kovové předměty, jež připomínaly kolík s podložkou. Vnitřní třetina sedimenty pokrytého pouzdra vypadala, jako by ji tvořila látka podobná zkamenělému dřevu, byla však mnohem měkkší než achát nebo jaspis. To jsou dva polodrahokamy, které často představují konečný produkt fosilizace dřeva. Popsané pouzdro mělo tvar šestihranu a skrývalo mimořádně tvrdé keramické jádro.

Jako zasažen bleskem

Mike Mikesell, Wally Lane a Virginia Maxeyová poslali záhadný náález Charles Fort Society. Tuto společnost založil legendární netradiční myslitel Charles H. Fort (1874-1932) a zabývá se zkoumáním faktů a jevů, jež jsou v příkrém rozporu s obrazem světa tradiční vědy.

Tam se dal do práce badatel Ron Calais. Z objektu, kterému se mezitím začalo říkat „artefakt z Coso“, byly pořízeny rentgenové snímky a o radu byli požádáni další specialisté. Své výsledky a závěry zveřejnil Calais nakonec v čísle 4 časopisu *INFO Journal*. Jeho vydavatelé, Paul J. Willis a jeho bratr Ron, ke svému údivu zjistili, že artefakt se celým svým provedením nejvíce blíží svíčke zapalování motoru!

„Bylo mi, jako by mě zasáhl blesk,“ napsal Ron Willis, „zdálo se totiž, jako by střípky skládanky do sebe zapadaly jediné takto. Předmět rozříznutý na dvě poloviny měl hexagonální (šestihran-ný) průřez, izolátor z keramiky nebo porcelánu a navíc uprostřed kolík: nejdůležitější součásti každé svíčky zapalování.“

Bratři Willisové poté začali řezat šestihranný průřez svíčky zapalování, která se dá koupit běžně v obchodě. Porcelán izolátoru byl pro jejich pilu dosti tvrdý, ale nakonec se jim přece podařilo svíčku rozřezat. „Viděli jsme, že všechny části (moderní svíčky zapalování; HH) se podobají částem objektu z Coso – ovšem s několika rozdíly,“ pokračoval Ron Willis. „Zdálo se, že kroužek z mědi okolo keramického válce objektu z Coso odpovídá měděnému kroužku, který obklopuje horní část ocelového pouzdra, které má každá svíčka.“ Podle názoru Rona a Paula Willisových je šestihranná část tvořena rží, jež vznikla z někdejší ocelové objímky. Upozornili také, že centrální tyčinka uvnitř objektu je z mosazi.

Zdálo se, že horní část končila nějakou pružinou či „šnekem“. Paul a Ron Willisovi přišli v tomto ohledu s hypotézou, že to, co je vidět na rentgenových snímcích, není nic jiného než „korodované zbytky kovového dílu s vnitřním závitem“. A ačkoli větší kovový fragment artefaktu z Coso konstrukci moderní zapalovací svíčky docela neodpovídá, celkový dojem z nálezu napovídá, že jde bez pochyby o nějakou elektrickou aparaturu.

Účel a někdejší použití podivného nálezu otvírá dveře spekulacím – jeho stárí se s dostatečnou přesností podařilo určit na přibližně 500 000 let. A tehdy panovala, v každém případě podle „bezpečně zjištěných poznatků“, na naší modré planetě v technickém ohledu doslova ještě „doba kamenná“.^{37,70}

Vize budoucnosti: nanotechnika

Vedle genové techniky, jež v uplynulých letech postupovala vpřed mílovými kroky, existuje ještě další oblast, jež v současné době prochází prudkým rozvojem: nanotechnologie.

Název této futuristické vědy je odvozen od řeckého slova „nanos“, jež znamená „trpaslík“. Experti, s jejichž do budoucnosti orientovanými idejemi a představami konzervativní učenci stejně jako dříve polemizují, jsou přesvědčeni, že nanoroboti působící v submilimetrových měřítkách budou rozhodujícím způsobem určovat budoucí technologický vývoj člověka na této planetě.

Pojem nanotechnologie se poprvé objevil v roce 1959. Fyzik a nositel Nobelovy ceny Richard Feynman (1918-1988) tehdy přišel s myšlenkou, že kdyby se člověk naučil manipulovat s jednotlivými atomy, byl by také schopen cokoli, co si lze jen představit, uměle vyrobit.⁷¹

Pokud se tak stane, znamenalo by to nejzásadnější revoluci v dějinách lidské civilizace. Bylo by možno skoncovat s nouzí a chudobou, neboť mikrominiaturizované aparatury by bylo možno naprogramovat, aby syntetizovaly potraviny. Ve stejné míře by mohly přispět k ozdravení tolik poškozeného životního prostředí, neboť by absorbovaly škodliviny a štěpily by je na jejich výchozí látky. Zisk by z toho měla dokonce i medicína, a to v míře, jaké se dosud odváží jen autoři vědecko-fantastické literatury. Vždyť o veškerou svou úděsnost by jednou provždy přišla celá řada srdečních s cévních chorob, neboť dálkově řízené mikrosondy by prováděly operace uvnitř orgánů a krevních řečišť, jež by konvenční cestou nebyly možné. Ke slovu by přišly všude, kde se skalpeli chirurgů staví do cesty přirozené hranice. Nebo je to všechno jen bezuzdná utopie několika nenapravitelných snů?

Když jsme psali rok 1966, byly myšlenky jako tato bez jakýchkoli pochyb čiročirá science fiction. Tehdy byl – možná dokonce na popud zmíněného citátu Richarda Feynmana – natočen nápaditý thriller *Fantastická cesta*.

Přibližme si ve vší stručnosti děj filmu: jeden přeběhlík se životně důležitými informacemi pro tajnou službu smrtelně onemocněl krvácením do mozku. Krevní sraženina se navíc usadila na místě, kam nebylo možné se dostat se skalpelem – konvenční zákrok by docela určitě skončil smrtí muže, o něhož bojovali agenti obou stran. Proto bylo rozhodnuto ve prospěch nové, revoluční operační metody. Ponorka i s posádkou tvořenou specialisty byla zmenšena na velikost mikrobů a injekcí vstříknuta do krevního řečiště pacienta. Během „neuvěřitelné cesty“ srdcem a cévami museli hrdinové překonat řadu dobrodružství a nebezpečí. A – jako vždy v tomto žánru – do týmu se vetřel zloduch, který neobvyklou záchrannou akci sabotoval. S ním nakonec skoncovaly žravé bílé krvinky, svědomitě plnící svůj úkol výkonných orgánů lidského imunitního systému. A tak nakonec film přece jen skončil typicky hollywoodským happy endem.

Rovněž v roce 1986, kdy do kin přišel remake mezitím již klasického thrilleru, tentokrát s názvem *Innerspace* (Vnitřní vesmír) s hercem Dennisem Quaidem v hlavní roli, musela být technika jako tato uložena do rubriky „nerealizovatelné“.

Realita předstihuje science fiction

Ale časy se mění. Skutečnost je totiž na nejlepší cestě, aby naše představy o technice budoucnosti strčila do kapsy. V říjnu 1999 prošla médií senzační zpráva, jež napovídala, že thriller se už brzy stane skutečností.

„Urgentní příjem na klinice mozkových chorob. Lékař vstříkne pacientovi do krevního oběhu roztok, a v tomto roztoku pluje miniaturní ponorka – lidské oko ji neuvidí. Ponorka pluje k ucpané tepně v mozku a nepatrnými kartáčky čistí cévy. Pacient je zachráněn!

Scénář k novému vědecko-fantastickému filmu? Kdepak: miniaturní ponorka už existuje. Postavil ji Reiner Götzen, diplomovaný

inženýr a odborník na ‚ultramalé objekty‘ speciální firmy Micro-Tec v Duisburgu.“⁷²

Bulvární tisk lze jistě podezírat z jistého sklonu k senzacechtivosti a přehánění. Zarazilo mě však, když jsem o tom o dva roky později četl v odborném lékařském tisku. Miniponorka sice zatím existuje jen jako model na předvádění, ale jednatelka Micro-Teku Andrea Reinhardtová je velice optimistická: „Za zhruba deset let (to znamená kolem roku 2010; HH) začnou s takovými miniaturními systémy testy.“

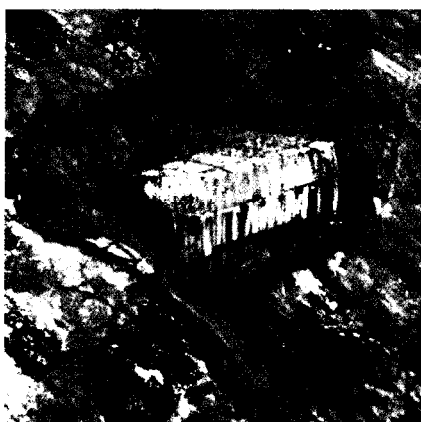
Maličký zázrak zkonstruoval počítač. Veškeré informace se posílají do tekuté umělé hmoty paprskem laseru, který plní funkci nože tenkého jako vlas. Miniponorka, která je dlouhá čtyři a široká půl milimetru, tak ví, co má dělat. Pohon zajišťují minimagnety v lodním šroubu, kterými se pohybuje cívkou umístěnou mimo tělo. Nejnověji experimentují inženýři také s „pohonem bičíkem“, jenž napodobuje rychle se mrskající ploutve.⁷³

Jak jsme se již zmínili, má miniaturní ponorka – jako roku 1966 její filmový předchůdce, ovšem bez „zmenšené“ posádky na palubě – zhruba v roce 2010 přejít do testovací fáze na živém pacientovi. Vedle mechanické frény k likvidaci krevní sraženiny by mohla vézt také léky anebo se krevním řečištěm dostat přímo do rakovinného nádoru. U chemoterapie by mohly agresivní léky proti rakovině působit cíleně na tumor, což by výrazně snížilo nepříjemné vedlejší následky, pokud by to neumožnilo se jim vyhnout docela.

1

Uranový důl v Oklo: v popředí kaňon vzniklý povrchovou těžbou, v pozadí těžní věž komplexu. roce 1998 byl důl zaplaven. Přístupný je už jen reaktor v 30 kilometrů vzdáleném Bangombé.

3

2 Tyč ukazuje na bezmála dvě miliardy let stará reaktorová jádra, jež vypadají jako tmavý vmetek v hornině.

40 Jednoznačně ve prospěch přítomnosti Egypťanů na „pátém kontinentu“ svědčí nejen tyto hieroglyfy, ale i bezpočet dalších reliktních. To znamená, že do Austrálie se nedostala jen jedna expedice – kontakty musely být dlouhodobé.

41 Autor přímo u jedné ze dvou skalních stěn v Novém jižním Walesu. Jak to starší Egypťané dokázali, že obepluli půlku světa? Dostali od svých „bohů“ technické navigační přístroje, třeba hvězdný počítač toho druhu, jako je „mechanismus z Antikythery“?

A nezapomeňme na možnosti terapie například u ledvinových nebo močových kaménků. Mikrofrézy dopravené takovou ponorkou by dokázaly zlikvidovat kaménky šetrněji než dnes obvyklá terapie rázových vln. A to pomlčíme o dalších úplně zastaralých, ještě daleko strašlivějších metodách. Žijeme už uprostřed budoucnosti!

„Engines of Creation“

Miniaturní ponorka pro použití v medicíně není ovšem jediný produkt stále bouřlivěji se rozvíjející nanotechnologie. Například jiná firma, která se rovněž specializovala na lékařské aparatury, pracuje na speciálním materiálu, do něhož lze nanášet linie tenké jedenáct nanometrů. Pro lepší představu: nanometr odpovídá miliardtině metru čili 0,000001 milimetru. Do materiálu je možno ukládat poraněné nervy nebo šlachy a hojivý proces mimořádně urychlit tvořením nové tkáně v jemných rýhách.⁷³

Stejně tak badatelé v celém světě horečně vyvíjejí miniaturní píсты, vypínače, páky a ozubená kolečka, jež mají jednoho dne, nasazené v nanorobotech, vyrábět produkty nového druhu. A také provádět práce, které jsou pro člověka a konvenční techniku příliš titěrné.

Světovým průkopníkem těchto výzkumů zaměřených na vývoj extrémně malých stavebních a řídicích prvků je od sedmdesátých let americký fyzik dr. K. Eric Drexler. Mezinárodní uznání mu vyneslo vydání jeho průkopnického stěžejního díla *Engines of Creation*. Na slyšení před výborem americké Sněmovny reprezentantů roku 1992 vysvětloval Drexler netušené technické možnosti, díky nimž dokážou nanoroboti – označoval je jako assemblers či replikátory – levně vyrábět produkty všeho druhu.

Jak u takových vizionářských myšlenek ani nemůže být jinak, hlásí se o slovo také kritici. Někteří konzervativní vědci občas označují Drexlera za snílka, který dělá z nanotechnologie nové božstvo: „Deus ex machina – bůh ze stroje.“ O něco vážněji je přitom třeba brát námitky, jež se vztahují k možným nebezpečím spojeným s nanotechnologií. Co by se například stalo, kdyby se nanoreplikátory vymkly kontrole? Jak by se dalo zabránit, aby

nebyla nanotechnologie zneužita k vývoji nové generace zbraní hromadného ničení? Anebo co když se nové techniky zmocní teroristé? Že je nutno takové obavy brát skutečně vážně, dokazuje zasedání amerického senátu, jež na nejvyšší úrovni diskutovalo o možnosti ničení nepřátelských tanků nanoroboty nového druhu.⁷¹

Nezbývá než doufat, že výhody nanotechniky převáží její nevýhody. Je přece jen daleko větší pravděpodobnost, že nám tato technika budoucnosti v nejbližší době přinese spíše řadu nepatrných lékařských přístrojů, jež bude možno nasadit do boje proti nejhorším metlám lidstva, než třeba miniaturní říditelné rakety.

Nebo si vezmeme tolik citované odvětví informatiky. Počátkem roku 2007 oznámili giganti oboru Intel a IBM dosud největší průlom ve vývoji tranzistorů. Intel chtěl přijít ještě roku 2007 na trh s novými pětáctýřicetinanometrovými čipy, IBM tuto technologii ohlásilo na rok 2008. Na každém čipu od Intelu má být umístěna více než miliarda tranzistorů – nanotechnologie to totiž umožňuje.⁷⁴

A sám dr. K. Eric Drexler vydal spíše uklidňující prohlášení: „Je dost nepravděpodobné, že se průmyslový replikátor, který je vyvinut například pro ropné produkty, vyvine náhodně tak, že by byl schopen vydat se sám jinou cestou a přežít. Bylo by to přesně, jako kdyby si auto v garáži jednoho dne usmyslelo, že už nechce benzin nebo diesel a že napříště bude jezdit jen na pryskyřici ze stromů.“⁷¹

Nanotechnika z doby ledové

V každém případě nás vymoženosti nejbližší budoucnosti ještě v leccěms překvapí. Ale nevěřící úžas a potřásání hlavou nám už nyní připravují artefakty, které musely být vyrobeny srovnatelnou vyspělou technologií, u nichž je však potíž v tom, že – zní to šíleně – pocházejí z dávno minulých, prehistorických dob. „Všechno už tady bylo!“ Tato okřídlená slova pronášel při každé vhodné příležitosti rabín Ben Akiba, jedna z hlavních postav divadelní hry *Uriel Acosta* od Karla Gutzkova (1811-1878). A pokud jde o zázračné výkony nanotechnologie, mohu se zde k tomuto výroku s klidným svědomím připojit.

Hledači rud a zlata, těžaři ve službách velkých konsorcií těžících takzvané barevné kovy, od roku 1991 nacházeli a dosud nacházejí na východním okraji ruského pohoří Uralu zvláštní, často spirálovité předměty. Velikost těchto předmětů je velice variabilní: od maximálně tří centimetrů do submilimetrové oblasti k neuvěřitelným 0,003 milimetru! Do dnešního dne byly na nejružněj-ších nalezištích nedaleko řek Kožim, Balbanju, hory Národa a na dvou potocích zvaných Vetvistyj a Lapčevož nalezeny tisíce těchto nevysvětlitelných artefaktů. A všechny v hloubkách mezi třemi a dvanácti metry. Různá dobrozdání určují stáří těchto vrstev – a s nimi i velkého množství předmětů, které obsahují – podle hloubky příslušných sedimentů na 20 000 až více než 300 000 let.⁷⁵ Jednou z těchto analýz se budu ještě zabývat podrobněji.

Tyto spirálovité předměty jsou tvořeny různými kovy: větší z mědi, menší a nejmenší o velikosti zlomků milimetrů však ze vzácných kovů *wolframu* a *molybdenu*. Wolfram má vysokou atomovou váhu a velmi vysokou molekulární hustotu. Jeho teplota tavení činí 3410 stupňů Celsia. Používá se převážně do slitin na materiály odolné proti opotřebení. Zpracovává se i v čisté podobě: dělají se z něj dráty do žárovek, elektrické kontakty, raketové trysky a též krycí vrstva tepelného štítu raketoplánů.

Vysokou hustotu má i molybden, taví se při stále ještě úctyhodné teplotě 2650 stupňů Celsia. Kov, patřící stejně jako wolfram ke vzácným prvkům naší zemské kůry, se používá k tvrzení a zušlechťování oceli. Vyrábějí se z něj hlavně vysoce namáhané části zbraní, pancíře a nástroje.

Nalezené předměty, jejichž počet už dnes jde do statisíců, působí překvapivě technicistním dojmem, který budí při současné miniaturnosti úžas. Stejně jako výše zmíněné stavební prvky naší vlastní nanotechnologie musely být i artefakty z Uralu určeny k nějakému docela speciálnímu použití. K čemu třeba sloužila nepatrná spirála z wolframu (viz obrazová část), jež ovíví jádro a jejíž průměr nepřekračuje půl milimetru? Vědecký ústav v Helsinkách, jenž se tímto objektem zabýval, ho přeměřil až do mikrometrové oblasti, tedy na hodnoty v měřítku tisícín milimetru!

Terénní práce u reky Balbanju

Zkoumáním těchto záhadných artefaktů se dosud zabývalo několik institucí. Přímou na místě vykopávek působily tyto instituce anebo specialisté:

- experti z Akademie věd v Syktyvkaru, hlavním městě někdejší Autonomní sovětské republiky Komi;
- svůj tým vyslal Ústřední vědecký výzkumný institut pro geologii a zkoumání barevných a ušlechtilých kovů (CNIGRI) –tento moskevský výzkumný ústav podléhá Výboru Ruské federace pro geologii a využívání podzemního bohatství, a má tak polostátní charakter;
- nezávislý ruský badatel dr. Valerij Uvarov, jemuž z větší části vděčím za zde reprodukované informace.⁷⁵

Dalšího vědeckého vyhodnocení se tyto nanoartefakty dočkaly v moskevských a petrohradských ústavech Ruské akademie věd a v metalurgickém institutu finského hlavního města Helsinek. V mém osobním archivu je expertíza, kterou vypracoval již zmíněný moskevský Ústřední vědecký výzkumný institut pro geologii a zkoumání barevných a ušlechtilých kovů (CNIGRI). Vědecká pracovnice Oddělení geologie, metod zkoumání a ekonomiky rýžovišť ušlechtilých kovů paní dr. Jelena V. Matvejevová v ní vypočítává výsledky svých výzkumů, které prováděla společně se svými kolegy V. V. Stoljarenkem a N. N. Rindsjanskou. Pod číslem jednacím 18/785 z 29. listopadu 1996 jsou nejprve velice přesně definována místa nálezů:

„V době terénních prací CNIGRI v roce 1995 byly v dolním povodí řeky Balbanju při zkoumání vzorků zlatonosných aluviálních usazenin těžké frakce prané rudy získány dva spirálovité vzorky. Zkoumání byl podroben řez aluviálních usazenin třetí záplavové terasy na levém břehu řeky Balbanju orientovaný podle linie vrtu č. 106 (vrty 110-112). Ve štetové stěně povrchového dolu zde byly nalezeny volné usazeniny v pořadí zdola nahoru.“⁷⁶

Poté následuje výčet různých nalezených vrstev a jejich mocnosti, jednoznačné geologické zařazení záhadných artefaktů a je

jich datování podle historie Země: „Vrstva obsahující spirálovité předměty je charakterizována jako typické šterkové usazeniny a sedimenty 3. podloží, jež jsou podle našeho názoru výsledkem vnitrosedimentárního vymývání polygenetických, akumulativních vrstev. Tyto usazeniny lze orientačně datovat do doby před 100 000 lety a odpovídají ležatým částem ‚mikulinského podloží‘ ze svrchního pleistocénu.“⁷⁶

Čili vyjádřeno textem srozumitelným i pro neoborníky: pojem „pleistocén“ označuje v geologické chronologii část čtvrtohorní formace, která začala zhruba před dvěma miliony let a skončila někdy před 100 000 lety. V této době se střídaly doby ledové s obdobími mírnějšího klimatu. Po uvedeném pleistocénu následuje holocén, což je geologické období, ve kterém žijeme.

„Mimozemský, technogenní původ“

Třebaže to zní neuvěřitelně: tyto artefakty u Uralu pocházejí z dob, kdy se podle „bezpečného názoru odborníků“ po Zemi potulovali jen neandrtálci, nebezpeční pro své paleolitické okolí leda tak kyji. Opět je na místě přiznat, že náš tradiční obrázek dějin je zpochybněn. Anebo budeme dál strkat – po osvědčeném „přstosím způsobu“ – hlavu do písku a nálezy jako tento jednoduše zameteme pod koberec, budeme se jim posmívat anebo je prostě zamlčíme? Ale taková nepopíratelná fakta opravdu nelze přejít, ať tak či onak, musíme se s nimi vypořádat. Tím to totiž ještě všechno nekončí.

Analýza CNIGRI pak popisuje další zkoumání vzorků v institutu, k nimž bylo mimo jiné použito elektronového mikroskopu typu JSM T-330 japonské firmy JEOL Electronics. V této souvislosti získaná data několika spektrálních analýz jsou rovněž uvedená v tabulkách zmíněné výzkumné zprávy 18/485 z 29. listopadu 1996.

Předmětem podrobného pojednání je v neposlední řadě také chování prvku wolframu při krystalizaci a jeho strukturální zvláštnosti. Konstatuje se například, že tento kov „se v této nezvyklé tormě spirál“ v přírodě nikde nevyskytuje. Což nutně vede k závěru o umělém původu objektů. Zvýšenou pozornost by si však mělo zasloužit následující hodnocení, k němuž moskevský institut dospívá

– představuje totiž pro vědecký establishment jednoznačnou provokaci! Paní dr. Matvejevová a její kolegové totiž výslovně upozorňují, „že stáří usazenin a podmínky nalezení vzorků skýtají jen nepatrnou důvěryhodnost předpokladu, že je třeba původ nezvyklých, nitkovitých krystalů wolframu hledat v technogenních příčinách, jež by pocházely z trasy rakety po startu směřující z raketodromu Pliseck přes polární oblasti pohoří Uralu“.⁷⁶

Tolik toto nepříliš srozumitelné vysvětlení. Proto si ho přeložme do normálního jazyka: záhadné objekty nemohou být kovové zbytky, které by měly příčinu ve zkouškách raket v naší době. Proti této hypotéze by již mluvila i sama hloubka vrstev, ve které byly artefakty masově nacházeny. Jinak by totiž zůstaly na povrchu anebo by se zabořily nanejvýš pár centimetrů pod něj.

A závěrečná věta výzkumné zprávy konečně dospívá k podstatě věci: „Uvedená data dovolují nastolit otázku jejich mimozemského, technogenního původu.“⁷⁶

Ať už nám v šerém dávnověku zanechal ty podivuhodné věci kdokoli: musel být v technologickém vývoji daleko před námi. Vždyť my teprve teď získáváme na poli nanotechniky první vavříny. Vizionáři formátu takového dr. K. Erika Drexlera nás možná v nepříliš vzdálené budoucnosti dovedou k bodu, k němuž patrně nikoli z našeho světa pocházející tvůrci artefaktů z Cosa a východního okraje Uralu dospěli již před několika stovkami tisíc let.

O slovo se hlásí CICAP

Pokud jde o artefakty z východního okraje Uralu, nechtěl bych své čtenáře v žádném případě připravit o nejnovější vývoj. Dopisem fyzika dr. Stefana Bagnaska z 5. prosince 2006 se u mě přihlásil Comitato Italiano per il Controllo delle Affermazioni sul Paranormale, zkráceně CICAP. Pod tímto jménem se skrývá italská sekce Committee for Scientific Investigation of Claims of the Paranormal. Zkráceně CSICOP. Je to dnes už celosvětově působící organizace, jež si vytkla za cíl vystupovat proti všemu, co jde proti „hlavnímu proudu“ vědeckého establishmentu. Tedy všemu paranormálnímu,

mimozemskému, kryptozoologickému a čemukoliv jinému, co zpochybňuje náš posvátný obraz světa karteziánského původu.

Členové této „novodobé inkvizice“ sice nenosí kutny a zdá se, že i hranice už dávno pohasly, zato zpracovávají média a jiné instituce „vědeckými“ dopisy a argumenty, aby vzaly jiným názorům pokud možno půdu pod nohama.

Dr. Bagnasco, který pracuje na Národním institutu pro nukleární fyziku v Turíně a označuje se za „fellow of CICAP“, mě v uvedeném dopise z 5. prosince 2006 žádal o podrobný materiál k ruským nanonálezům. Dostal prý informaci, že jsem jednou z mála osob tady na Západě, jež má k dispozici většinu materiálu – včetně fotografií i expertízy – k artefaktům. Analýzu institutu CNIGRI označil za „znepokojující“ a vyžádal si spisy v ruském originále a pokud možno v italském a anglickém překladu.

Dále mě ujistil, že nálezy rozhodně nechce předem označit za neautentické, ale že materiál přezkoumá „s maximální objektivitou a nezaujatě“.⁷⁷

Protože já sám jsem o autentičnosti uralských artefaktů přesvědčen a nemám co skrývat, poslal jsem počátkem roku 2007 vyžádaný materiál na jeho adresu v institutu, kterou mi uvedl. Předpokládám, že vyhodnocení si vyžádá nějakou dobu, neboť jsem dodnes neobdržel potvrzení ani nějaký ohlas.

Odbýt záhadné nanoobjekty jako padělky nebo tvrdit, že neexistují, by bylo současně velkým znevážením institucí provádějících výzkumy. Pravděpodobně bude pro CICAP a CSICOP velice obtížné stigmatizovat tyto nálezy jako nesmysl nebo je nějakým vysvětlením „odklidit z cesty“.

Wait and see ...

7. Zmizeli v modrém světě

Hvězdná brána v Andách

„Jsem přesvědčen, že mnoho starých staveb, na něž dnes s úžasem hledíme, například Tiahuanaco v bolivijských Andách, nemá kořeny na naší Zemi.“

Prof. Hans Schindler-Bellamy (1901-1982), soukromý badatel a znalec starověku

Naprostο přijatelná teorie, jež není v rozporu se žádnými vědeckými principy, že totiž v dávné minulosti přišly na naši planetu z hlubin kosmu mimozemské inteligentní bytosti, se nevyhnula ani zábavnímu průmyslu s jeho miliardami dolarů. Jedním z pozoruhodných filmových počinů posledních let, jež se inspirovaly myšlenkovým bohatstvím bádání typu prehistorického SETI, je mistrovské dílo *Hvězdná brána* německého režiséra Rolanda Emmericha. Kultovní epos, jehož hrdinové mohou za pomoci „hvězdné brány“, kterou na naší Zemi zanechala daleko pokročilejší cizí civilizace, ve zlomku času cestovat vesmírem, byl obecně přijat s nadšením. Následoval neméně úspěšný televizní seriál s hercem Richardem Deanem v hlavní roli. Toho mají diváci v živé paměti jako nezdolného osamělého bojovníka McGyvera.

Když je komando „hvězdné brány“ v seriálu vysláno do nějakého koutu vesmíru, projdou hrdinové modře se čeřícím povrchem aktivované hvězdné brány, aby záhy nato zase vystoupili ze stejného zařízení na nějakém nebeském tělese vzdáleném miliony světelných let. „Beamen is out, Scotty!“

Člověk by málem řekl, že duchovní otcové filmu i stejnojmenného televizního seriálu, jenž jde mezitím do desáté řady, čerpali počáteční ideje v řídkém vzduchu And, v blízkosti jezera Titicaca ležícího v nadmořské výšce 3800 metrů. Tam totiž stojí záhadný ze skály vybudovaný objekt, jemuž se přisuzují přesně

stejně účinky jako jeho „filmovému protipólu“. Je příznačné, že nese název Hvězdná brána v Andách.

Navštívil jsem toto osudové místo na druhém konci světa v říjnu roku 2002. Přímo na místě jsem se tak mohl seznámit s tím, co o něm říkali tamější indiáni. Přinejmenším podle místní tradice se tam odehrávaly neuvěřitelné věci.

Nikoli z tohoto světa

Uvedené místo se jmenuje Hayu Marca a je vzdáleno přesně 85 kilometrů od Puna. Město leží u zátoky na severozápadě jezera Titicaca a je správním střediskem stejnojmenné peruánské provincie. Turisty odtamtud vozí k nedaleké nekropoli Sillustani s jejími zdaleka viditelnými pohřebními věžemi. Kdo má tu příležitost, neměl by si nechat téměř neznámý kamenný kruh v Sillustani ujít. Puno je také východiskem pro výlety lodí k malebným rákosovým ostrovům, které ještě před několika desetiletími obýval kmen Uros. Tento dnes již vymřelý kmen je spojen s řadou fantazií rozněcujících tajemství, z nichž leckterá vypadají, jako by nebyla pozemského původu.

S jinými indiáni nechtěli mít „Kot' Suns“, jak se sami nazývali, nic společného. Ani se s příslušníky okolních kmenů nemísili, protože podle svého přesvědčení přišli z vesmíru a tento exkluzivní původ chtěli zachovat čistý. Žili v ústraní na svých plovoucích ostrovech. A jen málokdy byl někdo z nich spatřen, že by vystoupil na břeh.

Původně žili usedle na březích jezera Titicaca a odtamtud až k tichomořskému pobřeží. Když však před více než 1400 lety vpadli přes andskou náhorní rodinu bojovní Aymarové a v 16. století pak španělská conquistadoři, postavili si Uros ostrovy z rákosu, na nichž pak žili.²⁴

K přehlíživému postoji vůči ostatním obyvatelům kraje je však vedly jejich zvláštní schopnosti. Tvrdili o sobě, že se neutopí ve vodě a že také necítí rezavý chlad. Vlhké mlhy, které ostatním indiánům bezpečně přivodily choroby, jim neublížily, a stejně tak jim nemohl nic udělat ani „oheň z nebes“ – tedy blesky za bouřky. V jejich žilách

kolovala opravdu černá krev a mezi sebou mluvili zcela neznámým jazykem.⁷⁸

„My, jiní, my, obyvatelé jezera, Koť Suns, my nejsme lidé. Byli jsme tady dříve než Inkové, ba dokonce dříve než Tatiú, otec nebes, stvořil člověka, Aymary, Kečuánce a bělochy. Byli jsme tady dříve, než Slunce začalo osvětlovat Zemi. (...) Naši otcové tady žili už tehdy, když Titicaca bylo mnohem větší než dnes. Ne, my nejsme lidé. Také nemluvíme lidskou řečí a lidé nerozumí, co říkáme. Naše hlava je jiná než hlava indiánů. My jsme velice staří, ti nejstarší. Ne, my nejsme lidé.“⁷⁹

V roce 1960 žilo na plovoucích rákosových ostrovech na ostrově Titicaca ještě osm pravých příslušníků kmene Uros. Ale roku 1962 zemřel poslední z nich.²⁴ „Prázdninová Uros“, kteří jsou dnes předváděni turistům, když přijedou z Puny lodí na krátkou návštěvu na čistě upravené ostrovy, jsou ve skutečnosti příslušníky kmene Aymarů. Tedy přesně onoho indiánského kmene, s nímž „ne-lidé“ nechťeli mít nic společného.

„Brána ke světu bohů“

Ale vraťme se z tohoto exkurzu zpátky k hvězdné bráně v Hayu Marce. O tuto strukturu, jež je na první pohled umělého původu, doslova zakopl José Luis Delgado až někdy koncem devadesátých let 20. století. Jako průvodce cizinců, jenž často s turisty prochází hory na západním břehu jezera Titicaca, hledal právě nějakou novou, dosud nepoužívanou turistickou trasu.⁹⁰

K hvězdné bráně se dá dostat tak, že se nejprve jede z Puny asi půl hodiny po hlavní silnici, jež vede přímou cestou k hranici s jižním sousedem, Bolívií. Je třeba se orientovat podle nezvyklé, jako had se kroutící skály. Poté následuje delší pěší pochod po hrbolatých polních cestách a krkolomných stezkách. Nakonec se člověk ocitne před rozlehlou, rovnoměrně strukturovanou formací. Kromě několika nadšenců, kteří milují vysokohorské túry, zabloudí na toto místo neradi, neboť jim je Hayu Marca odpradávná známá jako „město bohů“. A je samozřejmě posvátná. Ačkoli zde dodnes nebyly

nalezeny žádné zříceniny skutečného města, připomínají některé formace vzdáleně budovy a jejich umělé struktury. Avšak obrovský zářez do skály je zcela jednoznačně umělého původu. V přirozeně rostlé, zhruba sedm metrů vysoké skalní formaci je vytvořena vertikální brána – jako by ji někdo „zčista jasna vyřízl“ obrovským nožem na sýr. Máme-li věřit místním mýtům a pověstem indiánů kmene Aymarů, je to „brána bohů“, kterou v dávných časech dovedli procházet nejen oni, ale i docela normální smrtelníci.

Hora zformovaná do nápadných vln, v níž je vytvořena hvězdná brána, není nijak zvlášť silná; její mocnost nepřesahuje pár metrů. Je iluzorní si za branou představovat větší jeskyně a dutiny, kde by se mohli schovat lidé se svým bohatstvím. Uprostřed brány je na úpatí hory další portál velikosti člověka, jenž měří asi metr na šířku a o něco víc než půl metru do hloubky. Pověsti vyprávějí o velkých hrdinech, kteří v minulosti bránu používali k návštěvám svých bohů – a aby jen tak mimochodem získali nesmrtelnost.

Občas se však v doprovodu bohů vrátili branou zase zpátky, aby po nějaké době strávené na Zemi zase branou prošli v opačném směru. Tedy jako ve filmu a v seriálu.

Tunel zářící v modrém světle

Výrazně mladší legenda pochází z nešťastné doby, během které si kdysi vzkvétající říši Inků napřed podrobili a potom systematicky vyplnili Španělé. To se stalo v letech 1532 až 1533 a jako zvlášť krvelačný dobyvatel se v dnešním Peru „proslavil“ španělský šlechtic Francisco de Pizarro (1478-1541). Legenda z té doby vypráví o inckém knězi Aramu Maruovi z „Chrámu sedmi paprsků“, jenž prchal před španělskými conquistadory, jejichž lačnost zlata se zdála být bezedná. S sebou nesl posvátný kotouč z čistého zlata, zvaný též „klíč bohů sedmi paprsků“.

Před postupujícími pochopy španělské koruny se incký kněz ukryl v horách u Hayu Marky. Když dosáhl hvězdné brány strážené šamany, ukázal „klíč bohů“. V rituálu, který přežil až do té doby, se indiánům s pomocí zlatého kotouče podařilo bránu otevřít. V jasné modrém světle se náhle objevil tunel zářící v modrém světle, v němž

Aramu Maru zmizel, aby se již nikdy neobjevil. Pronásledující španělští jezdci ho nedostihli a zlatý poklad, který odnesl do bezpečí, se neobjevil dodnes.⁸⁰

Přesně jako zlatý disk, který incký kněz předal službu konajícímu šamanovi, než se vydal do oslepujícího světla tunelu.

Tolik legenda o Aramu Maruovi. Je to jen fantastická hrdinská sága andských národů vyjadřující jejich zbožné přání, anebo je v ní koneckonců ukryto pověstné „zrnko pravdy“? Kdo může co říci o rituálu, který vykonávali šamani? Když toto slovo postrádající jakýkoli smysl nahradíme pojmem „technická operace“, pak si lze přinejmenším představit, že při útěku před krvežíznivými Španěly chtivými zlata bylo použito technologie, jež je pro nás dodnes stále ještě čistou science fiction.

Když jsem si „hvězdnou bránu“ v Hayu Marce přesněji obhlédl přímo na místě, upoutala mě kulatá prohlubeň velikosti dlaně na pravé straně menšího portálu právě tak lidské velikosti, do níž by opravdu bylo možno vložit zlatý disk z indiánské legendy. Máme zde snad co dělat s – dnes bez vhodného „klíče“ nefunkčním – mechanismem, s jehož pomocí bylo dříve možno hvězdnou bránu aktivovat?

Bud' jak bud', indiáni také tvrdí – přísahají při všem, co jim je svaté –, že tato brána je rovněž místo, kudy se jejich staří bohové jednoho dne v nepříliš vzdálené budoucnosti zase vrátí. Pak bude opět nastolen „zlatý věk“.

Základní tábor „bohů „?“

Když od hvězdné brány v Hayu Marce odjedete a vydáte se po uvedené hlavní silnici na jih, překročíte zanedlouho hranici s jižním sousedem Bolívií. A po zhruba 150 kilometrech dojedete k asi nejvíce fascinujícím a nejzáhadnějším městům v rozvalinách na světě: Tiahuanaku a Puma Punku.

Již třikrát jsem byl nahoře na náhorní plošině, téměř 4000 metrů nad hladinou moře, a pokaždé jsem žasl nad mistrovskými technickými díly, před nimiž bledne i stavební technika našeho 21.

století. Dnes se lze do obou vedle sebe ležících míst dostat po dobře sjízdné, velmi dobře postavené asfaltové silnici z La Pazu přesně za 90 minut. Ale při mých dvou prvních návštěvách v letech 1993 a 1996 to po rozbitých hrbolatých cestách s dírami po kolena hlubokými trvalo z bolívijského hlavního města čtyři hodiny plné utrpení. Ovšem starou andskou úzkokolejkou, která vedla bezprostředně kolem zřícenin, by to trvalo ještě déle – na té ale mezitím zastavili provoz, protože se nerentovala.

Aymarští indiáni v bederních zástěrkách tam před ne více než dvěma nebo třemi tisíci let postavili kamennými nástroji, měděnými pilami a mokřými dřevěnými klíny dva grandiózní chrámové komplexy. To říkají archeologové. – V dávné minulosti si zde v horách inteligentní bytosti z jiných světů s technicky vysoce vyspělými nástroji postavili s využitím mimořádně tvrdé horniny andezitu, které je tady plno všude kolem, základní tábor. To tvrdím já.

Když místo prozkoumáte zblízka, usoudíte zcela jednoznačně, že účelové budovy, jež nemají obdoby, v řídkém vzduchu centrálních And, kde je obtížné jen se nadechnout, sotva postavili polonazí indiáni. Kdo měl příležitost vidět mocné zříceniny přímo na místě, ten už bude mít pro archeologická hodnocení leda unavené pousmání. Ve mně vyvolala, jak musím přiznat, přímo salvy smíchu.

Vodovody, které nikdy vodovody nebyly

Ve městě zřícenin Tiahuanaku se to záhadami jen hemží. Náhorní plošina připomíná dokonce surrealistickou krajinu jiné planety. Nikdo – to vyplývá z místních legend – nikdy neviděl Tiahuanaco jinak než v troskách. Vždyť toto město „postavili bohové za jedinou noc“. Nad jeho troskami, jejichž stáří je dodnes neznámé, se vznášejí mlhy šeré minulosti a nevědění.^{81,82}

„Chrámy“ zvaný Kalasasaya ohraničují až sto tun těžké, z jednoho kusu vypracované stavební prvky z tvrdého vyvřelého kamene.

V posledních letech se archeologové, kteří tam působí, dopustili řady těžko napravitelných stavebních „hříchů“, nad nimiž by člověk zaplakal. Prostory ponechané volné mezi mocnými monolity byly

svévolně zaplněny kamennými kvádry rozptýlenými po rozlehlém areálu. Údajně tak měla být rekonstruována zeď, která však bezpochyby nikdy takhle nevypadala. Dokonce i naprostému laikovi musí být nápadné, jak nepřirozeně a přímo dětinsky naivně splácaná zeď místo vyplnila.

Misto, které je vydáno napospas zaslepenému řádění zdivočelých archeologů, by mělo být mementem, že ne vše, co přichází z míst vyspělé učenosti, je třeba brát za bernou minci.

To se týká například takzvaných „vodovodů“ z Tiahuanaka. Polovičních trubek, které byly nalezeny v zemi a vypadají jako průmyslově vyrobené. Některé z nich byly v naprostém rozporu se svým účelem zabudovány do „rekonstruované“ zdi. Nejspíš jako dekorace.

Poloviční trubky mají naprosto moderní tvar s hladkým povrchem a přesně opracovanými hranami. Jsou perfektně přiříznuty jedna na druhou, aby se daly skládat jako stavebnice. Svým provedením se dokonce i podrobnostmi podobají dnešním betonovým odlitkům. V každém případě je evidentní, že technicky nevybavení indiáni je svými nanejvýš primitivními prostředky vyrobit nemohli. A ještě neuvěřitelnější jsou některé kusy z těchto nálezů, označených archeology za obyčejný „vodovod“, jež mají tvar dvojitých trubek s bezvadně obroušenými rohovými kusy.

Jedinou „vadou na kráse“ takového vysvětlení je, že všechny trubky, které se našly v zemi v Tiahuanaku, mají jen horní díl. Ležely tedy vzhůru nohama: vždyť u skutečného vodovodu by bylo třeba ještě tak možné se obejít bez horního dílu – ale spodní by rozhodně chybět nemohl.⁸³

Proto zde tvrdím, že tyto jakoby odlité trubky nikdy nesloužily jako vodovod. Jiné řemeslně a technicky neuvěřitelně dokonale opracované stavební prvky – ještě se k nim vrátím podrobněji – dávají beztak tušit, že si tam nahoře na Altiplanu zřídila opěrný bod nějaká vyspělejší inteligence. Ten nikdy nefungoval jako chrám a neměl nic, ale opravdu nic společného se žádnými kulty ani náboženstvím. Ty byly později oborem indiánů – ale teprve poté, co původní projektanti a budovatelé komplexu náhorní plošinu v Andách už zase dávno opustili.

Tito cizinci pocházející z hlubin vesmíru disponovali vysoce vyspělou technologií – laserovými noži, přesnými frézami a jinými finesami. Ze surovin, jež byly k dispozici na místě – z andezitu a dioritu, dvou hornin blížících se tvrdostí žule – vybudovali řadu účelových budov. Spojují je trubky bez spodního dílu, dnes mylně interpretované jako vodovod. Nešlo přitom o nic jiného než o chráničky pro energetické kabely mezi jednotlivými komplexy budov rozptýlenými po celém areálu.

Inteligentní bytosti, jež byly schopné vyrobit trubky, jaké byly nalezeny v Tiahuanaku, museli disponovat vynikajícími technickými znalostmi. Přece by nepostupovaly tak neprofesionálně, že by pokládaly vodovod vyrobený z dvojitých trubek. Mnohem jednodušším postupem by vyvrtaly mnohem méně pracnou, jen jedinou, zato větší díru, kterou by se pak dalo přepravovat dvojnásobné až trojnásobné množství vody. Také by při tomto úkolu nevolily pravoúhlé úseky, protože by už předem věděly, že v rozích stojí voda a hromadí se nečistota. A pro přepravu vody by tito specialisté určitě nejprve vyrobili spodní díly trubek.

V souvislosti s hvězdnou bránou v Hayu Marce, kterou jsme popisovali na začátku, jsem se zmínil o španělských dobyvatelích, kteří v první třetině 16. století Peru přepadli. Byli celí dychtiví dozvědět se něco o stavitelích Tiahuanaka, ale domorodci jim nemohli a nechtěli dát žádné informace. Místo toho je odkazovali na prastaré pověsti, podle nichž bylo Tiahuanaco místem, kde „bohové“ stvořili člověka. Pravděpodobně vytvořily a položily tyto bytosti i trubky – ale určitě je nikdy nepoužívaly jako vodovod.

Druhá strana Sluneční brány

Daleko nejznámějším a v nesčetných publikacích zobrazovaným „symbolem“ Tiahuanaka je Sluneční brána. Toto označení je nad jakoukoli pochybnost vymyšlené – nikdo neví, jak se dílo zhotovené z jediného kusu skály původně jmenovalo. Na přední straně brány je vidět 48 figur, které provázejí letícího boha ve svém středu.

Žádnému archeologovi se nikdy nepodařilo alespoň přibližně uspokojivě vysvětlit význam 48 „idolů“ na tři metry vysoké a čtyři

metry široké bráně. Je nabíledni, že na takové živné půdě se bujným spekulacím obzvlášť dařilo.

Francouzský badatel a autor Robert Charroux (1909-1978), vynikající celkově mimořádnou výmluvností, byl přesvědčen, že figurální vlys na čelní straně brány líčí fantastický příběh. Příběh, ve kterém se vypráví o bohyni jménem Orejona, která přišla z naší sousední planety Venuše. Prý se spustila s tapířím samcem – a z tohoto zvláštního spojení vzešlo lidstvo.⁸⁴

Nevím, jestli Charroux této více než obskurní teorii sám také věřil. Já jí však při vši skromnosti nemohu věřit ani při nejlepší vůli. Také nechápu, proč se někteří současníci musí uchýlovat k takovým nepodloženým utopiím. Vždyť realita, jak je zde na Altiplanu znázorněná, je mnohem fantastičtější.

O něco důvěryhodněji zní předpoklady vídeňského profesora h.c. Hanse Schindlera-Bellamyho (1901-1982), který se zabýval mytologií a dějinami Jižní Ameriky. Věřil, že 48 postav s jejich vyloženě technickým designem lze interpretovat jako kalendář, který sahá 22 000 let do minulosti.⁸⁵

O datování lze stále vést spory, ačkoli archeologové nepřiznávají celému komplexu stáří větší než 2000 až 3000 let. Já osobně však nepochopím, proč je Sluneční brána zobrazována vždy ze své přední strany. Zadní strana brány zhotovené z jediného kusu skály je totiž ještě daleko zajímavější. Zpracování tohoto monumentu tvořeného tou nejtvrdší hlubinnou horninou je – skromně řečeno – fascinující. Musela na ně být použita technologie, jež byla přinejmenším na stejné výši jako ta naše. Drážky, hrany a úhly jsou vedeny s maximální přesností jako podle pravítka – nebo případněji řečeno: jako vyříznuté laserem. Ani stopa po odchylce. Všechno je přesně zpracováno na desetiny milimetru.

Jak dokázali indiáni Aymarové, podle názoru oficiální archeologie tvůrci fantastického komplexu, provést na hornině tvrdé jako ocel takové vysoce složité práce? A to se skromnými nástroji, neboť podle odborníků na americký starověk měli k dispozici jen primitivní kamenné pěstní klíny, mokré dřevěné klíny a měkké měděné sekyry. Dnes bychom museli, pokud bychom chtěli postavit srovnatelné základy, vytáhnout celý rejstřík své moderní technologie,

a přesto by výsledky zdaleka nedosahovaly úrovně originálů na Altiplanu.

Zní to možná sadisticky: ale třeba bychom mohli někdy dát těm učeným pánům do rukou měděné pily a kamenné pěstní klíny a mírně, ale rozhodně je přimět, aby alespoň věrně napodobili originály těchto starodávných děl v kameni. Pedagogické to asi moc není – ale odstrašující účinek by to mělo určitě!

V souvislosti se střepy těchto dávných dovedností si vzpomínám na zkušenost, kterou jsem před lety učinil na Velikonočním ostrově. Norský badatel Thor Heyerdahl (1914-2001) se v tamějším kráteru Rano Raraku, kde byly kdysi vytesány z kamene stovky proslulých kolosálních soch (moai), v roce 1956 rozhodl, že ověří časovou náročnost výroby takové sochy. Heyerdahl nechal dva tucty ostrovanů, aby celý den bušili pěstními klíny do skály jako šílení. Ti lidé měli takové dřiny určitě na dlouhou dobu dost. Výsledek byl, s dovolením, více než hubený, sám jsem ho na místě mohl vidět: asi šest metrů dlouhá a pár milimetrů široká čára táhnoucí se v tvrdé vulkanické hornině Rano Raraku.

Heyerdahlovy terénní pokusy, jež skončily jednoznačným neúspěchem, lze asi brát spíše jako ukázkový příklad toho, jak se to tenkrát nedělalo. A tento poznatek lze bez problémů vztáhnout i na situaci na bolívijské náhorní plošině. Avšak neuvěřitelné monumenty 4000 metrů nad mořem stejně s velkou pravděpodobností vytvořil někdo jiný. A před daleko delší dobou, než jakou klasická archeologie zříceninám přiznává.

Poselství v kameni

Jestliže jsme s myšlenkovými modely v úzkých již v Tiahuanaku, pak před objevy, které nás čekají v Puma Punku, už bychom měli být docela skromní. Tento areál je vzdálen vzdušnou čarou pouhých 800 metrů – jeho název v překladu znamená Lví brána. V ostrém protikladu k Tiahuanaku působí Puma Punku dojmem cílevědomého ničení. Obrovské stavební díly leží rozházené kolem, jako by je rozmetala nějaká mohutná detonace. Nelze s nimi pohnout a odvézt je, protože pojízdné jeřáby, které by dokázaly uzdvihnout několik set

tun, neexistují. Mnoho z těchto kolosů připomíná prefabrikované díly z betonu. To ovšem rozhodně nejsou. Neraď se opakují, ale musím ještě jednou poukázat na to, že jsou tvořeny velice tvrdými vyvřelými horninami andezitem a dioritem.

To je však teprve jedna strana hádanky. Další se týká otázky, jak se vůbec bloky dostaly na své nynější místo. Velká část andezitových bloků použitých ke stavbě Puma Punku pochází až ze Cerro Capira, asi 80 kilometrů vzdálené vyhaslé sopky. Severní strana hory vybíhá na břehu jezera Titicaca. Ze vzdálenosti 80 kilometrů připadá alespoň 50 km na cestu po vodě. Na bolivijském Altiplanu však neroste žádné vhodné dřevo, z něhož by se daly vyrobit vory, jež by byly schopné uvést kamenné kolosy o váze stovek tun či více. Ke stavbě vorů by přicházela v úvahu jediné balza, jež roste v hlouběji situovaných lesích na východních svazích And. Víme, že horší indiáni stavěli až do nejnovější doby z balzového dřeva vory, které byly schopny uvést váhu až deseti tun. Jaké supervory by však byly zapotřebí, aby uvezly stavební prvky, jejichž váha je přinejmenším desetinásobná?

Tolik teorie, nyní praxe. Jak ale vlastně dostat mohutné monolity na hypotetický vor, který musí před zatížením čnit alespoň čtyři metry z vody a poté se zase čtyři metry zanořit? Na voru by navíc musela být zařízení k bezpečnému uchycení kamene a vhodných míst k nalodění je na celém pobřeží jen několik. Navíc by musely být k dispozici ještě rampy a zvedací jeřáby, dřevěné válce, lana s velkou nosností a – last but not least – množství lidí, kteří by nedělali nic jiného, než by káceli kmeny stromů, vlekli je k jezeru Titicaca a tam je sestavovali do obrovských vorů schopných převézt andezitové bloky. Měli jsme už vážné problémy s výrobou, a teď ještě s logistikou!⁴⁸

Rada stavebních dílů, jež vypadají podezřele na sériovou výrobu, stojí v krajině – archeology a jejich pomocníky láskyplně, leč nesmyslně srovnané do řad jako perly na náhrdelníku. Na hlavních plochách bloků jsou vyhloubeny vždy dva výklenky; další drážky, hrany a prohlubně jsou na zadní straně. Připomínají naprosto konkrétně opatření, kdy jedna část zapadne do druhé. Pro svou knihu a televizní seriál *Vesmírné lety ve starověku* nechal autor bestsellerů

Erich von Daniken s těmito prefabrikovanými obrobky provést počítačovou animaci. Počítač skládal jednotlivé objekty dohromady tak, aby všechny drážky a kolejničky vzájemně seděly. Jako ze stavebnice vznikla zeď, kterou bylo možno postavit zcela bez malty. Pojivo bylo zbytečné. Zeď byla vodotěsná a vzduchotěsná a s pravděpodobností hraničící s jistotou by ji nezničilo ani zemětřesení.⁴⁶

Zatímco můj zrak klouzal po areálu, jenž vypadá jako po výbuchu bomby, málem jsem zakopl o další dioritový blok. Je 1,10 metru vysoký a kvadratický s boční délkou na obou dalších hranách o něco málo větší než 40 centimetrů. Je téměř zbytečné připomínat, že přeměření úhloměrem z ušlechtilé oceli ukázalo, že rohy svírají s přesností na úhlovou sekundu 90 stupňů. Na jedné straně běží po celé délce doslova na vlas přesně vysoustružená, zhruba pět milimetrů široká svislá drážka. V ní jsou zase v dokonale stejnoměrných rozestupech vyvrtány díry s průměrem bezmála čtyř milimetrů. Kdo by měl odvahu mi tady ještě vykládat, že nějaký indián měl kdy při svém nesnadném živobytí čas s nekonečnou trpělivostí kámen opracovávat s pomocí kosti a dřeva, ten jen plýtvá časem.

Jaké technicky dokonalé vrtáky a frézy tady byly vlastně použity? A kdo vůbec pochybuje, že je takové dokonalé zpracování kamene vůbec možné, ať se podívá na obrazovou část této knihy.

Kdybych chtěl, mohl bych v této souvislosti něco mimořádného říci o každém kameni – a ani by mi nedalo mnoho práce zaplnit tak stránky všech kapitol. Ale nebojte se: nehodlám unavovat čtenáře podle hesla „kámen ke kameni“. Na světě je příliš mnoho míst a objektů, které si zaslouží naši pozornost, než abychom uvízli u tohoto jediného tématu. Ale také bych nechtěl tento předmět opomenout – vždyť mu vděčím za daleko nejpodivuhodnější skutečnost, jakou jsem kdy v životě viděl. Neznámí stavitelé záhadných lokalit na Altiplanu po sobě v kameni zanechali fantastické poselství. V podobě magnetických odchylek, jež se u jednoho a téže objektu drasticky mění a u nichž lze dokonce pozorovat určitý systém.

Magneticky zmatek na milimetrovém papíře

Tyto odchylky umožňují libovolně opakovatelný experiment – vždy se stejným výsledkem! –, který by měl přinutit k zamyšlení i ty největší skeptiky. Terénní pokus zde umožňuje doložit nevysvětlitelný fenomén.

Poněkud stranou od areálu se skalními deskami o váze stovek tun jakoby rozmetanými mohutnou explozí leží jedinečně opracovaný monolit. Kdysi byl větší, dnes však je na obou koncích ulomený. Mezi římsami, jež po něm vedou, se nachází řada pěti přesně stejně velkých výklenků. Hrany jsou dodnes tak ostré, že kdo po nich neopatrně přejede prstem, může se říznout.

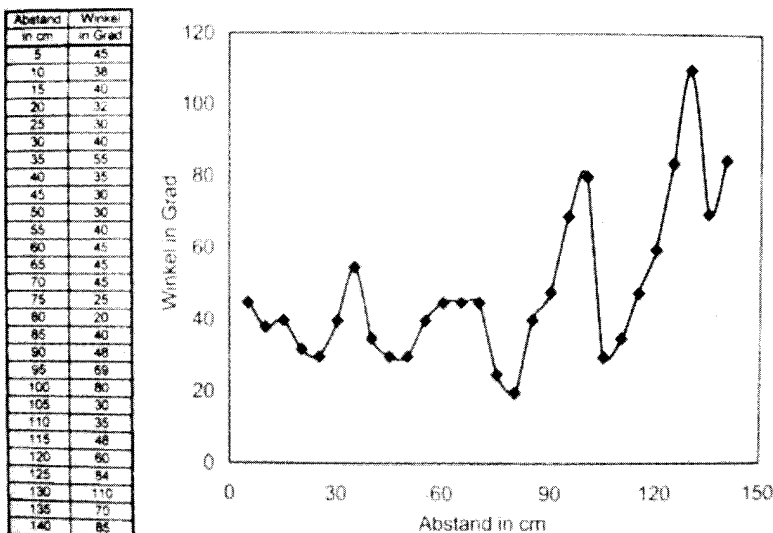
Díky dobrým radám jsem už předtím u bezpočtu dalších monolitů, jež tu v Tiahuanaku a Puma Punku stojí všude kolem, zkoušel kompasem, zda kameny u přístroje vyvolají nějakou odchylku. To jsem také zkusil – před několika svědky – u uvedeného bloku, který je asi metr a půl dlouhý a bezmála metr vysoký. A tak jsem vložil kompas do prvního z pěti výklenků zleva a opravdu jsem zaznamenal malou odchylku. Činila asi tak pět úhlových stupňů.

V dalším výklenku to už bylo deset stupňů. To jsem si ještě nic nemyslel a vložil jsem kompas do třetího otvoru. A to už jsem nestačil žasnout: tentokrát jsem naměřil odchylku 20 stupňů.

Co se to tady v tom zatraceném špalku děje? Ještě více jsem byl zmatený, když jsem ve čtvrtém výklenku naměřil odchylku přesně 40 stupňů. A aby můj úžas byl dokonalý, v posledním výklenku na pravém konci dioritového bloku činila přesně 80 stupňů.

Řečeno srozumitelněji: deklinace střelky se zdvojnásobila vždy od jednoho výklenku k druhému. Podle našich „bezpečných školních znalostí“ je to naprostý nesmysl. Ale v experimentu, který lze kdykoli zopakovat, si to může ověřit každý.

A teď jsme se dostali přesně k bodu, kdy se obvykle duchové rozcházejí. Skeptici a odpůrci nekonvenčního myšlení se přece vždy dožadují podobných opakovaných pokusů jako vědeckého předpokladu empirického bádání. Oddiskutovat se nedá nic: blok si tam leží a nikdo s ním nehne a kdo nevěří, ať tam běží a přesvědčí se o jeho existenci sám. Ale to není ještě všechno.

Obr. 4 Když jsme odchylky naměřené kompasem přenesli na milimetrový papír, bylo překvapení dokonalé. Vznikla opravdová matematická křivka. Mluvit ještě i tady o náhodě, to by byla neomluvitelná ignorance!

Podzim 2002. Zase jsem byl na místě v Bolívii a prováděl jsem skupinu svých čtenářů záhadnými troskami. Přirozeně jsem si neodepřel ukázat školními znalostmi nevysvětlitelné deklinace kompasu na zmíněném kamenném bloku. Všichni žasli. Potom mi jeden technicky vzdělaný účastník, inženýr Klaus Deistung z města Wismaru na Baltu, navrhl, abych měření na dioritovém bloku rozšířil. A to o hranu římsy vedoucí bezprostředně pod pěti výklenky.

Jaké odchylky teď kompas ukáže? Bude se deklinace podél hrany pomalu ale jistě až po poslední výklenek zvyšovat? Anebo se nedá

odečíst vůbec nic, protože magnetické odchylky se vyskytují jen v pěti prohlubních? Anebo se nakonec ukáže, že celý jev byl iluzí a že bylo přání otcem myšlenky?

K tomu však nedošlo. Neboť to, co teď následovalo, zastínilo i pravidelně se zdvojnásobující odchylky kompasu ve výklencích. A tak jsme odečítali, vždy po pěti centimetrech, odchylky magnetické střelky, které se vyskytovaly podél hrany. Získané hodnoty jsme přenášeli na milimetrový papír. Výsledný obrazec opět hodil naše představy o znalostech a technických možnostech rané doby dějinné přes palubu. Bylo to prostě nepochopitelné!

Výsledkem byla křivka, která nápadně připomínala exponenciální funkci. V relativně pravidelných intervalech stoupala a plynulý nárůst přerušoval vždy krátký, ale opakovaný pokles průběhu křivky. Vrcholky křivky (viz obr. 4) odpovídaly svou polohou poměrně přesně pěti již popsaným výklenkům v kameni. Tak jsme nakonec narazili na úplnou senzaci!⁸⁶

Co nám chce toto poselství říci?

Kontrolní měření magnetometrem, který jsme si také přivezli, potvrdilo zcela a úplně naměřené hodnoty získané kompasem. O technickém pozadí takových jevů, které lze kdykoli experimentálně zopakovat, můžeme zatím jen spekulovat. Přesto bychom neměli ze zřetele ztrácet tato zjištění:

1. Docela určitě můžeme vyloučit „přirozený magnetismus“, protože ten by se takovým způsobem nikdy neprojevoval, ten totiž zůstává v celé struktuře stále stejný.
2. Nikdo ať na mě nechodí s nic neříkajícím „vysvětlením“, že tady jde jediné a pouze o otřepanou „náhodu“.
3. V současné době neznáme technologii, která by umožňovala zmanipulovat strukturu v záhadném dioritovém bloku tak, aby se projevil takové „poblázněné“ deklinace kompasu.
4. U materiálu bloku nemáme určitě co dělat s nějakým kovem, ale s hlubinnou horninou. Minerály bývají sice do určité míry

zmagnetizované, ale s chováním kovů, například železa, kobaltu či niklu, se to nedá srovnat.

Už jednou jsem spekuloval v tom smyslu, že v bloku bylo možná před dávnými časy umístěno nějaké elektrické zařízení. Třeba v podobě pěti za sebou seřazených transformátorů, přičemž každý zdvojnásoboval sílu proudu předchozího. S účinky, které můžeme měřit dodnes.⁷ A dokud se pro fenomén neobjeví žádné lepší *důvěryhodné* vysvětlení – „náhoda“ nebo „přirozené příčiny“ mi v této souvislosti připadají přímo směšné –, pokládám své dosavadní spekulace přinejmenším za legitimní.

A tak zůstává na prvním místě viset ve vzduchu otázka: Co nám chce neuvěřitelné poselství v kameni říci? A kdo nám je zde zanechal?

8. „Zříceniny lidí nepocházejících ze Země“

Neslýchané, ale oficiálně potvrzené

„Kdo v myšlení často je vpředu, toho se smíchem dávají k ledu. Když konečně ostatní pochopí přec, tu všichni říkají: jak známá to věc.“

WILHELM JENSEN (1837-1911), NOVINÁŘ

V létě roku 2002 prošla médii zpráva, při níž zpozorněl každý, kdo se zajímá o otázku inteligentního života mimo naši planetu. Zpravodajské magazíny jako *Spiegel* referovaly o nálezu, k němuž došlo v pánvi Qaidam (celý název ve fonetickém přepisu: Cchaj-ta-mu) v čínské provincii Cching-chaj. Podle nejnovějších údajů byla asi 80 kilometrů od okresního města Teling-cha objevena asi 80 metrů vysoká stavba či hora připomínající vzdáleně pyramidu –

dodnes si nejsme jistí, co to vlastně doopravdy je. V této struktuře je zabudován jakýsi systém trubek neznámého stáří a nevysvětleného původu.⁸⁷ Už to je dost záhadné. Ale to ještě zdaleka není všechno.

Místní pověsti z regionu tvrdí, že na této struktuře známé jako „hora Paj-kung“ byla kdysi „startovací rampa mimozemských návštěvníků“. Nevím, jestli odpovědní činitelé Čínské lidové republiky nečetli příliš Danikena nebo Hausdorfa, ale mezitím byly tyto pozůstatky naprosto oficiálně označeny za „zříceniny lidí nepocházejících z této planety“. A podle informací, které se k nám od té doby z Číny dostaly, jsou prý tyto nálezy důvodem k nejneobvyklejším závěrům.

Hračka obrů?

Co by od struktury Paj-kungu kamenem dohodil, leží dvě relativně mělká jezera. Říká se jim Toson-Hu a Koluke. Zatímco jezero Koluke je sladkovodní, Toson-Hu má vodu slanou.

V okolí je ještě asi tucet dalších slaných jezer, pozůstatků někdejšího moře, které se zde rozkládalo do konce křídového období – podle geologického datování někdy před 60 miliony let. K chemickému prvku, který je rozpuštěn v jejich vodě, se později ještě vrátím, má totiž zcela zvláštní vlastnosti, díky nimž je v naší době mimořádně zajímavý pro technologie směřující do blízké i vzdálenější budoucnosti.

Pojďme však nyní k artefaktům samotným, vždyť jsou natolik záhadné, že přiměly dokonce i některé čínské vědce ke zcela neobvyklým závěrům. U paty této přibližně 70 metrů vysoké vyvýšeniny jsou tři jeskyně. Každá z nich má trojúhelníkovitý otvor. Dvě menší jeskyně vlevo a vpravo se sice bohužel už zřítily, ale do větší jeskyně uprostřed lze dodnes vstoupit. Tato jeskyně má zhruba stejnou světlou výšku i hloubku přibližně šesti metrů. Její stěny tvoří skála a ztvrdlé vrstvy písku.

Návštěvníka upoutá již na první pohled asi z poloviny zachovalá, po délce zalomená trubka s průměrem přibližně 40 centimetrů, jež běží kolmo od stropu jeskyně k podlaze. Má barvu rzi, ale určení materiálu, jak ještě později uvidíme podrobněji, tak snadné není.

Člověk má bezmála dojem, jako by si nějaká neznámá inteligence tropila žerty a prostrkávala Paj-kungem trubky jako hračkou pro obry. Podnik, který by nám i dnes brzy ukázal hranice technologie, již máme k dispozici. Další trubka se zhruba stejným průměrem věží v zemi a na povrchu vidíme jen její konec. Další tři tucty trubek s různým průměrem mezi 10 a 40 centimetry jsou kousek nad vchodem do jeskyně. Zabíhají do skalního masivu a zcela očividně představují nějakou prastarou a nám nepochopitelnou technologii.

Téměř přesně 80 metrů na jihozápad od pozůstatků v Paj-kungu leží první ze dvou uvedených jezer, slaný Toson. Také na jeho břehu se našly trubky, jež leží zčásti rozbité na skalnatém a písčitém podloží. Podle čínských údajů jsou některé tyto trubky orientovány přesně od západu na východ. A mají průměr jen mezi dvěma a čtyřmi a půl centimetru.^{88, 89,90}

Jednu poznámku k těmto osudovým artefaktům bych si rozhodně nechtěl odpustit. Lze totiž s naprostou jistotou očekávat, že se samozvaní skeptikové uchýlí ke známým argumentům. Kdyby se pozůstatky našly poblíž velkých měst a průmyslových center, pak by je bylo při zběžném pohledu možno odbýt jako průmyslový šrot z naší doby. Ale pouze tehdy, pokud bychom je dále nezkoumali – tyto artefakty jsou totiž velmi, velmi staré.

To je patrné z toho, že se jejich kovová složka již propojila s minerály z okolních skal. A navíc se nacházejí v nanejvýš nehostinném prostředí. Okolo nejsou žádná větší sídliště, jen pár kočujících pastevců. Pro ně je však toto místo očividně posvátné, jak lze snadno poznat z četných pyramid, které tam jsou z kamenů navršené. Ve východoasijských krajích je to neklamné znamení, že je místo předmětem uctívání či obav. Anebo obojího.

Na dobrodružných stezkách

My na Západě jsme se o nálezech z Paj-kungu dozvěděli v roce 2002. Ale jak to vypadá, přímo v Číně se na stopu záhadných pozůstatků neznámé inteligence vydali již v polovině devadesátých let. V čínské knize o provincii Cching-chaj, která vyšla v roce 2003, vypráví její autor, jistý Ma Pchej-chua pod titulkem *Návštěva pozůstatků E. T.*: „1. června 1996 se skupina osmi osob, a mezi nimi

i já, vydala na první výpravu do uvedené oblasti. Odbočili jsme z autostrády, která spojuje Cching-chaj a Sin-ťiang a projeli jsme pouští a bažinami do divočiny směrem na jih. Konečně jsme za dvěma písčitými pahorky spatřili jezero Toson. Protože naše auto uvízlo v písku, museli jsme ho dál tlačit, a než jsme se dostali ke břehům jezera, bylo už poledne. Byli jsme vyčerpaní, když tu jsme konečně objevili trubky ležící všude okolo, jak je tady zanechali E. T.⁹¹

Amatérskému badateli Dietmaru Schraderovi z Hannoveru, který se již několik let artefakty z Paj-kungu také zabývá, se podařilo získat z knihovny provinční metropole Si-ningu exemplář knihy *Neznámý Čching-chaj*. Knihu dal na vlastní náklady přeložit a výňatky z ní zveřejnil v prosinci 2006 ve článku pro časopis *Sagenhafte Zeiten*.⁹¹ Ale sledujme dále líčení expedice z roku 1996, jíž se zúčastnil autor Ma Pchej-chua:

„Horu tvoří hlavně měkký pískovec s příměsí jílovité zeminy. Asi 80 metrů od Paj-kungu je slané jezero (Toson-Hu), mezi nimi leží pískovcová a písčitá lavice, na níž zanechaly stopy vodní vlny. Na čelní straně hory jsou tři trojúhelníkovité jeskyně. Dvě z nich jsou asi pět metrů vysoko, vzhledem k nebezpečí zřícení jsou však nepřístupné. Avšak střední a největší z nich, která je jen dva metry nad zemí, je šest metrů dlouhá. Když ji srovnáme s normální jeskyní vyhloubenou vodou, vypadá spíš uměle. (...) Shora přímo dolů vede železná trubka s průměrem kolem 40 centimetrů. Jiná trubka o stejném průměru vede přímo do země, ale je z ní vidět jen horní část.“⁹¹

Tento popis, pocházející od účastníka expedice z roku 1996, se ostatně téměř ve všech detailech shoduje se zprávou, kterou v roce 2004 podal amatérský badatel Dietmar Schrader, jemuž se poštěstilo ověřit situaci na místě. Jak mi muž z Hannoveru osobně vylíčil, dostal se na místo záhadných reliktů opravdu dobrodružnými cestami. Již ve městě Te-ling-cha se museli on i jeho žena schovat pod plachtu pick-upu, aby se nepozorovaně dostali z města. Velká část obrazového materiálu, který je nyní k dispozici, pochází od něho, za což mu dlužím velký dík.

„... odpalovací základna mimozemšťanů“

Ale dejme ještě jednou slovo Ma Pchej-chuovi, aby nám vylíčil svůj objev z roku 1996, jenž ho přiměl rozdělit celý areál do tří částí: „První zóna areálu zahrnuje jeskyně s více než 30 trubkami většího průměru (mezi 10 a 40 centimetry; HH). Druhá zóna se táhne směrem ke břehu a mezi pískem a skálou je na ní rozptýleno mnoho malých železných trubek. Trubky směřují od západu na východ a mají průměr mezi 2,0 a 4,5 centimetru. Mají různé pozoruhodné tvary, nejtenčí jsou asi jako párátka, ale vnitřek nemají nikdy ucpaný, ani po všech těch letech, kdy ležely v písku.

A konečně tu je třetí zóna: rozkládá se podél jezera Toson a je v ní spousta kousků rozbitých trubek nejrůznějších délek. Ty pokrývají pás v délce 800 až 1000 metrů směřující od západu na východ. Některé z trubek vyčnívají z vody a ‚koupají se‘ ve vlnách, zatímco jiné lze spatřit pod hladinou. Není pochyb, že kdysi byly všechny ty trubky ve vodě.“⁹¹

Podle Ma Pchej-chua je celá lokalita vzhledem k dosud objeveným četným trubkám ve třech uvedených zónách a s ohledem na celkovou rozlohu půl čtverečního kilometru z každého hlediska úžasná. Také zde stojíme – stejně jako u nanoobjektů z Coso Mountains v Kalifornii a z východního okraje Uralu, o nichž jsme mluvili v jedné z předchozích kapitol – před skutečností, že nám v šerém dávnověku kdosi zanechal naprosto konkrétní předměty. Objekty nepopíratelně technické povahy, jejichž existence je v příkrém protikladu k možnostem dob, z nichž pocházejí. Alespoň pokud se budeme pohybovat na půdě oficiálních názorů zkoumání starověku.

Ale jak pro všechno na světě dospěli představitelé Čínské lidové republiky k tomu, že to všechno je mimozemského původu? Zástupce provinční vlády Čching-chaje, pan Čchin Tien-wen má ve věci jasno. Mimozemšťané, říká Čchin, si vybrali tento osamělý kraj pro starty a přistání svých kosmických lodí. V rozhovoru pro čínskou státní zpravodajskou agenturu Sin-chua 16. června 2002 prohlásil: „Předpokládá se, že toto místo bylo odpalovací základnou mimozemšťanů. Tato teorie se opírá o skutečnost, že uvedené místo

leží celých 2200 metrů nad mořem a že vzduch je tady už opravdu řídký, což je velice výhodné pro astronomická pozorování.“⁹⁰

Zastává tak stejný názor jako astronom Jang Ti, který pracuje na 70 kilometrů vzdálené observatoři, již v opuštěné krajině dala vybudovat pekingská akademie věd. Astronom doslova řekl: „Hypotéza o mimozemských relikttech je docela dobře obhajitelná a zaslouží si, aby byla blíže zkoumána. Věda totiž znamená, že musí být dokázáno, co je pravda a co ne.“⁹⁰

Kéž by byli všichni vědci takhle upřímní – a obzvláště u nás na Západě by se neměli pokaždé tvářit, jako by byli u toho. Místo toho by měli někdy diskutovat i méně obvyklé návrhy řešení a předem nesmetat ze stolu zvláštní vysvětlení.

Ale k fantasticky znějícím domněnkám vedly na místě v Číně i další faktory, které zde v Evropě budí až příliš často jen úsměšky a nikdo je nebere vážně.

Osm procent vzorkuje nedefinovatelných

Především to podle všeho byl nápadný rozdíl vůči jiným nálezům z oblasti. V pánvi Qaidam žili lidé už před více než 3000 let. Ti po sobě zanechali především předměty vyrobené z kostí, kamenné artefakty a keramiku a kůže a vlněné látky. Všechno předměty, které byly zhotovené ručně a jsou jednoduchého provedení. V turfanských hrobech z té doby byly nalezeny drobné bronzové předměty jako šípy, luky a oděvy. Ale nic, co by byť vzdáleně připomínalo průmyslovou výrobu. A stejně tak žádné nástroje na získávání rud nebo tavení kovů.⁹²

Navíc jde o kraj, kde vždy žili jen kočovní pastevci. Chudá travnatá step střídající se se suchou pouští víc neposkytovala. Pokud jde o záhadné trubky, dokonce i dnešní moderní průmyslové podniky by měly problémy s jejich výrobou a zejména pak s jejich přesným umístěním do předem zvolených pozic. A mnohem těžší – tady se spíš hodí slovo „nemožné“ – muselo být takové zázračné dílo pro dávné, technicky nepřilíživé kultury!

Avšak nejpádňější argument pro domněnku, že by zde mohlo jít o technologii, která nepochází z tohoto světa, poskytla chemická analýza trubek. Podle ní je totiž tvoří ze zhruba 30 procent oxid

železitý, avšak s vysokým podílem oxidu křemičitého. Druhá sloučenina je známá také jako kyselina křemičitá, jež tvoří hlavní komponentu minerálu křemene. A ten je zase hlavní surovinou pro výrobu skla. Ve vzorcích je přítomen jako oxid vápenatý. My ho známe jako pálené vápno, které většinou používáme ke stavebním účelům.

V tom případě tu ale máme dokonalou záhadu: zhruba osm procent analyzovaných vzorků nelze identifikovat. A tak stojíme před naprostou hádankou!

Rozbory prováděl inženýr Liou Sao-lin ze Si-tchie-šanských sléváren, jež jsou vybaveny jednou z nejmodernějších laboratoří v celé Číně a jejichž expertízy jsou známé svou spolehlivostí. Jeho závěr z výsledků a z nálezové situace zněl: „V důsledku dlouhé doby, po kterou byly vystaveny erozi větrem a počasím, se písek a železo propojily. To znamená, a tím jsme si jisti, že oxid vápenatý a oxid křemičitý původně součástmi trubek nebyly. To potvrzuje vysoké stáří trubek.“^{90,92}

Přirozený vznik vyloučen

Mezitím byly provedeny i další analýzy vzorků odebraných z Paj-kungu. Již zmíněný badatel Dietmar Schrader z Hannoveru, jemuž se v září 2004 podařilo dostat na místo dění, stačil odebrat z prostřední jeskyně a z míst 100 metrů vpravo a vlevo od ní celkem dvanáct vzorků. Rozbor provedený roku 2006 Institutem geochemie a mineralogie univerzity ve Freiburgu prokázal u dvou těchto vzorků velmi vysoký obsah selenu a vanadu.

Prvek selen se v průmyslu získává jako „vedlejší“ produkt při elektrolytické výrobě mědi a niklu. Používá se hlavně v polovodičové technice, fotobuňkách a mlhových světlech. Stříbřitě lesklý vanad je znám svou vysokou odolností proti korozi zásadami, kyselinou sírovou a solnou a používá se též do slitin titanu pro kosmické lety.⁹³

Co říkají o stáří stále záhadně vyhlížejících artefaktů odborníci? Odborníci se v datování nedokážou shodnout: zatímco již uvedený inženýr Liou Šao-lin odhaduje relikty maximálně na 5000 let, jiné

úvahy hovoří o 300 000 letech i více. Profesor Čeng Tien-tung, který se s kolegy na místě také rozhlédl, dává trubkám, které na mnoha místech vedou do horniny, dokonce až šest milionů let. Čeng zprvu usuzoval spíše na přirozený původ: třeba na zkamenělé rostliny nebo na výstupy žhavotekutých, resp. magmatických hornin.⁹⁰ Pokud se týká poslední úvahy, nejsou v okolí bohužel žádné vulkány, které by tam mohly v průběhu posledních milionů let vybuchnout. A svou hypotézu o zkamenělých rostlinách zrelativizoval i samotný profesor:

„Přemýšlel jsem o tom, ale nenacházím žádné důvěryhodné vysvětlení, protože fosilie jakýchkoli druhů zvířat a rostlin se mohou dochovat jen ve své původní formě. Nemohou však vytvářet uspořádané a záměrně seřazené trubky. Navíc zde neexistují podmínky, jež by písku ve zdejších kraji pomáhaly fosilizovat. Žádné fosilie se (...) nenalézají ani v blízkých horských hřbetech. To znamená, že pro vznik fosilií ani takových železných trubek neexistují žádné přirozené podmínky. Do této chvíle nemůžeme najít žádný důvod k odmítnutí svého závěru. To znamená, že trubky nejsou geologický fenomén.“⁹²

Lehký kov pro technologii budoucnosti

Je jedno, jestli jsou staré 5000, 300 000 nebo dokonce šest milionů let: trubky jsou pro náš vědecký obraz světa opravdovou výzvou – prostě a jednoduše se do něj nehodí!

A propos geologie: pánev Qaidam, v níž se nachází Paj-kung se svými záhadnými trubkami, je bohatá na zásoby ropy i zemního plynu. Musím však na tomto místě zcela rozhodně konstatovat, že prastaré trubky nemají s nějakými ropovody novodobé konstrukce nic, ale zhora nic společného.

V průběhu svých výzkumů jsem však narazil na jiné přírodní bohatství této oblasti. Již jsem se zmínil, že v okolí existují tucty slaných jezer. Zbytky někdejšího moře z křídového období. To skončilo před 60 miliony let vymřením obrovských dinosaurů.

V mnoha z těchto jezer se slanou vodou – a také v jezeře To-son nedaleko Paj-kungu – byl v rozpuštěné formě nalezen prvek lithium.

Lithium je chemický prvek ze skupiny alkalických kovů. Tento velice měkký, stříbřitě bílý lehký kov se stopově vyskytuje v mnoha vyvřelinách, ale bývá také rozpuštěn v minerálních vodách. Jeho získávání je technicky poměrně náročné. Ale ještě mnohem zajímavější jsou možnosti jeho použití. Každý z nás je zná: malé lithiové baterie v našich mobilech, které lze znovu a znovu nabíjet. Ještě o něco důležitější je tento prvek v nukleární technice, kde slouží k výrobě izotopu vodíku tritia a k chlazení atomových reaktorů.

Značné uplatnění v nejmodernějších technologiích nicméně nacházejí i sloučeniny lithia. Hydrid lithný (chemický vzorec:

LiH) snadno uvolňuje vázaný kyslík a působí jako velice silné redukční činidlo. Dnes se používá v *pohonných hmotách* raket. Rovněž další sloučenina, chloristan lithný (LiClO_4), slouží v pohonných hmotách raket, a sice k přenosu důležitého vodíku při spalování. Je snad ve výskytu lehkého kovu lithia, jenž se dnes používá v jaderné a raketové technice, ukryt klíč k pochopení záhadných artefaktů z Paj-kungu? Naše raketové motory obsahují sloučeniny lithia – dnes dokonce oficiálně jako „mimozemské trosky“ označované struktury možná také sloužily jako startovací rampa pro vesmírné lodě cizích inteligentních bytostí. Anebo byly trubky součástí zařízení pro těžbu cenného lehkého kovu? Kdo ho v neznámé minulosti těžil, jakými metodami a za jakým účelem?⁹⁰

Jako kdyby toho všeho už nebylo dost, poukazuje již zmíněný autor Ma Pchej Chua v knize *Neznámé Čching-chaj* také na radioaktivní stopy u některých trubek. Silně radioaktivní je prý například ona kovová trubka o průměru 40 centimetrů a září i celé její okolí. Intenzita záření gama u této skály údajně dvacetkrát přesahuje hodnoty v okolí. Avšak tam, kde trubky nejsou, nebyly zjištěny ani žádné zvýšené hodnoty záření.⁹¹

Tolik Ma Pchej-chua a jeho závěry. On, stejně jako mnoho dalších badatelů z Čínské lidové republiky, kteří se záhadnými nálezy intenzivně zabývají, je přesvědčen, že trubky z Paj-kungu rozhodně nevyrobili někdejší obyvatelé. Daleko spíše technicky mnohem pokročilejší návštěvníci, kteří přiletěli z nějaké vzdálené planety a kdysi pobývali na naší Zemi.

Ať už je tomu jakkoli, lokalita ukrývá pohádkové mystérium, jehož hádanky a tajemství ještě musíme prozkoumat. Stejně jako vysokohorská oblast v téže západočínské provincii. Tu halí mýtus o případu, který se prý rovněž odehrál v šerém dávnověku. A v němž nejde o nic víc a o nic méně než o nedobrovolné ztroskotání létajícího objektu mimozemského původu. O čínský Roswell, dovolíte-li toto srovnání.

Že nejde jen o pouhý mýtus, to bych chtěl vyložit v následující kapitole.

9. Opět na stopě

Co je nového v hádance století: „čínský Roswell“

„Události, které se podle stávajících teorií neměly stát, jsou skutečnosti, které ukazují cestu k novým objevům.“

Sir John Herschel (1792-1871), britský astronom

Zima 1937/38. V nebetyčných výškách oblačného pohoří Kchun-lun v západní Číně se malá expedice namáhavě probíjela mohutnými závějemi sněhu a proti řezavě ledovému větru. Odhodlaná skupinka okolo profesora Cchu Pchu-teje, archeologa při pekinské akademii věd, byla se silami u konce. Těsně před zhroucením byli i tažní soumaři a koně. Proto se muži zoufale ohlíželi po nějakém skalním výčnělku anebo jeskyni, jež by jim poskytly alespoň skromnou ochranu před nemilosrdným počasím. Nikdo nechtěl za žádnou cenu zemřít v této divočině, daleko od civilizace.

A skutečně našli promrzlí vědci vstup do jeskyně. Ulehčené si vydechli, neboť se již snášela noc, a zde mohli uniknout alespoň na pár hodin větru a nečasu.

Účastníci expedice rozžali pochodně a začali se v jeskyni alespoň trochu zabydlovat. V plápolavém svitu pochodní padly jejich zrak

na již zpola vybledlé zářezy a rytiny na stěnách jeskyně. Představovaly bytosti s kulatými přilbami na hlavách. Do skály byla dokonce vyryta i nebeská tělesa – Slunce, Měsíc a planety našeho slunečního systému. A co činilo rytiny ještě záhadnějšími: tělesa spojovaly šňůrky bodů velkých jako hrášek.

Z mužů okamžitě spadla veškerá únava – přestal jim vadit i řezavý chlad. Narazili patrně na pozůstatky minulosti, které do té doby ještě nikdo neviděl. V jak mimořádně prudkém rozporu budou s dosavadním obrazem světa, jak kontroverzní diskuse v příštích 70 letech vyvolají, to v tuto chvíli žádný z čínských archeologů netušil.

Malé bytosti s velkými hlavami

Členové expedice začali pomalu jeskyni prozkoumávat. Překvapení na sebe nedalo dlouho čekat: bylo jasné, že objevili prastaré pohřebiště. V zadní části jeskyně byly totiž skutečně řady hrobů, v nichž ležely pohřbeny kostry četných bytostí. Ale co to bylo za podivné tvory? Velikostí těla nedosahovali ani 1,20 metru, což bylo daleko méně než většina národů a ras této planety. Dokonce ani Pygmejové v deštných pralesích centrální Afriky nebyli tak malí. Dnes známe o srovnatelné velikosti pouze druh fosilních lidí, o 70 let později objevený *Homo floresis*, který je ještě o kousíček menší.

V roce 2004 objevili na indonéském ostrově Floresu paleontologové australsko-indonéské expedice pozůstatky lidské rasy měřící jen 90-100 centimetrů, která tam žila v období před 95 000 až 12 000 let. Ačkoliv tito takzvaní lidé z Floresu měli jen velice nepatrnou kapacitu mozku – jejich hlava dosahovala velikosti grapefruitu –, disponovali vysloveně kulturními schopnostmi. Experti ovšem nyní diskutují o otázce, zda lze tyto mimořádně malé bytosti vůbec ještě počítat k lidskému druhu.^{94,95}

Ale vraťme se zpět k překvapivým objevům pekingského archeologa profesora Čchi Pchu-tcheje.

Co však bylo u posmrtných pozůstatků nalezených v jeskyni ještě nápadnější, byly neúměrně objemné hlavy, které se nijak nehodily k ostatnímu, spíše gracilnímu tělu. Díky jejich monstrózní velikosti vypadaly bytosti deformovaně a cize – docela jako by pocházely z

jiného světa! Že tento dojem možná nebyl natolik přehnaný, jak by se dalo na první pohled soudit, to si ukážeme ještě později

Na tomto místě bych chtěl čtenáře blíže seznámit s lokalitou, kde se právě popsaný scénář odehrával. Je to jeden z nejdlehlších horských krajů v celé Číně, který známe pod několika označeními: Bajankalašan, Payenk-Ara-Ula, Bayan Har Šan nebo Bajan Kara Ula. Poslední označení není sice docela správné, ale takto napsané vešlo do příslušné literatury – proto je také používám ve svém dalším výkladu. Kraj také neleží v pohraniční oblasti mezi Čínou a Tibetem, jak jsme se mohli dočíst v některých starších publikacích. Jak víme, je Tibet již od roku 1959 jako „Autonomní oblast Si-cang“ součástí státního území Čínské lidové republiky. Hory Bajan Kara Ula se naopak – stejně jako Paj-kung se svými záhadnými trubkami, o němž jsme psali v předchozí kapitole – nacházejí v provincii Čching-chaj. Jenže zhruba 500 kilometrů odtamtud na jih. Na východě probíhá pohořím hranice se sousední provincií Sečuán.

Horský hřeben se táhne od 96. k 99. stupni východní délky a od 33. k 35. stupni severní šířky. Přestože zaujímá plochu odpovídající velikostí bezmála někdejší NDR, vede celým územím jediná silnice. Na této nedostupnosti se v uplynulých desetiletích určitě příliš mnoho nezměnilo.

Nejpodivnější písmo, jaké kdy bylo objeveno

V tomto kraji pramení řeky Ja-lung, veletok Jang-c', ale i Mekong, který se vydává jižním směrem a stává se životodárnou tepnou Vietnamu. Hory okolo Bajan Kara Ula přesahují 5000 metrů, ale v údolích, která se rozkládají ve výškách do 2000 metrů, je v létě příjemně teplo. Vědci se domnívají, že zde před zhruba 20 000 lety panovalo daleko teplejší klima. V každém případě zde sahají stopy lidského osídlení daleko do prehistorických dob.¹⁴

Prastaré legendy a pověsti z této části Asie vyprávějí o rachitických žlutých bytostech malého vzrůstu, které sestoupily na zem z mraků a které byly pro svou nápadnou ošklivost a absolutní jinakost bez milosti napadány a masakrovány příslušníky okolních kmenů.⁸³ Také v novější době je horská oblast pro pověřivé

obyvatelstvo z velké části tabu. To je možná důvod, proč zůstaly artefakty až do objevení Čchi Pchu-tejovou expedicí nedotčeny ležet a proč se jich nezmocnili lupiči. K jejich nálezů tak svým dílem přispěla i neuvěřitelná odlehlost.

Archeolog z Pekingu však v jeskyni nenašel pouze drobné kostry. O skutečnou senzaci se postaralo 716 kamenných disků, které tam byly zesnulým přidány do hrobu. Podobaly se tak trochu našim gramofonovým deskám, byly asi centimetr silné a měly až 30 centimetrů v průměru, uprostřed měly otvor v síle prstu. Dokonce na nich byly i drážky. Na rozdíl od našich desek, které teď právě znovu přicházejí do módy, vedly drážky od středního otvoru ve dvojité spirále až ke kraji kotouče. Znak vyryté mezi dvojitými drážkami představují to nejpodivnější písmo, jaké se kdy objevilo.

Tyto artefakty se zpočátku nepřeložitelnými hieroglyfy mezi drážkami archeology dlouho trápily. Již zmíněnému profesorovi Čchi Pchu-tejovi činilo především potíže spojovat nalezené zádušní dary s drobnými postavami pohřbenými ve skalních hrobech. V roce 1940 naopak vystoupil s teorií, že pohřbení patřili k dnes již vymřelému *druhu horských opic*. Podle jeho názoru bylo 716 popsaných kamenných kotoučů uloženo v jeskyních teprve mnohem později, příslušníky mladší kultury.⁸³ Jak však víme, ani dnes nepohřbívají opice mrtvé příslušníky svého druhu do hrobů. Kdyby bylo Čchi Pchu-tejovi dopřáno přeložit některé pasáže hieroglyfů již počátkem 40. let, byl by už tehdy dospěl ke zcela jinému názoru. Na to však bylo třeba ještě pár let počkat – doba tehdy ještě nebyla pro poznatky tohoto druhu dostatečně zralá.

„Ujetá“ historie

Abychom byli přesnější, muselo uplynout ještě více než 20 let. Teprve v roce 1962 se týmu pěti vědců z pekingské akademie pro prehistorii pod vedením jistého profesora Tsum Um-Nuie podařilo nápisy z některých kotoučů rozluštit.

Hieroglyfy z drážek líčí dobrodružství mimozemských vesmírných cestovatelů, kteří přistáli na Zemi v době, kdy podle konvenčního nazírání na dějiny ještě žádné pilotované cesty do

vesmíru nebyly možné. Podle neznámých kronikářů, kteří svá sdělení potomkům svěřili kamenným kotoučům, byla tehdy – tedy někdy před 12 000 lety – jedna skupina jejich národa zahnána na třetí planetu naší sluneční soustavy. Jejich vesmírné koráby se přitom při nouzovém přistání v neschůdném horském terénu těžce poškodily. Oprava nebo postavení nových plavidel nebyly s ohledem na nedostatek materiálu a nezbytných nástrojů možné. Uvázli ve světě, který byl pro ně naprosto cizí, a byli nuceni se v horách Bajan Kara Ula usadit.^{83,96,97} Jinak řečeno: před zhruba 12 000 lety došlo v tomto kraji k nehodě, kterou bychom mohli – s ohledem na časově nám mnohem bližší událost – označit jako „čínský Roswell“. Toto jméno se ostatně v anglo-americkém prostoru zabydlelo a může za to především moje stejnojmenná kniha o nevyřešených hádankách východní Asie.⁹⁸

Podle překladů písemných znaků hovoří záznamy o lidu zvaném *Dropa*, jímž jsou nepochybně míněni cizinci z vesmíru. V příběhu vystupuje také národ jménem *Kham* – v jeho případě by mohlo jít o lid usedlý tehdy v okolí hor Bajan Kara Ula. Jeho setkání s cizinci probíhalo asi poněkud „problematicky“, jak alespoň vyplývá z hieroglyfů rozluštěných profesorem Tsum Um-Nuiem a jeho čtyřmi kolegy:

„Dropa se snesli z mraků na vzdušných kluzácích. Muži, ženy a děti Khamů se do východu slunce desetkrát ukryli v jeskyních. Potom pochopili znamení a uviděli, že Dropa tentokrát přicházejí v míru.“

Ale pro cizince se už situace tak bezpečně nevyvíjela. *Muži na rychlých koních* – těmi jsou možná míněni předkové pozdějších bojovných Mongolů, kteří se tu usadili – je bez milosti lovili a zabíjeli.⁹⁹

Máme zde nanejvýš podivnou historii, která musela být počátkem šedesátých let v zemi, jež žila zcela v zajetí materialismu marxistického ražení, přijímána jako naprostá provokace. A tak se nesmíme divit, že byl profesor Tsum Um-Nui akademií, když chtěl výzkumnou zprávu zveřejnit, velice ostře pokárán. Navzdory rozvlácnosti přilila zpráva do ohně ještě svým provokativním

názvem *Písmo v drážkách: zprávy o kosmických lodích, které, jak stojí na kotoučích, existovaly před 12 000 let.*⁹⁶

Hledání stop v kupce sena

Ale Tsum Um-Nuimu se přesto podařilo zprávu zveřejnit. Následky byly tvrdé a nespravedlivé, ale v akademickém světě nepředstavovaly nic nového. Vědecký svět odbyl příběh jednoznačně jako nesmysl a autorovi se vysmál jako fantastovi. Profesor, který strávil nejlepší léta svého života luštěním bezpříkladné hádanky století, se poté na akademii věd poděkoval a vrátil se do své původní vlasti, do Japonska. Jen o málo později zemřel, zahořklý útoky na svou poctivost. Z Japonska se v roce 1962 také dostaly první informace k nám do Evropy.

Berlínský historik dr. Jorg Dendl se před několika lety vydal do archivů pátrat po těchto nejstarších informacích, aby celý příběh odhalil jako novinářskou kachnu – nebo aby se dostal na stopu fantastické pravdě. Nakonec byl úspěšný v téměř již zapomenutém měsíčníku pro vegetariány. V červencovém čísle z roku 1962 zveřejnil časopis *Das vegetarische Universum* článek *Ufo v prehistorii?*, jehož podrobnosti se pak objevily v četných publikacích psaných různými jazyky. Navzdory mnohočetnému překládání se odchylky různých verzí drží v poměrně úzkých hranicích. To dokazuje, že překladatelé postupovali velice pečlivě.^{99,100} Ovšem najít původní čínský či japonský zdroj se nepodařilo dodnes. Ve kterém zaprášeném archivu se dnes profesorova osudová výzkumná zpráva může ukrývat nebo zda dokument mezitím nepodlehл zkáze, o tom se dnes můžeme jen dohadovat. Skeptici ostatně stejně tvrdí, že taková fantasticky znějící zpráva stejně nikdy neexistovala. Že by to všechno byl jen výmysl?

Nedal jsem se odradit a vydal se hledat stopy – nejlépe na původním místě dění, v Říši středu. Vždyť kolik jen pádných odpovědí na otázku „Pravda nebo fikce?“ už bylo nenávratně ztracených... Byl jsem si ovšem vědom, že z několika notoricky známých důvodů půjde o hledání příslovečné „jehly v kupce sena“. Zaprvé zní historka o kamenných discích i pro uši našich současníků,

kteří jsou na leccos zvyklí, spíše jako science fiction než čistá pravda. Na druhé straně bude těžké nalézt případné artefakty a další indicie, protože byly mezitím možná zničeny. V dlouhých desetiletích izolace Číny od ostatního světa se totiž zemí přehnala „velká kulturní revoluce“. Nositeli této vlny čistek, která začala v roce 1966 a doznívala ještě dlouho po Maově smrti, byli radikální studenti a Rudé gardy. Zpočátku trpění a podporování politickým vedením uvrhli Čínu do chaosu nepodobnému občanské válce a s brutálním násilím rozsívali smrt a hrůzu. Počet mrtvých, které si revoluce vyžádala, se nedá odhadnout ani přibližně, ale revoluci padly za obět' i nesčetné kulturní statky. Katastrofa se vyvíjela vlastní osudovou dynamikou.

K poslednímu vzednutí nechvalně známé kulturní revoluce došlo poté, co v září 1976 zemřel „velký kormidelník Mao“. Jeho vdova Tiang Cching se s pomocí několika důvěrníků pokusila strhnout na sebe moc ve státě i ve straně. Násilností učinil konec teprve pád takzvané *Bandy čtyř* v říjnu 1976. Puč neuspěl a život v obrovské rudé říši se pomalu začal opět normalizovat.¹⁴

Avšak vandalismus uplynulého desetiletí zanechal na historických lokalitách, v muzeích a výzkumných institucích hluboké šrámy. A mnoha akademikům šlo o krk, protože teď platilo jen slovo „proletariátu“. Pro hádanky okolo nálezů z Bajan Kara Ula to znamenalo absolutní embargo na informace z Číny. Různá díla se sice k historii občas vracela, ale něco opravdu nového se neobjevilo po celá léta.

A i když teď napětím trochu předbílám: opravdu se našly nové stopy – zčásti dokonce s dramatickými aspekty –, jež podporují závěr, že v té „ujeté“ historii je trochu víc než jen pouhé zrnko pravdy. A pár let to dokonce vypadá, že ony drobné bytosti, jejichž kostry byly prý nalezeny ve skalních hrobech masivu Bajan Kara Ula, jsou stále mezi námi docela živé, v podobě možných potomků těch, kdo tehdy přežili. Ale vezměme to pěkně po řadě.

Objev, ve který jsme nedoufali

Podívejme se na tomto místě zpět na informace, jak se k nám v roce 1962 dostaly prostřednictvím zprávy v časopise *Das vegetarische Universum*. Tento text nabízel neobvyklé technické detaily o „elektrických discích“. Podle něho se prováděly podrobné analýzy a ty ukázaly, že tyto kamenné kotouče obsahují značný podíl kobaltu.¹⁰¹ Při zkoušce jednoho exempláře pomocí oscilografu se projevil překvapivý rytmus vibrací, jako by artefakty kdysi byly vystaveny vysokému elektrickému napětí.

Zjištěný vysoký podíl kobaltu v kamenných talířích určitě nebyl náhodný. Tento kov, magnetický stejně jako železo nebo nikl, se používá hlavně ve slitinách s chromem a ocelí. V rudách se vyskytuje spolu s niklem a těží se hlavně v Kanadě a střední Africe. A od nedávné doby také v Číně – v provincii Cching-chaj, na jejímž území leží pohoří Bajan Kara Ula! Podle mě další indicie, že celou záležitost nelze odkázat říše science fiction bez dalšího zkoumání.

Kobalt má ostatně vysoce radioaktivní izotop, který se kvůli výraznému záření gama používá především k lékařským účelům. Pokud by se podíl kobaltu v discích nedal vysvětlit jako přirozená příměs, mohla by ho tam úmyslně přidat cizí inteligence, která disky vytvořila. Bylo snad cílem zvýšit odolnost nosičů informací, aby mohly hlásat své neuvěřitelné poselství i po tisíciletích?

Jedním z lidí, kteří věděli o záhadném pozadí nálezů, byl rakouský inženýr Ernst Wegerer. Tomu se podařilo dostat do Říše středu v roce 1974 jako účastníku jedné z prvních cest pro skupinové zájezdy, které koncem Mao Ce-tungovy éry vyrazily k novým břehům. Cesta, tehdy ještě pod přísným dohledem státních průvodců cizinců a s přesně stanovenou trasou, vedla do Si-anu, hlavního města historicky bohaté provincie Sen-si.

V Si-anu navštívila skupina turistů, v níž byl také inženýr Wegerer, *muzeum Pan-pcho* na východním předměstí města. Dělníci, kteří tam hloubili základy pro plánovanou továrnu, roku 1953 nečekaně narazili na pozůstatky vesnice z doby kamenné, jejíž stáří archeologové odhadli na minimálně 6000 let. Byly tam učiněny bohaté nálezy, hlavně z pálené hlíny. Vykopávky dostaly přednost, a

tak byla továrna postavena na jiném místě. Místo výrobního podniku bylo k ochraně neolitických nálezů postaveno muzeum Pan-pcho.

A právě v muzeu našel Ernst Wegerer dva z disků objevených v letech 1937/38 v Baján Kara Ula.

O senzačním pozadí nálezů Rakušan již věděl. Proto se obrátil na ředitelku muzea, která – podporována oficiálním tlumočníkem a průvodcem ze státního orgánu pro turisty – prováděla skupinu zařízení. Žena hýřila informacemi a nešetřila výřečností. Ale když se Wegerer zeptal na původ, smysl a účel obou kamenných kotoučů, dostal ředitelku nejspíš do úzkých. Bylo to zvláštní: žena, která předtím dovedla zeširoka vykládat o každém střepu ve vitrínách, začala od té chvíle odpovídat výhradně jednoslabičně. A obrnila se mezi archeology tolik oblíbeným nic neříkajícím „vysvětlením“, že jde o „kultovní předměty“, které stejně nejsou nijak zvlášť významné. Proč se žena od té chvíle očividně cítila nesvá, to jsem se měl dozvědět až o dvacet let později. Jak dnes vím, čekal ji dodnes nevysvětlený osud. Ale o tom více později.

Inženýrovi z dalekého Rakouska nakonec dovolila vzít jeden z kamenných kotoučů do ruky a oba si vyfotografovat. S kamerou Polaroid pro okamžité snímky tak vznikly jediné dodnes existující záběry dvou z kotoučů ze záhadných nálezů z Baján Kara Ula.

Podle Wegerera vážily kotouče každý asi kilogram, jejich průměr odhadoval na necelých 30 centimetrů. A bylo na nich všechno: díra uprostřed i drážky se zářezy, jež očividně představovaly písmo. Na snímcích je bohužel nerozeznáme, což má docela banální příčinu. Zprvce byly totiž disky v muzeu Pan-pcho poněkud zvětřelé. A za druhé mají kamery tohoto typu zabudovaný blesk, který se pokaždé spustí-ale právě podrobnosti jsou pak neostře.¹⁰²

Aniž zanechali stopy

Ostatně můj přítel a kolega autor Peter Krassa z Vídně, jenž zemřel bohužel až příliš předčasně v říjnu 2005, dostal tyto snímky z polaroidu teprve v polovině osmdesátých let, tedy bezmála deset let poté, co je inženýr Wegener v muzeu Pan-pcho pořídil. Nakonec se ale v tomto „archeologickém kriminálním případě“, u něhož

„vyšetřovatelé“ přešlapovali až příliš dlouho na místě, nová stopa přece jen objevila. A skeptici, jak se dnes zdá, odložili všechno až příliš brzy ad acta.

Takový byl stav věcí, když jsem spolu s Peterem Krassou začal pátrat přímo na místě v Číně. Na stejném místě jako inženýr Ernst Wegerer, jen o dvacet let později.

V březnu 1994 jsme měli možnost hovořit s některými z nejprominentnějších čínských archeologů. Mimo jiné nás k podrobné výměně názorů přijal profesor Wang Či-t'ün, nynější ředitel muzea Pan-pcho. Pochopitelně se mluvilo – jak také jinak? – o obou discích, a my jen hořeli netrpělivostí, kdy je uvidíme. To, s čím jsme však nyní byli konfrontováni, byla další záhadná šedá zóna okolo tajuplných artefaktů. Po počátečním zdráhání nám vědec sdělil s podrobnostmi, při nichž nám vlasy vstávaly hrůzou.

Tak jeho již zmíněná předchůdkyně se krátce poté, co muzeum navštívil inženýr Wegerer, náhle a ze dne na den ztratila z důvodů, které nikdo nezná. Od té doby zmizela naprosto beze stopy, stejně jako oba tehdy vystavené kameny!

Jaký osud vedoucí muzea potkal, o tom se lze jen dohadovat. Ale také profesor Wang Či-t'ün se očividně necítil zcela ve své kůži. Když jsme se ho ptali, kde o oba exponáty jsou, bylo mu docela očividně nepříjemné, když nám odpovídal:

„Kamenné kotouče, o nichž mluvíte, neexistují, ale protože pro naše muzeum věnované keramice jde o cizorodé artefakty, byly zase odstraněny.“

Fascinující odpověď, kterou si musíme opravdu vychutnat. Dokonce i náš tlumočník jen stěží potlačil údiv, když došlo k takovému obratu o 180 stupňů – a to ještě v jediné větě.

A přece máme k hádance století, „čínskému Roswellu“, i další, ještě napínavější novinky. A od jisté doby nabývají podivuhodné bytosti, okolo nichž se to všechno, jak se zdá, točí, s určitou jistotou konkrétnější podoby.

Poslední žijící potomci?

Začalo to nenápadnou agenturní zprávou Associated Press, která přišla z Číny koncem roku 1995. Ironií osudu přesně týden poté, co jsem se stal obětí prudkého útoku nevyhnutelných „profesionálních skeptiků“ před běžícími kamerami.

Co se stalo? Byl jsem hostem talkshow RTL Ilony Christelové, tématem vysílání bylo „UFO a mimozemšťané“. A byl jsem v opravdu skvělé společnosti: vedle notorického kverulanta seděla platinová blondýna z Ameriky, která tvrdila, že ji v útlém věku šesti let dopravila na zem zlatá vesmírná loď z Venuše. Tehdy prý neměla lidský trávicí trakt, ale když jí byl voperován a ona ochutnala svou první coca colu, byl to pro ni neuvěřitelný zážitek. (Později jsem v rámci jiné talkshow přiznal, že mi bylo, když jsem „ucucával“ první colu, osm let. Také pro mě to byl nesrovnatelný zážitek, ale nikdy by mě nepřivedl na nápad tvrdit, že pocházím z Venuše!) Posledních pět minut patřilo mně a já se rozhodl mluvit o podivné historii kamenných desek ze staré Říše středu. A měl jsem dokonce tu drzost podat ze svého hlediska takovéto hodnocení: „Kdyby na té historii opravdu mělo něco být, pak snad to ztroskotání někdo přežil. A jestli někdo přežil, pak by dnes mohli ještě existovat potomci těch, co přežili.“

Okamžitě se na mě snesl posměch a pošklebky. A to ze strany „profesionálního skeptika“ rafinovaně ukrytého mezi hosty, jenž přímo nenapodobitelně arogantním způsobem řekl: „Řečičky, samé řečičky, které byly už před lety odloženy ad acta, nic jiného nám tady autor – jak se vlastně jmenuje? – neříká.“

Ale zdá, se že osud má někdy smysl pro ironickou spravedlnost, protože následující události odložily ad acta profesionálního skeptika. O týden později totiž převzala naše média agenturní zprávu z Číny, jež slibovala cosi přímo neuvěřitelného. V provincii Seču-anu – ta hraničí s východními výběžky pohoří Bajan Kara Ula – bylo objeveno 120 živých, mimořádně malých bytostí. Největší z nich měřila 1,15 metru, nejmenší – dospělý! – měřil přesně 63,5 centimetru. Badatelé byli – a jsou dodnes – bezradní: někteří to svádějí na jedy v životním prostředí, podle jiných je na vině speciální

gen pro trpasličí vzrůst.^{103,104} Zkrátka situace nemůže být napínavější.

Mezitím jsem se blíže zabýval skromnými informacemi, které se mi podařilo rozšířit díky některým dobrým kontaktům k čínským turistickým úřadům, a několika dalšími nečekanými fakty, a dospěl jsem k překvapivým závěrům. Nyní je skutečně nabíledni domněnka, že zde máme co dělat s posledními dosud živými potomky ztroskotanců z vesmírné lodi z Bajan Kara Ula.

To třeba nemůže být v žádném případě náhoda. Lékaři uvádějí pro porod dítěte trpasličího vzrůstu pravděpodobnost 1:20 000, což znamená, že takhle malé zůstane *jedno dítě z dvaceti tisíc* normálního vzrůstu. Avšak u uvedených 120 narážíme na absolutní hranice toho, co se dá matematicky vypočítat. Vždyť pravděpodobnosti se nescítají, ale spíše násobí. To ví každý, kdo někdy sázel do loterie. Jinak řečeno: se superčíslem je snazší, aby padla šestka!

V úvahu nepřichází ani ekologická intoxikace, neboť „vesnice trpaslíků“ je daleko od větších měst i průmyslových závodů. To vyplývá z několika faxů, které mi čínské turistické orgány poslaly. Pochopitelně jsem se několikrát snažil získat k návštěvě záhadného sídliště trpasličích lidí povolení, ale dosud dostávám jen odpověď: „Oblast je pro cizince uzavřená.“

Katastrofa z Minamaty

Další pokus o vysvětlení se v tisku objevil v lednu 1997. Pod nadpisem *Spor lékařů o vesnici trpaslíků* citovala média čínské vědce, kteří záhadný trpasličí vzrůst svádějí na masivní intoxikaci pitné vody v regionu rtutí.¹⁰⁵

Tato teorie je ovšem naprostý nesmysl! Každý toxikolog vám dostatečně vysvětlí, že rtuť je nebezpečný a zákeřně působící jed, který poškodí všechny orgány v těle. Tragickým ukázkovým příkladem je ekologický skandál, který se počátkem 60. let minulého století odehrál na jihu japonského ostrova Kjúšú. Jedna chemická firma vypustila do zátoky Minamata nedeklarované odpadní vody obsahující rtuť. Nejpozději od doby, kdy u nás jako houby po dešti vyrůstají restaurace podávající suši, víme, že skutečný Japonec nade

všechno miluje syrové ryby. To mělo v Minamatě těžké následky: vysoce toxické sloučeniny těžkého kovu se prostřednictvím mořských živočichů dostaly do lidského potravního řetězce. Došlo k masovým otrávám, ale jen málo obětí zemřelo hned. Většina z nich podlehla plíživé otravě teprve po několikaletém živení plným utrpení. Obrázky politováníhodných obětí tehdy obletěly celý svět.

A přece rtuť jednu věc *nesvede*: ovlivnit DNA – nositelku dědičné informace. Mnichovský toxikolog dr. Norbert Felgenhauer to na téma obyvatel „vesnice trpaslíků“ vysvětlil slovy: „Rtuť vede k poruchám centrálního nervového systému, poškozují žaludek, střeva i ledviny. Podle dávky může přivodit i smrt. Požívání rtuti však nemůže v žádném případě způsobit změnu chromozomů, čili jinými slovy: na vzrůst nemá rtuť podle západních poznatků žádný vliv.“¹⁰⁵

A tak se „rtuťová hypotéza“ ukázala přes všechny naděje, které se k ní upínaly, jako mýdlová bublina. Je příznačné, že čínské úřady existenci vesnice trpaslíků nedementovaly, a bez cenzury se uvádí i její jméno – *Chuej-lung*. Jen je oblast uzavřená pro zahraniční návštěvníky. To mě přivádí k následující úvaze: kdybychom měli co činit s jakýmsi druhem ghettá – kde by byly z vyššího nařízení svévolně zavřeny všichni lidé trpasličího vzrůstu z celé Číny –, úřady by je určitě hleděly utajit. Číně velice záleží na tom, aby na poli turistiky i v ostatních hospodářských odvětvích udržovala na mezinárodní úrovni dobré styky. Budoucí supervelmoc nechce přijít o svou pověst, škody na image by byly nesmírné. A to Peking nemůže v žádném případě riskovat.

Proto musí být malé bytosti z *Chuej-lung* stejného etnického původu, a ne být třeba svezeny z různých regionů lidové republiky. Pro lékaře a etnology představují dodnes nerozlousknutý oříšek. A my zde na Západě můžeme jen hádat, jak daleko dospěl stav poznání v daleké Číně.

Dlouhá doba v naprosté izolaci

V neposlední řadě leží území, kde byly trpasličí bytosti objeveny, jen pár set kilometrů od hřebenů Bajan Kara Ula – bezmála na jejich východních výběžcích. Vede tamtudy hranice provincie Se-čuanu a

jejího východního souseda Čching-chaj. Vzhledem ke známým informacím pokládám za možný dvojí scénář:

1. Před nepříliš dlouhou dobou – možná teprve v polovině devadesátých let – se malé bytosti, jež jsou možná opravdu posledními žijícími potomky lidu Dropa z Bajan Kara Ula, rozhodly obrátit se k nehostinným hřebenům hor zády a usadit se konečně v klimaticky příjemnějším kraji.
2. Rovněž před pár lety byly trpasličí bytosti ve vysokohorském regionu objeveny a kvůli možnosti účinného studia a střežení příslušnými orgány a úřady násilně přesídleny.

Scénář číslo 2 pokládám osobně za dost nepravděpodobný – podobně jako u varianty „shora“ vytvořeného ghetta by se ani v tomto případě nedostaly žádné informace ven. Proto dávám rozhodně přednost první alternativě. Ale jedna skutečnost by nepochybně platila u obou modelů: malé bytosti musely žít dlouhou dobu v naprosté izolaci. Jinak by totiž došlo k míšení s jinými etnickými skupinami žijícími v okolí. To by zase mělo za následek, že by jednotlivci měřitelně povyrostli.

Dobrym příkladem jsou v tomto ohledu Pygmejové, lidská trpasličí rasa, jež je domovem například v Konžské pánvi v rovníkové Africe. Bájný trpasličí národ zvaný *Pygmaioi* („velcí jako pěst“) popisují již Homér a Hérodotos. Když před 200 lety pronikli džunglí v nitru Afriky první evropští badatelé a dobrodruzi, popsali lidi malého vzrůstu, jejichž velikost tehdy dosahovala 130 až 140 centimetrů. Dnes často dorůstají výšky 150 centimetrů, což lze vysvětlit míšením s okolními kmeny normálního vzrůstu. Lékaři označují tento posun v růstu jako *akceleraci*.

Avšak u drobných bytostí, které žijí v dnešním Chuej-lungu, „vesnici trpaslíků“ asi 200 km od Ccheng-tu, nic takového nepozorujeme. Tito lidé nevyrostli, žili v naprosté izolaci hor v Čching-chaj. Protože se po tisíciletí důsledně ženili a vdávali jen mezi sebou, výsledkem bylo, že byli ještě menší, jak v konkrétním případě působivě dokazuje dospělý velký jen 63,5 centimetru.

Nebezpečné setkání za druhé světové války

Ačkoli je západním badatelům dodnes v přístupu k drobným lidem bráněno, představuje jejich objev zatímní vyvrcholení záhadného příběhu, který kritikové až příliš předčasně odkázali do říše bájí. Na jedné straně máme etnologicky nezařaditelné bytosti – na druhé neméně fantasticky znějící zprávu o pádu UFO, který se měl odehrát před nějakými 12 000 let. Je zaznamenána na odkazu 716 kamenných disků, z nichž dva exempláře se nakrátko objevily, pak však opět zmizely mimo náš dosah. Hledání ale pokračuje, zde na Západě i v CLR, jak vyložím ještě o něco později.

A přináší stále více indicií, které při hodnocení tisícileté hádanky „čínského Roswellu“ naklánějí misku na stranu, jež znamená docela konkrétní událost, byť za spoustou otazníků. Například berlínský historik dr. Jorg Dendl našel publikaci z roku 1933, jež se opírá o čínskou zprávu o střetnutí se dvěma lidmi trpasličího vzrůstu v horách Tibetu (provincie Cching-chaj hraničí výběžky Bajan Kara Ula s Tibetem!). Autor původní zprávy s názvem *Hsi Tsang Tu Kao* uviděl nejprve ženu, kterou vedli čínští vojáci. Měřila sotva čtyři stopy, což odpovídalo výšce postavy nižší než 1,20 metru. O něco později narazil v Men-kchungu na celou skupinu těchto tvorů. Některé z nich směl změřit, a u mužských jedinců mu vyšla průměrná výška čtyři stopy šest palců (asi 1,35 metru), u žen dokonce jen čtyři stopy dva palce (asi 1,25 metru). Celou skupinu drželi jako otroky. Ve výše uvedené originální zprávě bylo navíc uvedeno, že tyto malé bytosti jsou údajně kanibalové a žijí v horském kraji. Uvedený kraj ohraničuje na severu linie, která probíhá od Asámu do Batangu, zatímco východní hranici tvoří linie mezi Chiang La a Teng Yúeh. Této zemi se říkalo „Kepu Chan“ a její obyvatelé zůstali téměř nedotčení buddhismem, jenž jinak poznamenal celou Asii. Kultura drobných lidí je popisovaná jako velice primitivní, tvrdí se, že žijí v jeskyních a že se oblékají do zvířecích kůží a listů.¹⁰⁶

To by nemuselo být v rozporu s příběhem o kdysi vysoce vyspělých ztroskotancích, kteří museli přivyknout těm nejjednodušším životním podmínkám a postupně byli připraveni o veškeré technické vymoženosti, které jim zpříjemňovaly život a které

je zprvu mohly zachránit. Potom byl však jejich boj o přežití stále tvrdší.

Mimořádně zajímavé indicie se mi nečekaně dostalo na druhém konci světa. Koncem devadesátých let jsem měl na východním pobřeží Austrálie řadu přednášek o posledních nevyřešených hádankách Číny. Bylo to v Brisbane, hlavním a přístavním městě spolkového státu Queensland, kde si mě po přednášce vzali stranou dva mladí lidé. Ti dva mi vyprávěli zvláštní příběh svého nyní již zesnulého dědečka, který za druhé světové války bojoval se Spojenci proti japonské armádě. Až do smrti vyprávěl v rodinném kruhu často o podivných malých bytostech s velkými hlavami, s nimiž se několikrát setkal v opuštěných horských krajích Číny. Jeho rodina však pokládala historky za báchorky válečného veterána a nikdo mu nevěřil. („Why should we believe his crazy stories? Bullets kept flying around his head, and everybody knows soldiers become traumatized during battles and other warfare actions.“ – „Proč bychom mu měli věřit? Kulky mu tehdy hvízdaly kolem hlavy, a každý ví, jak často jsou vojáci bojovými akcemi traumatizováni.“)

Jsem si však jistý, že po přednášce s diapozitivy v Brisbane, kde jsem pochopitelně záhadné kamenné disky z Bajan Kara Ula podrobně probral, smýšlí rodina dávno zesnulého veterána druhé světové války o zážitcích svého děda docela jinak.

Nová expedice do Bajan Kara Ula?

Tento dramatický vývoj v případě, který kritikové a samozvaní strážci vědy až příliš horlivě odložili ad acta, si naléhavě žádá další, důkladné pátrání. Zůstávám ve hře a budu se pokoušet zbavit mlžného hávu mýtů, legend a obskurních povídaček záhadné události související s možným pádem vesmírné lodi před 12 000 lety. Pro mě je to jedna z nejvíce fascinujících záhad naší doby.

Šance přitom nejsou v tomto ohledu nijak špatné. Před nedávnem jsem na téma „Mimozemské fenomény v Číně“ poskytl interview pro článek na titulní stránce největšího anglicky psaného čínského týdeníku *City Weekend Magazine*. Nejvíce místa bylo pochopitelně věnováno nedávno nalezeným tajuplným trubkám v Paj-kungu, které

oficiální představitelé čínské vědy a politiky docela upřímně označili jako „trosky po lidech z jiné planety“ (viz kap. 8).¹⁰⁷ Navíc jsem se v průběhu více než devadesátiminutového telefonátu dozvěděl, že se v Číně chystá do hor v Bajan Kara Ula nová expedice. Do jisté míry má pokračovat ve Cchi Pchu-te-jově expedici z let 1937/38, se kterou celá záhada, z níž mezitím vykryštoval „archeologický kriminální případ první velikosti“, začala. Akci mají sponzorovat hlavní masová média Čínské lidové republiky, mimo jiné po celé zemi rozšířený deník *China Daily*.

A tak můžeme plni napětí, ale docela vážně čekat, co za senzační novinky se k nám ze záhadami hýřící Říše středu v blízké budoucnosti dostane. Do budoucna bych doporučoval vystříhat se zesměšňování některých informací jen proto, že na první pohled vypadají hodně exoticky. Jen proto, že už zase jednou *nemůže* být něco, co být *nesmi* ...

10. Egypťané a jiní mimozemšťané

Austrálie ukrývá ještě mnoho tajemství

„Antické národy Austrálii znaly, tisíce let před nějakým Magellanem nebo Cookem.“

Rex Gilroy, australský badatel a archeolog

Když něco opodál mezi kameny zašramotilo, trochu jsem se zděsil. Vždyť jsem si pro nejnovější výzkumy vybral měsíce, kdy na jižní polokouli panuje zima. To spí taipan, death adder a copperhead, tři jedovatí hadi vyskytující se v Austrálii, jejichž uštknutí končí většinou smrtí, zimním spánkem. Ale východoaustralský hnědý had pakobra východní, dva až tři metry dlouhý a nanejvýš nervózní plaz, ten nespí. Na rozdíl od ostatních jedovatých hadů

kousne během jediného útoku několikrát – až čtyřikrát, abychom byli přesní. Ještě se s ním setkáme při pozdější příležitosti. A pokud jde o šramocení v mé blízkosti, třeba mi chtěl dát exemplář těchto hadů, rozšířených v celé východní Austrálii, dát jen znamení, že hledám na špatném místě.

Trochu se ohlédněme. Již před několika lety jsem při jedné cestě po „pátém kontinentu“ uslyšel o nález, který byl svého času – kromě určitých kruhů v Austrálii – zcela neznámý. V polovině devadesátých let narazil australský výzkumník, spisovatel a filmař Paul White za svých toulek v severovýchodním Novém Jižním Walesu na jedné skále na stovky hieroglyfů evidentně staroegyptského původu.¹⁰⁸

Bylo mi jasné, že se zase někdy budu muset vypravit do Austrálie, do divočiny, abych si o tomto tajuplném místě udělal vlastní obrázek.

Jako by vyrostli ze země

24. srpna 2007 jsem si za tím účelem pronajal na předměstí Sydney na celý den taxi. Ještě dnes mě jímá hrůza, když si vzpomenu, jakou horentní sumu ta cesta stála. Ale když jsme se vymotali ze změti ulic a nechali největší australské město za sebou, pocítil jsem nevýslovnou úlevu. S pronajatým autem, které bych sám řídil, bych se beznadějně ztratil, dostal bych se možná všude, jen ne tam, kam jsem tak netrpělivě toužil dorazit.

Několik dní předtím jsem se dozvěděl, že místo mé touhy leží v okolí města Gosfordu, ne více než dvě hodiny autem na sever od Sydney. A sice pár kilometrů od města Kariong, na území Brisbane Water National Park. Avšak v typicky australském buši, který začne hned, jakmile skončí poslední domy obce.

Po Pacific Highway jsme jeli rovnou čarou na sever, kde dálnice vede přes Broken Bay, jež je krajem v ústí Hawkesbury River. Když z Highway sjedete na sjezdu Gosford, jste jen pár set metrů od vjezdu do obce Kariong. Z jedné čerpací stanice – ještě než jsem stačil cokoli říci, oslovila mě paní u pokladny naprosto čistým

tyrolským dialektem – jsem si odnesl poslední instrukce, abych se v buši neztratil.

Necelých sto metrů za čerpací stanicí odbočuje ke stejnojmenné sousední obci cesta zvaná Woy Woy Road. Odtamtud to bylo ještě asi dva kilometry, než se po levé straně objevilo parkoviště, přesněji řečeno pár čtverečních metrů rovné, skalnaté plochy. O něco více vzadu závora s ukazatelem Lyre Trig Fire Trail. Žádný zákaz, tak na co ještě čekat? Podle toho, jak rychle půjdeme, budeme k Lyre Trig Mountain, alespoň podle ochotné dámy u čerpací stanice, potřebovat 20 až 30 minut. Je to kopec se skromnou nadmořskou výškou 241 metrů, na jehož vrcholku je podstavec tvaru větrné růžice. K tomuto výraznému bodu, u něhož končí trail, jsme se dostali po necelých 20 minutách ostré chůze. Zvědavost je v každém případě nejlepší pohon.

Z vrcholku Lyre Trig už bude snadné skalní rozsedlinu s hieroglyfy najít. Ale na které straně bych měl hledat? Když jsem se odvážil trochu do houští, zašramotilo mi najednou něco necelý metr před nohama, a tak jsem se instinktivně stáhl. Hadí uštknutí ve vnitrozemí, to by bylo opravdu to poslední, co bych mohl potřebovat. Nakonec jsem objevil úzkou vyšlapanou pěšinu, která napřed vedla po jižní straně okolo podlouhlé skalní plošiny, aby poté klesla do údolí. Opatrně a se zrakem stále upřeným k zemi jsme se vydali po skalním podloží porostlém bujnou vegetací, zkoumajíce před sebou každý krok, abychom se vyhnuli nepříjemným překvapením se živočichy, kteří by k našemu zdraví právě nepřispěli. Avšak občas jsme se pátravě zahleděli ke skalním sukům, které se tyčily před námi. Ale kam jsme jen mohli dohlédnout – po vytoužené skalní rozsedlině s hieroglyfy ani stopy.

Člověk si v životě nic nevydupe, a tak jsem už chtěl rezignovat a vydat se na zpáteční cestu. Sotva jsme udělali pár kroků směrem k vrcholku Lyre Trig, když tu se znenadání vynořili – jako by vyrostli ze země – dva poutníci. V australském vnitrozemí je to stejné jako v malé bavorské vesničce: když se lidé potkají, pozdraví se a dají se do řeči, a... v tomto případě jsem se docela nenuceně zeptal, jestli jim něco říkají skály se staroegyptskými hieroglyfy.

Anubis v australském vnitrozemí

A opravdu: oba poutníci, kteří se tak nečekaně objevili na scéně, to místo znali! A navíc se hned nabídli, že nás tam dovedou. Co by kamenem dohodil od místa, kam jsme už předtím došli, jsme se museli opatrně opřít o všechny čtyři, abychom překonali pole sutí padající příkře dolů. Potom udělal výstup obrat o devadesát stupňů doleva – a stejně nečekaně, jako se před námi objevili naši pomocníci, jsme se najednou ocitli mezi dvěma skalami. Tyčily se rovnoběžně několik metrů do výše, jen pár kroků jedna od druhé. Tak jsme se na to záhadné místo přece jen dostali, byť už jsme v to ani nedoufali.

Asi deset metrů dlouhá rokle byla kdysi zastřešena plochou skálou jako jeskyně, ale ta se až na malý kousek, který zůstal, většinou zřítila. Jedna věc si však na tomto místě opravdu zaslouží pozornost a také se k ní hned stočí zraky všech návštěvníků: více než 250 hieroglyfických znaků vyrytých hluboko do kamene. Vidíme na nich většinou jasně identifikovatelné staroegyptské symboly jako hady, posvátného skarabea a postavy podobné sfingám. Na jiných shledáme poněkud méně obvyklé symboly, z čehož někteří současníci usuzují, že jde o hrubé padělký. K této námitce se pochopitelně ještě vyjádřím podrobněji.

Kousek před horním koncem rozsedliny, chráněná zbytkem – uměle vybudované? – skalní stříšky, upoutá pohled návštěvníka pozoruhodně zřetelná a dobře rozpoznatelná postava. Je to starý egyptský bůh *Anubis*, bůh mrtvých se šakalí hlavou, jehož bychom se v této divočině opravdu sotva nadáli.

Je pochopitelné, že jsem pořádně využil toho, že se mi touto skalní rozsedlinou, kterou každý, kdo místo nezná, obyčejně bez povšimnutí přejde, přece jen podařilo obohatit svou sbírku tajuplných míst na naší zeměkouli. Fotografoval jsem jako o závod, pořizoval jsem detailní snímky ze všech možných úhlů pohledu a pozic, přestože světelné poměry zde rozhodně nepatřily k jednoduchým. A zabral jsem se do fascinující nové látky, shromažďoval jsem skromný materiál, který k tomuto nálezu z různých hledisek existuje. O celé té záhadě diskutuje v Austrálii jen pár zájemců, a to ještě docela kontroverzně. Já jsem si udělal obrázek přímo na místě v buši

a také jsem pečlivě zvažoval argumenty pro a proti. Výsledek je překvapující – a sice pro všechny, co až příliš rychle přispěchají s „vysvětleními“, jako že jde o padělky anebo studentskou recesi. Ve prospěch domněnky, že v pozadí opět zanechali stopu stejní dávnověcí „učitelé“, kteří jsou odpovědní za tolik nesrovnalostí i na dalších kontinentech, hovoří i další indicie.

Abych nezapomněl: vážně nevím, jestli to má něco znamenat. Ale oba naši „spásní andělé“, jimž koneckonců mám co děkovat za úspěch svého hledání, se krátce po dosažení skály otočili a místo opustili. Bylo mi jen nápadné, že hned nato zmizeli, jako by se propadli do země...

Archaický styl psaní

Snad nejzávažnější argument, jenž je proti pravosti hieroglyfů ve skalách namítán, tvrdí, že obsahují spoustu chyb. Jako by se někdo zvěčnil na skále s pomocí fotografií či otisků pravých hieroglyfů.

Brzy se vynořily pověsti, že původci padělaných nápisů – jak soudí kritikové – je pár studentů, kteří u Lyre TrigMountain kempovali počátkem osmdesátých let.

V rozporu s tímto tvrzením jsou četné zprávy místních obyvatel, kteří viděli skalní rytiny již někdy okolo přelomu 19. a 20. století.

Proti tvrdošíjně vznášené námitce o padělků hovoří také první překlad. Při něm se ukázalo, že hieroglyfy jsou psány velice archaickým stylem z dob prvních dynastií. Tento zcela raný styl pochopitelně ovládá jen málo egyptologů. Hieroglyfy obsahují rané tvary znaků, jež vykazují ještě řadu podobností se starofénickým a sumerským písmem. Snad proto se většina archeologů i laiků domnívá, že tu máme co činit s padělkem – a ještě ne obzvlášť povedeným.

Tvrzení o padělcích však má ještě další háček: většina hieroglyfů vytesaných do těchto skalních stěn dosud není zaznamenána v konvenčních slovnících. Je logické, že pak je ani nemohli opsat členové tak často předhazované „mezinárodní mafie padělatelů“. K tomuto výsledku dospěl egyptolog Ray Johnson, jenž jako jeden z mála vědců zasvětil život překládání nejranějších hieroglyfů. Ten má

k dispozici vlastní, rukou psané slovníky a již přeložil do angličtiny prastaré texty z archivů Egyptského muzea v Káhiře.^{108,109}

První překlad nekonvenčního egyptologa umožnil nahlédnout do průběhu tehdejších nanejvýš dramatických událostí. Další analýzy a poznatky jiných přizvaných odborníků daly vzniknout z počátečních střípků obrazu, který se opět zásadně liší od toho, který jsme si o minulosti udělali.

Co naši představivost dráždí více? Vzít v úvahu možnost, že se Egypťanům plavícím se po moři podařilo dosáhnout Austrálie již před několika tisíciletími? Anebo nanejvýš podařený předpoklad, že si novodobí padělatelé – vtipálci až do morku kostí – dovolili v těžko přístupném terénu čtveráctví, jaké nemá sobě rovna? Proč a za jakým účelem? Navíc by museli disponovat ne právě běžnými vědomostmi, jež by jim dovolily archaické tvary písma nejstarších dynastií ovládnout slovem a písmem, aby jim dávaly smysluplný celek. A to všechno bez slovníků, o něž by se nemohli opřít z toho prostého důvodu, že neexistují. A jen tak mimochodem by museli ovládat typickou větnou stavbu a speciální výrazy i zřídka kdy se vyskytující modlitby a pohřební rituály, což předpokládá přesnou znalost těchto dávno minulých časů.

Had, který kousne víckrát

A co tedy má být v záhadných skalních nápisech zaznamenáno? Podle překladu líčí tragický příběh předvěkých objevitelů, kteří byli zahnáni do daleké země s nemilosrdnou přírodou. Řeč je také o velice předčasné, tragické smrti urozeného vůdce expedice, prince jménem Džeseb. Ve třech po sobě následujících kartuších –těmi jsou na staroegyptských nápisech rámována jména panovníků – je uvedeno jméno Radžedefa jako vládnoucího krále na horním i dolním Nilu, syna Chufua (Cheopse), jenž byl zase synem faraóna Snofrua. Tyto údaje dovolují datovat časový rámec expedice do doby krátce po Chufuově panování: ten vládl v letech 2551 až 2528 př. n. 1. Jemu je také připisována stavba Velké pyramidy v Gize, ačkoli to je velká otázka, protože novější indicie umožňují soudit, že jediný dosud existující div starověkého světa je podstatně starší. Pokud jsou

nápisy pravé, musela se egyptská výprava do Austrálie odehrát minimálně před 4500 lety. A uvedený šlechtic, princ Džeseb, byl s velkou pravděpodobností synem faraóna Radžedefa, který vládl po Chufuovi.

Hieroglyfy líčí cestu prince Džeseba i okolnosti jeho tragické smrti:

„Dva roky se ubíral svou cestou, unavený, avšak silný až do konce. Nepřestával vzývat bohy, jsa dobré mysli, a pobíjet hmyz. On, služebník bohů, říkal: Bůh přinesl hmyz (...) Putovali jsme přes hory, řeky a pouště, ve větru i dešti, a žádné jezero nebylo v dohledu. (...) Byl zabit, když v této cizí zemi před sebou nesl zástavu se zlatým sokolem, když na své dlouhé pouti překonal hory, řeky i pouště.“

Nápisy na silněji zvětralé z obou skal dávají o okolnostech konce prince Džeseba podrobnější informace. Text začíná glyfem hada, zaněmž následuje symbol párů smrti („kousnout“) a číslovka „dvě“. To lze přeložit takto:

„Had uštkl dvakrát. Věrní následovníci božského vládce Chu-fua, mocného panovníka dolního Egypta, pána dvou sekyr (šlo o širočině podobný nástroj, jehož čepel stojí šikmo k topůrku, symbol moci ve starém Egyptě; HH), se nevrátí. Avšak my musíme jít kupředu a neotáčet se dozadu. Všechny potoky a řeky vyschly. Naše loď je těžce poškozená, vyspravili jsme ji provazy. Smrt přinesl had. Přikládali jsme vaječný žloutek z truhlice s léky a modlili jsme se k Amonovi, Skrytému, neboť (had) ho zasáhl dvakrát.“^{108,109}

Tato zvláštní okolnost, že princ nebyl uštknut jednou, ale hned dvakrát, je pro mě další indicií, že na celém příběhu je přece jen více pravdy, než kolik si myslí skeptikové. Za normálních okolností kousne jedovatý had jednou, když zaútočí, a snaží se vpravit do oběti co nejvíce jedu. Tak to dělají všichni, kobry i chřestýši, černé i zelené mamby a další druhy. S jedinou výjimkou: *pakobra východní* (*Pseudonaja textilis*) se vyznačuje chováním, jež je pro jedovaté hady naprosto atypické. Je pokládána za mimořádně popudlivou, při sebemenším domnělém ohrožení ihned zaútočí a také uštkne. Plaz patřící mezi jedovaté užovky se také nespokojí jediným kousnutím, ale zopakuje je několikrát – dokonce až čtyřikrát nebo pětikrát.¹¹⁰

Smrt egyptského prince tak musí mít na svědomí právě pakobra východní. V buši na sever od Sydney patří k nejhojnějším plazům. Kdo se pohybuje vnitrozemím, ten by se měl mít před těmito smrtícími tvory neustále na pozoru.

Kde vězí mumie?

Další hieroglyfy popisují mrtvolu na márách.

„Zde zemřel a zde byl pohřben. Kéž se mu dostane věčného života. Již nikdy nestane u vod posvátného moře.“

Další část hieroglyfického textu popisuje přípravy na pohřeb a pohřební rituály. Situace se přitom evidentně dramaticky vyhrotila, protože část výpravy se vzbouřila a odmítla novým velitelům poslušnost.

„Postranní vchod k pohřební komoře jsme uzavřeli kameny, které jsme našli okolo. Komoru jsme však podle hvězd zorientovali k západu.“

Avšak výčet pohřebních rituálů náhle končí, jako by byly práce přerušeny kvůli ostrému sporu s některými účastníky. Samostatná řádka písma pak dává tušit důvody:

„Spočítal jsem dýky felláhů (prostých účastníků výpravy), vzal jsem je a zanesl na bezpečné místo.“

Naštěstí se podařilo vzpouru utišit pokojnými prostředky a pohřební rituál pak mohl pokračovat až do konce. Po výčtu jednotlivých modliteb a zádušních darů zanechaných u mrtvolý totiž pak text končí tímto konstatováním:

„S koncem královského hrobu byly spojeny a zapečetěny tři ,brány k věčnosti‘. Postavili jsme k nim nádobu s posvátnými obětinami, (aby je našel), až procitne ze smrti. Tak daleko od domova je pohřbeno tělo krále a jeho majetek.“^{108,109}

Tak končí neobvyklá zpráva o expedici, tragické smrti a řádném pohřbu egyptského prince, jemuž se podařilo dosáhnout břehů Austrálie již snad před nějakými 4500 lety. Oné bájně „terra australis incognita – neznámé země na jihu“, jež pak měla dlouhá staletí jako vágní představa strašit v hlavách mnoha lidí. Abych byl upřímný: kdyby jedinou indicií ukazující na prehistorické spojení se zemí na

Nilu byly hieroglyfy v Brisbane Water National Park – určitě bych se s radostí připojil k argumentům skeptiků. Avšak dnes už známe z Austrálie řadu dalších nálezů – a ani mumifikační rituály domorodců nedovolují jiný závěr –, jež umožňují pokládat za velice reálné i pravidelné kontakty starých Egyptanů s pátým kontinentem.

Než se budu věnovat těmto mnohostranným a významným důkazům, nechtěl bych přejít mlčením fakt, že mumie nešťastného prince se dodnes nenašla. Australská archeoložka Michelle Westermanová sice v roce 1998 narazila na nějakou podzemní komoru připomínající tunel. Ale žádné použitelné doklady v ní nenašla – natož pak staroegyptské artefakty.¹¹¹ Pronikli tam snad již dříve lupiči a poklady odnesli? Anebo komora vybudovaná rozšířením přirozené skalní průrvy je jen „zastíracím manévrem“ a mumie i zádušní dary dodnes leží neobjeveny a nedotčeny kdesi v lůně severovýchodního Nového Jižního Walesu?

To v této chvíli nikdo neví, neboť systematické vykopávky dodnes ani nezačaly. A hned tak asi nezačnou, neboť oficiální archeologie si pospíšila a označuje nález za podvod a neobratný padělek.^{112,113}

V každém případě narazila již zmíněná Michelle Westermanová nedaleko hieroglyfů na podivné, do skalnatého podloží vytesané kruhy. Území prohledala, zaměřila jejich polohu a vše svědomitě přenesla na milimetrový papír. Zvláštní bylo, že nenašla jen tucty těchto kruhů: zdálo se, že navíc tvoří vzor. Zpočátku si Michelle Westermanová myslela, že jsou výsledkem místních pohybů půdy nebo „projevem kultu“. Teprve objevy Roberta Bauvala, který zjistil, že pyramidy v Gize představují obrovskou hvězdnou mapu,¹¹⁴ ji přivedly na smělou myšlenku.

Michelle zadala do počítače na univerzitě v Sydney všechny záznamy a programy umožňující výpočty souhvězdí. A našla přímo zarážející shodu kruhovitých glyfů v zemi a souhvězdí v tamější oblasti. A navíc přesně v té podobě, jak se musely jevit pozorovateli kolem roku 2500 př. n. 1. To všechno není nic jiného než gigantická hvězdná mapa, navíc datovaná přesně do doby, kdy měli staří Egyptané v Austrálii přistát! To jsem tedy opravdu zvědav, jakou perfidní „náhodou“ budou kritikové chtít tuto shodu oddiskutovat.

Soud boha nebes

Paralely se starým Egyptem se ve věrouce a rituálech Aboriginů, dlouho utlačovaných praobyvatel Austrálie, kteří se dnes stále sebevědoměji hlásí o svá přirozená práva, už nedají přehlédnout. V distriktu Central Kimberley jsou rozšířeny zvláštní mumifikační rituály, které neomylně připomínají zvyklosti z doby 21. dynastie – tedy asi kolem roku 900 př. n. l. Jako by to nebylo zvláštní již samo o sobě, na druhé straně se ve starém Egyptě používala k mumifikaci pryskyřice z eukalyptových stromů. A ty rostly – alespoň v tehdejší době – prokazatelně jen v lesích pátého kontinentu a jinak už nikde.¹¹⁵

V Arnhemské zemi v centrální severní Austrálii je dosud velmi silně rozšířená víra, že duše po smrti kříží na člunu cestu slunce. Místní domorodci vyprávějí o Wulluwaitovi, převozníkovi mrtvých, který na své kanoi doprovází duše na onen svět. Tam je pak bůh nebes soudí. Když zesnulý žil dobře, smí vkročit do světa zesnulých. Pokud se však příliš provinil, hodí ho krokodýlům, aby ho sežrali.

Paralely se světem představ starých Egyptanů se nedají přehlédnout: vždyť i u nich se duše musely podrobit soudu boha Osirida. Duše (*ka*) je položena na misku vah, zatímco na druhé misce symbolizuje pero pravdu. Když duše stáhne svými hříchy v pozemském světě váhy dolů, propadne krokodýlímu bohu *ba*. Také zde smějí cestu k posmrtnému životu nastoupit jen „duše spravedlivých“.

Na Darnleyově ostrově v Torresově úžině, která odděluje severní Austrálii od Nové Guneje, mumifikují domorodci své mrtvé vyjímáním orgánů. Mozek se vytahuje nosem – přesně stejně, jako to dělali staří Egyptané. Tělo napřed dostane „magické oči“ z perleti a poté je nabalzamují a pomalují červeným okrem. Pak veslují s mrtvým ve člunu, jenž je napodobeninou bárky slunečního boha Ra – dokonce nechybí ani „oko Ra“ na přídi –, k ostrovu mrtvých, kde zesnulého pohřbí do jámy vytesané ve skále.¹¹⁶

Ale vraťme se zpátky do kraje se „skalami s hieroglyfy“, nedaleko ústí Hawkesbury Tiver do Broken Bay: setkáme se zde se zarážejícími shodami lingvistické povahy. V jazyce místních domorodců se totiž řeka Hawkesbury nazývá Be-row-ra, což v

překlada znamená „řeka (nebo vody) slunce“. Je to staroegyptský výraz, který doslova znamená „řeka slunečního boha“. Jméno se vztahuje k dárci života Egypta, k Nilu. Egyptané, které osud zavál do oblasti Gosfordu dnešního Brisbane Water National Park, dali patrně stejné jméno svému dočasnému domovu.¹¹⁶

Sbírka australských „trofejí“

Návštěvníci však nezůstali na jižním světadílu navždy, spolehlivě našli cestu zpět do říše faraónů. Že měli na svou dobu pokrokové, přestože technicky nijak zvlášť vyspělé navigační pomůcky, zní v první chvíli možná poněkud přehnaně. Ale k tomu se ještě na závěr vrátím podrobněji.

Zanechali však za sebou spoustu dalších stop v podobě konkrétních artefaktů, které jsou pro ně natolik typické, že se záměna zdá vyloučena. Od padesátých let 19. století vykopávají farmáři ve východním Queenslandu znovu a znovu předměty, které očividně nemohou pocházet odjinud než z východního Středomoří. S největší pravděpodobností z Egypta. Když farmář Dal Berty oral v roce 1966 své pole v Gympie severně od Brisbane, našel hrubě opracovanou sošku, která evidentně představuje cosi jako idol. Když byl artefakt zbaven špíny, ukázalo se, že znázorňuje opici.

Podle nekonvenčního archeologa a někdejšího ředitele Mount York Natural History Museum v Mount Victoria Rexe Gilroye vykazuje tato soška zcela zřetelně rysy připomínající staroegyptského boha Thovta. V době starších dynastií, přibližně do roku 1000 př. n. 1., byl zpodobňován jako opice. A byl pokládán za vysoce uctívaného boha učenosti a za pána bohů.

Dnes stojí soška ve skleněné vitrině vlastivědného muzea v Glym-pie a jako „Glympie Ape“ má přinejmenším v okolí Glympie pověst malé senzace. Domorodci, a v tom jsou všichni zajedno, tvůrci figury určitě nebyli.

Ve stejném kraji jako u Cairnsu na nejzazším severu Queenslandu byl počátkem 20. století vykopán větší počet malých skarabeů popsaných hieroglyfy. A v roce 1983 vydala země nedaleko Kyogle v severním Novém Jižním Walesu skleněný amulet ve tvaru

pyramidy s egyptskými nápisy na všech čtyřech stranách. Department of Mines, místní báňský úřad, určil stáří nálezů minimálně na 5000 let.¹¹³

V dolu na měď v Mareebě vykopali sošku boha Atona, kterou lze podle stylu zařadit do Staré říše – cca 2620-2100 př. n. l.) -Severně od Cooktownu byla objevena znázornění válečného vozu a slunečního kotouče a již v roce 1911 našli dělníci v Gordenvale monolit s ostrými hranami, na kterém byla znázorněna staroegyptská veslice.

A v neposlední řadě rostly v oblasti Cairnsu na tropickém severovýchodě kontinentu divoce lotos a papyrus, jež bílí osadníci objevili teprve v 19. století. Ovšem lotos a papyrus do domácí australské flóry rozhodně nepatří – stejně jako eukalypt do světa rostlin faraónského Egypta. Jeho pryskyřice a oleje se tam – jak jsme již uvedli – používaly k mumifikování.¹¹⁶

A tak je záhy jasné, že chceme-li ověřit příchod jedné nebo (což je pravděpodobnější) několika expedic z říše faraónů, nemusíme se spoléhat jen na hieroglyfy na skalách ve vnitrozemí. A totéž platí i obráceně: jestliže se přece jen na Nilu našly „trofeje“ z Austrálie, i ony musí názory běžné vědy hluboce otřást.

Máme-li věřit zprávě z *Cairo Times* z roku 1982, našli archeologové nedaleko pouštní oázy Síwa kostry klokanů a dalších, typicky australských vačnatců.¹¹⁷ A dodnes není jasné, jak je to se sbírkou zlatých bumerangů, které v Tutanchamonově hrobce našel legendární badatel a znalec starověku Howard Carter (1873 až 1939). Tento nástroj používají k lovu výhradně australští domorodci. Několik málo outsiderů archeologie se odvážilo tvrdit, že Austrálie je onou tajuplnou zemí na jihu, kde se vytěžilo nesmírné množství ušlechtilého kovu a kterou se dodnes nepodařilo lokalizovat. Přínejmenším by to vysvětlovalo bumerangy z čistého zlata.

Vzhledem k tomuto neuvěřitelnému množství konkrétních dokladů o častých návštěvách Egyptanů na pátém kontinentu v dobách před naším letopočtem lze bezmála již hledat paralely s dnešní „dobou globalizace“. Ve prospěch této domněnky hovoří až příliš mnoho nálezů, které skeptici tentokrát nebudou moci jen tak přejít pokrčením ramen.

Zářící ptáci v „době snění“

Jako jistý vrchol svého líčení bych se i v této kapitole chtěl nyní zaměřit na spojující prvek, který ovlivnil oba kulturní okruhy. Je to do jisté míry „červená nit“, která se táhne všemi kapitolami. Anebo jinými slovy: také praobyvatelé Austrálie se setkali s cizí, technologicky vysoce vyspělou inteligencí, jež navštěvuje naši planetu již neznámo odkdy. A která s velkou pravděpodobností také poskytla několik vysoce vyspělých technických vymožeností, díky nimž faraónovi vyslanci dokázali obeplout doslova půlku země koule. A přitom přežít své „australské dobrodružství“, jak to jen nejlépe šlo.

Domorodci ve svých po tisíciletí tradovaných, monotónních zpěvech opěvují „dobu snění“. Byla to bájná doba, kdy ještě „bohové“ dleli na zemi. V této „době bez počátku a konce“, dlouho před prvními počátky naší psané historie, sestoupily z nebes podivuhodné bytosti ve velkých, zářících „ptácích“. Žili pak nějakou dobu mezi domorodci, ale pak se zase vrátili na nebe.

Jako nejvyšší z těchto nositelů kultury byl uctíván ptačí muž *Birramee*. Vidíme ho na řadě skalních maleb jako humanoidní postavu oblečenou do podivného šatu připomínajícího naše dnešní astronauty.¹¹⁷

Také já jsem ho vděčně převzal do své sbírky podobně utvářených „božských kolegů“, kteří jsou více či méně shodně zobrazováni a popisováni po celé Zemi.

Stejně pravidelně jako *Birramee* se na petroglyfech Austrálců vyskytuje i bohyně nebe Wondijna, vystupující z jasně zářícím „paprskitým oděvu“. Obrázky tohoto božstva, jež bez větší námahy fantazie připomíná dnešní astronauty, se nejčastěji vyskytují v nehostinných Kimberley Mountains na nejzazším severu svazového státu Západní Austrálie.

Na skaliskách rokle Ndahla, deset kilometrů východně od města Alice Springs v horké a suché oblasti, se nacházely kresby postav bohů s anténovitými útvary na hlavách. Na stejném místě shlížejí na diváka tváře bohů vyryté do skal, jež mají zcela nepochybně sluneční brýle. Již zmíněný badatel Rex Gilroy shrnul v sedmdesátých letech

výsledky místního pátrání v Bíue Mountains ležících západně od Sydney slovy:

„V Modrých horách Nového Jižního Walesu jsem našel řadu primitivních skalních kreseb a rytin, které mimo jiné ukazují cizí postavy a neobvyklé předměty, jež můžeme dnes popsat jako vesmírné koráby, které praobyvatelé Austrálie nepochybně (...) spatřili.“¹¹⁸

Při jiné příležitosti tam Gilroy podnikl vykopávky, během nichž odhalil velkou skalní desku. Také v tomto případě našel směs cizích, humanoidních postav a objekt, který bychom dnes asi nejspíše zařadili do kategorie UFO.¹¹⁸

A propos UFO: zmíněné Blue Mountains, jež ještě před necelými sty lety představovaly nepřekonatelnou překážku při cestě na západ, jsou v posledních letech známy jako „oblíbené dějiště“ fenoménu UFO. Domácí lidé tam stále častěji pozorují neidentifikovatelné létající předměty, jejichž letové vlastnosti se vysmívají všem zákonům fyziky. A záhadné zvuky připomínající explozi, které jako by přicházely ze zemského nitra, jen živí pověsti o podzemních základnách UFO. Ale to jen tak na okraj.

S „hvězdným počítačem „ okolo půlky světa

Vraťme se na tomto místě ještě naposledy k expedici prince Džeseba, jež vedla před 4500 lety do Austrálie a o níž mluví hieroglyfy na skalách na úpatí Lyre Trig Mountain. Po všech těch stopách přítomnosti starých Egyptanů, jež byly na vzdáleném kontinentu nalezeny, by se nyní měla miska vah přiklonit *na stranu* záležitosti, tak dlouho nespravedlivě vysmívané jako podvod.

Proto je teď čas podniknout pokus oprostit tehdejší události od oparu obskurních mýtů a legend. A rekonstruovat události, které možná mohou na první pohled připomínat science fiction, protože rysují obraz naší dávné minulosti zcela odlišný od všeho, na co jsme díky „školské moudrosti“ zvyklí.

V díle *Pyramids in the Pacific* (Pyramidy v Pacifiku) dospívá Rex Gilroy logicky k závěru, „že starověké národy nejen stavěly velké, dřevěné lodě, které jim dovozovaly podnikat cesty přes oceány, ale měly rovněž k dispozici pokročilou navigaci“.¹¹⁹

Ve třetí kapitole knihy jsem připomněl „mechanismus z Antikythéry“ – druh navigačního počítače, jehož *koncept* lze asi těžko pokládat za výsledek geniality pozemských kutilů, a navíc ještě z doby před naším letopočtem. Ačkoli byl vyroben na naší planetě, je to technicky vysoce vyspělý produkt, který měl v prvním století našeho letopočtu svou fázi prototypu už dávno za sebou.

Není těžké si představit, že původci této geniální konstrukce se činili již v době rozkvětu starého Egypta, který jak známo udržoval s Řeky čilé styky. Pak by „mechanismus z Antikythéry“ byl exportním artiklem kultury ještě starší než řecká – ale nárok na slávu vynálezců si nemohou klást ani staří Egyptané.

„Poslyš, Džesebe,“ řekl principi starý kněz, když mu do ruky vtiskl tajuplnou kovovou skříňku. „Jeden můj předchůdce v úřadě dostal tento ‚zázračný přístroj‘ přímo od bohů, kteří nás už dávno čas od času navštěvují. Na tvé cestě ti prokáže neocenitelné služby, neboť ti bude vždy ukazovat správný směr na cestě do daleké země na jihu.“

Těmito slovy začalo zasvěcování mladého šlechtice, jenž stál před největším, ale také posledním dobrodružstvím svého života, do navigačního přístroje opírajícího se o technologii nepocházející z tohoto světa. Princ Džeseb se rychle naučil, jak má manipulovat nepatrnými páčkami a převody, aby mohl ze stupnice odečíst důležité informace o své poloze. Stejní „bohové“, kteří přinesli technické know-how, informovali vrchní kněžskou a vládnoucí vrstvu také o tom, že Země je kulatá a že na druhé straně koule existují ještě další kontinenty.

Princova loď se mohla bez obav vydat na širé moře. Avšak v průběhu bezmála dva roky trvající cesty, jež zavedla prince Džeseba a jeho druhy také na ostrovy Indonésie a na Novou Guineu, bylo pochopitelně třeba provádět znovu a znovu větší i menší opravy. Prováděli je na jedné z více než 30 metrů dlouhých lodí proudnicového tvaru, jaká byla v padesátých letech nalezena v „hrobce s lodí“ v poušti u Gízy. V roce 1991 byla dokonce nalezena celá flotila ještě starších lodí tohoto druhu v Abydu, v moři písku Horního Egypta.

Ačkoli se nešťastný princ musel rozžehnat se životem daleko od vlasti, jeho lidem se podařilo – v neposlední řadě díky zmíněnému

hvězdnému počítači – vrátit se zpátky do říše faraónů. Tam pak byly postaveny další lodi, jejichž posádky pak ve skromnějším měřítku realizovaly to, v čem jim byli „bohové“ z vesmíru velkým vzorem: cesty do neznáma, aby rozšířily své znalosti a navázaly kontakty s jinými inteligentními bytostmi.

Jestlipak tito cestovatelé alespoň vzdáleně tušili, že lidé budoucnosti, kteří budou žít o více než 4000 let později, jednou odkážou vzpomínky na jejich expedice do říše bajek? A jejich bohy, staré nositele kultury, označí za čirý výplod fantazie raných národů? Ale ať už jsou lidé dneška sebevíce zaslepení: jednoho dne se „božská jiskra“ zažehne i v nich a oni se vydají na cestu do dálek vesmíru. Navzdory všemu ujišťování samozvaných mudrců, že vzdálenosti v kosmu jsou až příliš velké, než aby se někdy daly překonat. A to je první den nového, kosmického věku.

A takového dne nastoupili tu nejnapínavější cestu, na jakou se může kterákoli vysoce vyspělá civilizace vydat, také cizinci z jiných světů, kteří zanechali o své někdejší přítomnosti na Zemi tolik konkrétních dokladů.

Vysvětlení pojmů

Aboriginové/Austrálci (též Aborigines). Původní obyvatelé Austrálie tmavé pleti. Dnes žijí převážně v rezervacích v odlehlých územích severní a západní Austrálie. Mýty Austrálců vyprávějí

o dávno minulé „době snů“ či „času snění“, kdy jejich bohové přicházeli jako kulturní hrdinové na zem. Podle nejnovějších zjištění se původní obyvatelé nejméně 50 000 let nemísili s jinými národy.

Ašóka. Legendární severoindický císař (kolem 273-232 př. n. l.). Jeho jméno symbolizuje buddhistický pacifismus, k němuž se přihlásil po dlouhých dobovačných válkách. Podporoval šíření buddhismu vysíláním četných misionářů. Mnohé z jeho i z dnešního hlediska liberálních zákonů se dodnes dochovaly v nápisech na sloupech a skalách.

Aymarové. Jihoamerický indiánský kmen, hlavně v Peru a Bolívii, především v oblasti jezera Titicaca. Připisuje se jim

kyklopské zdivo, ale vzhledem k jejich nevalným technickým možnostem je takové připsání pochybné.

Buňka. Základní struktura živých organismů, ale také – v podobě jednobuněčných – sama jednoduchá živá bytost. Buňku tvoří membrány (jen u rostlin buněčné stěny), cytoplasma s organelami a buněčné jádro s chromozomy, které obsahují → DNA s dědičnými informacemi organismu. Podle různých úkolů, které plní různé specializované buňky, rozlišujeme buňky svalové, nervové, buňky žláz, vajíčka a spermie. Struktura a látkové složení buněk jsou navzdory různým funkcím velice podobné.

DNA (kyselina dezoxyribonukleová). DNA je nositelem genetických informací. Kyselina fosforečná, cukr a na ně navázané báze kyseliny fosforečné tvoří dohromady strukturu, která se podobá dvojité spirále přetočené šroubovice („žebříčku“). Obě šroubovice „žebříčku“ jsou tvořeny střídavě skupinami fosforečnanů a molekulami cukru. Jednotlivé proti sobě ležící molekuly cukru spojují „příčky“ tvořené organickými bázemi. Sekvence čtyř různých druhů bází (adenin, guanin, cytosin a thymín), z nichž vždy dvě se snaží vytvořit pár, dává genetický kód. V něm jsou ukryty všechny informace o stavbě a vývoji příslušné živé bytosti.

Dynastie. Tak se nazývají panovnické rody, které si předávají oprávnění vládnout z generace na generaci. Zvláštní význam mají po sobě jdoucí dynastie v historii Egypta a také Číny, Říše středu.

Evoluční teorie. Dnes vědci upřednostňované vysvětlení vzniku a vývoje druhů v říši rostlin a živočichů a také u člověka. Centrem tohoto zejména Charlesem Darwinem (1809-1882) postulovaného učení je postup pozvolných a kontinuálních změn. V rozporu s tím existuje poznatek, že Darwinovo učení nemůže vysvětlit každý vývoj. Především máme na mysli skokový vývoj, jako třeba vytvoření inteligence u Homo sapiens. Zde se otevírá pole pro →paleo-SETI, jež se zabývá cílenými zásahy mimozemské inteligence.

Gjalva Karmapa. V tibetském buddhismu ztělesňuje Gjalva Karmapa vedle duchovního a světského vládce, Gjalvy Rinpoče a dalajlámy, nejvyšší autoritu ve světě víry. Je pokládán za skutečně znovuzrození Buddhy. Linie karmapů se pokládá za nejdelší

nepřerušovanou linii inkarnací, která sahá téměř 900 let do minulosti k Dusumu Kjenpovi, nejstaršímu z Gjalva Karmapů.

Hieroglyfy (z řeckého „svaté vytesané písmo“). Jsou to písemné znaky zřetelně obrazné povahy, zejména staroegyptské hieroglyfy byly užívány nejen pro zobrazení věci, ale také pro stejně znějící slova.

Hlubinné horniny. Souhrnné označení pro hlavní skupinu magmatických hornin (zvanou též plutonické horniny). Vznikají tuhnutím žhavotekutého magmatu ve velké hloubce pod po vrchem – na rozdíl od hornin ztuhlých na povrchu. Působením tepla se v těchto hloubkách zpomaluje krystalizace, což vede k vytváření relativně velkých krystalů. Nejrozšířenější hlubinné horniny jsou žula, andezit a diorit; vzhledem ke střední až hrubé zrnitosti mají vysoký stupeň tvrdosti, což při zpracování vyžaduje značné technické úsilí.

Cheops (též: Chufu). Egyptský faraón ze 4. dynastie. Vládl v letech 2551-2528 př. n. 1. a zpravidla se mu připisuje stavba Cheopsovy pyramidy. To lze však pokládat za sporné, protože stopy v kameni stavby jednoznačně svědčí o větším stáří.

Chufu viz Cheops.

Imunitní reakce. V transplantační chirurgii pravidelně se vyskytující problém nesnášenlivosti cizích tkání. Když je přenesen cizí orgán, například srdce, mohla by imunitní reakce vyvolat odmítnutí cizího orgánu. Na této nesnášenlivosti ztroskotaly první pokusy o transplantaci srdce v šedesátých letech 20. století. Dnes se imunitní reakce potlačuje podáváním vysokých dávek léků, což však oslabuje i imunitní systém.

Izotopy. Chemické prvky stejným atomovým, ale jiným hmotnostním číslem a v mnoha případech i odlišnou →radioaktivitou. Izotopy jednoho prvku se chemicky chovají stejně a označují se týmž symbolem. Jev, že většina prvků vlastně není jednotná látka, ale směs izotopů, se označuje jako izotopie. To také vysvětluje, proč atomová hmotnost mnoha prvků není vzájemně v poměru celých čísel, jako například uran (238,03), který se vyskytuje jako izotop U_{235} i U_{238} .

Kchun-lun (pohoří). Významný horský systém centrální Asie, který se táhne od Karakóramu a Pamíru asi 3000 kilometrů

východním směrem a patří Čínské lidové republice. Vedlejším hřebenem Kchun-lun jsou hory Bajan Kara Ula.

Klínové písmo. Písmo používané na starém Předním východě, zejména v Asýrii a Babylónu, jehož klínovité znaky se vtlačovaly písátkem ze třtiny. Tvoří je původně obrazové, později silně zjednodušené slovní a slabičné znaky, jež nevyjadřují smysl slova, ale jeho znění. Klínové písmo se objevilo kolem roku 3000 př. n. l. u Sumerů a brzy je převzaly rovněž další národy Mezopotámie.

Křídové období. Poslední období druhohor (mezozoika) asi před 140 až 60 miliony let. Na konci křídového období zhruba před 60 miliony let vymřeli dinosauři a další zástupci druhohorní fauny. Tímto „velkým vymíráním“ se uvolnila cesta savcům, kteří dnes na Zemi představují dominantní typ živočichů.

Mahábhárata. Indický národní epos, poprvé písemně byl zaznamenán mezi 4. stoletím př. n. l. a 4. stoletím n. l. v → sanskrtu. Existuje „severní tradice“ s 18 knihami a „jižní tradice“ s 24 knihami. Celkový rozsah je více než 100 000 dvojverší. Doba vzniku *Mahábháraty* není přesně známá, až do prvního zapsání se obsah předával ústně. V eposu jsou několikrát líčeny války se strašlivými zbraněmi, jež vykazují nápadné podobnosti s jadernými zbraněmi z konce druhé světové války použitými v Hirošimě a Nagasaki.

Mayové. Indiánský národ ve Střední Americe, žijící ve státech Mexiko, Guatemala, Belize, Salvadora Honduras. Od 16. století byli sice Mayové silně decimováni španělskými dobyvateli, jako etnická skupina se však udrželi dodnes. Více než dva miliony příslušníků se dělí do několika podskupin. Ve velkolepých lokalitách jako Palenque, Tikal, Yaxchilan a mnoha dalších po sobě zanechali relikt, které jsou pro badatele → paleo-SETI silnou indicií přítomnosti mimozemských inteligencí v minulosti.

Molybden (chemická značka Mo). Kov ze skupiny „vzácných kovů“, atomové číslo 42. Má velkou měrnou hmotnost, taví se při 2650 stupních Celsia. Používá se k tvrzení a zušlechťování ocelí, na žárovky a pece s vysokou teplotou. V zemské kůře je zastoupen jen 0,001 procenta.

Mumifikace. Uchování mrtvol buď přirozeným vyschnutím anebo po příslušném ošetření různými chemickými látkami, jež brání

zetlení. Mumifikace byla rozšířená u mnoha národů na Zemi; speciálně u Egyptanů, ale také u Inků v Jižní Americe, starých Číňanů a dokonce i u původních obyvatel Austrálie.

Nekropole (řecky: město mrtvých). V prehistorických dobách a ve staletích před křesťanskou érou, ba ještě i v římské antice rozlehlá pohřebiště, jež mají městský charakter i rozměry.

Olmékové. Z jazyka Aztéků pocházející označení pro obyvatele jižního pobřeží Mexického zálivu. Vyspělá kultura, která tam vznikla, byla sice pojmenována po Olmécích, ale možná ji vytvořil nějaký jiný, ještě starší lid. Proto se ujalo i označení podle hlavního naleziště – „kultura La Venta“. Zejména působivými nálezy jsou „olmécké hlavy“, monumentální hlavy z čediče, které váží až 30 tun.

Outback (vnitrozemí). V Austrálii obecně rozšířené označení pro buš a krajiny podobné pralesu i stepím. Tato australská divočina je známá výskytem velice nebezpečných zvířat, hlavně hadů, pavouků a škorpiónů, na severu také krokodýlů. Někteří z nejedovatějších plazů a pavouků jsou domovem na „pátém kontinentě“.

Paleontologie. Věda o životě v pravěku. S pomocí pozůstatků vymřelých (fosilních) zvířat z různých období dějin Země se zabývá historií života na Zemi. Umožňuje přitom nahlížet do světa zvířat a rostlin různých epoch dějin Země.

Paleo-SETI (SETI: „Search for Extraterrestrial Intelligence“). Označuje se tak pátrání po indiciích, které dokládají návštěvu či dokonce rozhodující zásahy mimozemských inteligencí v prehistorických, raně historických časech a možná i v geologické minulosti Země. Návštěvníci přitom měli ovlivnit vývoj různých druhů i kulturně historický vývoj samotného lidstva. Za nejprominentnějšího představitele tohoto směru bádání je bezpochyby pokládán švýcarský autor bestsellerů Erich von Daniken. Již v minulosti se příležitostně spekulovalo o možnosti návštěvy mimozemšťanů, avšak teprve Danikenovi náleží zásluha, že s touto přírodním zákonům nijak neodporující teorií obeznámil široké publikum na celém světě a pozdvihl ji na úroveň připouštějící akademickou diskusi.

Papua. Běžné označení pro Novou Guineu a její obyvatele včetně přilehlých ostrovů. Lidé v této oblasti žili ještě před několika

desetiletími na úrovni doby kamenné, což při setkání se spojeneckými vojáky za druhé světové války vedlo ke vzniku kuriózních „kultů cargo“. Tyto etnology dobře zdokumentované formy chování nám dávají představu, jak mohlo vypadat setkání relativně primitivních pravěkých lidí s vysoce vyspělou mimozemskou inteligencí.

Poločas rozpadu. Ve fyzice doba, za kterou se rozpadne polovina libovolného počátečního množství atomů radioaktivního → izotopu. Poločas rozpadu je u každého radioaktivního prvku jiný. Například u uranu U_{238} $4,5 \times 10^9$ let, zatímco pro rádium jen 1622 let.

Radioaktivita. Vlastnost atomových jader spontánně, tedy bez vnějších vlivů jako tlaku či teploty, se měnit působením přebytku protonů a elektronů na jiná atomová jádra. Přitom se uvolňuje energie v podobě částic resp. elektromagnetického záření. Radioaktivitu objevil v roce 1896 Henri Becquerel u uranu; jeho jméno se stalo názvem jednotky měření aktivity radioaktivní substance. Rozlišujeme mezi přirozenou radioaktivitou, která se objevuje u některých prvků vyskytujících se v přírodě, a umělou radioaktivitou atomových jader připravených v moderních laboratořích.

Rtuť (chemická značka Hg od hydrargyrum). Stříbřitě bílý, za normálních teplot tekutý kov s atomovým číslem 80. Čistá rtuť je poměrně stálá. Na vzduchu oxiduje teprve při teplotách nad 300 stupňů Celsia a ztrácí přitom svůj lesk. Mimořádně jedovaté jsou zejména její páry a v dějinách docházelo po otravě rtuťí opakovaně k velkým katastrofám, které si vyžádaly mnoho obětí. Smrt při nich nastává většinou až po nějaké době. Účinky na dědičnost však známe nejsou.

Rychlý množivý reaktor. Atomový reaktor, v němž je štěpení jader dosahováno rychlými neutrony v zóně štěpení plutonia. Část při tom vznikajících neutronů produkuje v takzvané množivé zóně z uranu U_{238} štěpitelné plutonium. Jako chladivo se používá sodík, protože dobře odvádí teplo a na rozdíl od vody neutrony nebrzdí.

Rýžoviska. Geologicky se tak označuje písek a masy šterku s obsahem těžitelných ušlechtilých kovů a rud, jako je například zlato,

platina, cínovec, magnetovec, ilmenit a vzácné zeminy. Svým rozvrstvením jsou rýžoviska sekundární ložiska, v nichž se těžitelný materiál transportem a usazováním obohatil.

Sanskrt (z indického *samskrta* = správně udělané). Prastarý, v dávné minulosti se ztrácející jazyk a písmo klasické literatury staré Indie. V sanskrtu byly zapsány staroindické literární památky jako epos → *Mahábhárata*. Dnes sanskrt ovládají – stejně jako starou řečtinu a latinu – jen někteří učenci-specialisté.

Skarabeus (množné číslo: skarabeové). Označení pro brouka, jehož samička klade vajíčka do kuličky z hnoje. Jeho „vznik“ z kuličky trusu mu ve starém Egyptě přinesl vážnost a uctívání jako svaté a božské bytosti. Spatřovali v něm také jednu z různých podob slunečního boha Ra. Od Střední říše mívaly tvar skarabea pečeti. Tato znázornění skarabea, plnící zprvu funkci ochranného amuletu, se postupně stále více stávala ozdobami, jež se v Egyptě ve velkém množství vyrábějí a prodávají dodnes.

Tlakovodní reaktor. Typ reaktoru pracující s jaderným palivem, sestávající z určitého počtu palivových článků a regulačních tyčí. Mezi nimi proudí pod vysokým tlakem voda a zahřívá se těsně pod bod varu. Horká voda dodává energii páry turbíně generátoru.

Toltékové (z nahuatlu: „lid z Tollanu“). Starý kulturní národ na mexické vysočině a obyvatelé města Tollan, které je dnes jako město zřícenin Tula známé svými obřími sochami. Pro Aztéky, kteří byli Toltéky silně ovlivněni, byla doba Toltéků „zlatým věkem“. Kolem roku 1000 vytáhli Toltékové na pobřeží Mexického zálivu do oblasti → Mayů, kteří pod toltéckým vlivem zažili poslední rozkvět. Dnes svědčí o této vyspělé kultuře starého Mexika trosky rozlehlých budov.

Wolfram (chemická značka W). Kov ze skupiny „vzácných zemin“, s podílem 0,0064 procenta na zemské kůře se však vyskytuje častěji než rovněž vzácný → molybden. Wolfram má vysokou atomovou váhu a vysokou molekulární hustotu. V čisté formě to je bělavě lesklý kov, který lze při vysokých teplotách válcovat, táhnout a kovat. Bod tání má 3410 stupňů Celsia, bod varu asi 5400 stupňů Celsia. Používá se jako slitinový kov pro odolné materiály a v čisté formě do trysek raket a k výrobě drátů žárovek.

Poděkování

Ačkoli se to „zasloužilému autorovi“, který má za sebou téměř 20 knižních publikací, stalo již téměř rutinou: i nadále je pro mě mimořádně důležité poděkovat všem, bez jejichž účinného přispění by tato kniha sotva vznikla.

Chtěl bych na tomto místě srdečně poděkovat svým kolegům autorům jako Erichu Dánikenovi a specialistovi na Indii Franzi Bátzovi, které mohu rovněž již dlouho počítat mezi své přátele. Na tomto místě bych chtěl vzpomenout také Johannese Fiebaga a Petera Krassy, kteří sice již nedlí mezi námi, ale svými výzkumy položili základy, o něž se mohu v tomto díle opřít.

Velké poděkování patří také Hansjörgu Ruhovi, Jorgu Dendlovi, ing. Klausu Deistungovi, Sabině a Werneru Rossowovým a Dietmaru Schraderovi, který mi poskytl mnoho nových a nanejvýš zajímavých poznatků ohledně záhadných artefaktů z Paj-kungu. A také Valeriji Uvarovovi z Ruska a Werneru Forsterovi za fantastický materiál k neuvěřitelným artefaktům nanotechniky z východního Uralu.

Srdečný dík patří Jo Lusbymu a Abby Wanovi z pekinské redakce *City Weekend Magazine*, stejně jako mým australským přátelům Julii Byronové, Alimu Mohammedovi Hassanovi, Davidu M. Summersovi, Duncanu Roadsovi a Paulu Whitovi.

V neposlední řadě děkuji své příčinlivé nakladatelce z nakladatelství LangenMüller Herbig nymphenburger, paní Brigitte Fleissner-Mikoreyové, a celému osvědčenému nakladatelskému týmu mé „literární domoviny“. Totéž platí pro mého dlouholetého lektora Hermanna Hemmingera, neboť nechávat s ním knihu dozrávat mi stále působí radost.

Nezapomněl jsem na někoho? O ano – a na někoho důležitého! Vždyť čím by byl autor bez neustále se rozšiřující mezinárodní obce čtenářů, jež mu zachovává věrnost hned ode dne, kdy poprvé smočil pero? Chtěl bych zde také srdečně poděkovat za rostoucí zaujetí tématy, jež dokážou polarizovat názory v míře vskutku nebývalé.

Hartwig Hausdorf

Poznámky

2 Hausdorf, Hartwig: „Geheime Geschichte II. Die Verschwörung bei Tageslicht.“ Marktoberdorf 2003

3 Michaelis, Hans: „Handbuch der Kernenergie.“ Frankfurt 1987

4 Ruh, Hansjörg: „Die fossilen Naturreaktoren von Oklo und Bangombé – eine einmaliges, faszinierendes Weltwunder“, v: Mehner, Thomas (vyd.): „An den Grenzen unseres Wissens.“ Suhl 1999

5 b, a.: „Comptes Rendus de l'Académie des Sciences“, Paříž, 16. 10. 1972

6 b, a.: Sdělení Komisariátu pro jadernou energii (CEA) ze dne 12. března 1999

7 Lancelot, J. L. et al.: „A Prehistorie Nuclear Reactor?“, v: „Earth and Planetary Science letters“, č. 25 z března 1975

7 Hausdorf, Hartwig: „Experiment: Erde.“ Mnichov 2001

8 Cowan, George A.: „A Natural Fission Reactor“, v: „Scientific American“, červenec 1976

9 Fiebag, Johannes: „Das Genesis-Projekt.“ Přednáška na světové konferenci Ancient Astronaut Society (AAS) v Bernu (Švýcarsko) 18. dubna 1995

10 Fiebag, Johannes: „Ein prahistorischer Kernreaktor in Gabun“, v: Dopatka, Ulrich (vyd.): „Sin wir allein?“ Dusseldorf 1996

11 Gauthier-Lafaye, Francois et al.: „The Last Natural Nuclear Fission Reactor“, v: „Nature“, č. 387 z května 1997

12 Sdělení Compagnie des Mines d'Uranium de Franceville (COMUF) ze 17. února 1998

13 Bewrlitz, Charles: „Das Drachen-Dreieck.“ Mnichov 1990

14 Hausdorf, Hartwig: „Die weisse Pyramide.“ Mnichov 1994

15 Roy, Chandra P.: „The Mahabharata“. Calcutta 1888

16 Dániken, Erich von: „Beweise. Lokaltermin in fünf Kontinenten.“ Düsseldorf 1977

17 Bätz, Franz: „Indische Geisterstädte.“ Marktoberdorf 2003

- 18 Dániken, Erich von: „Erinnerungen an die Zukunft.“ Düsseldorf 1968
- 19 Dániken, Erich von: „Habe ich mich geirrt? Neue Erinnerungen an die Zukunft.“ Mnichov 1985
- 20 Bhushan, Ashn Sh.: „Delhi, a City od Cities.“ Delhi 2000
- 21 Balasubramaniam, R.: „Current Science“, sv. 82, vydala Indická akademie věd, Dillí 2000
- 22 Bätz, Franz: „Die nichtrostende Eisensäule von Delhi“, v: „Sagenhafte Zeiten“, č. 1/2004
- 23 Bellinger, Gerhard J.: „Lexikon der Mythologie.“ Augsburg 1997
- 24 Dániken, Erich von: „Prophet der Vergangenheit.“ Düsseldorf 1979
- 25 Smith, V. A.: „The Iron Pillar of Dhar“, v: „Journal of the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland.“ Dillí 1898
- 26 Cousins, H.: „The Iron Pillar at Dhar“, v: „Almanac of the Archeological Survey of India 1902/1903.“ Dillí 1903
- 27 Rössler, Klaus: „The Non-rusting Iron Pillar at Dhar“, v: „Technical Journal“, vol. 27, č. 2, říjen-prosinec 2002
- 28 Bätz, Franz: „Die nichtrostende Eisensäule von Dhar“, v: „Sagenhafte Zeiten“, č. 4/2005
- 29 Bätz, Franz: Osobní korespondence s autorem z 1. ledna 2007
- 30 Ngakpa Chógyam Rinpoche: „Der Biss des Murmeltieres.“ Paderborn 1993
- 31 Kunsang, E. P. a Binder-Schmidt, M.: „Blazing Splendor. The Memoirs of the Dzogchen Yogi Tulku Urgyen Rinpoche.“ Hongkong 2005
- 32 Bätz, Franz: Osobní korespondence s autorem ze 17. července 2007
- 33 Groth, Klaus-Ulrich: „Práastronautische Artefakte im Agyptischen Museum von Kairo“, v: Dániken, Erich von (vyd.): „Das Erbe der Götter.“ Mnichov 1997
- 34 Hausdorf, Hartwig: „Geheime Geschichte. Was unsere Historiker verschweigen.“ Marktoberdorf 2001
- 35 De Solla Price, Derek: „Gears from the Greek.“ New York 1975

- 36 De Solla Price, Derek: „An Ancient Greek Computer“, v: „Scientific American“, červen 1959
- 37 Steiger, Brad: „Mysteries of Time and Space.“ West Chester (Pennsylvania) 1989
- 38 Genzmer, H. a Hellenbrand, U.: „Ratsel der Menschheit“. Kolín/R 2006
- 39 Becker, Markus: „Forscher enträtseln Computer aus der Antike“, na „SPIEGEL online“ z 29. listopadu 2006
- 40 Clark, Arthur C, Welfare, S. a Fairley, J.: „Geheimnisvolle Welten. An den Grenzen unserer Wirklichkeit.“ Augsburg 1990
- 41 Dopatka, Ulrich: „Lexikon der Präastronautik.“ Rastatt 1981
- 42 Kolosimo, Peter: „Woher wir kommen.“ Wiesbaden 1972
- 43 b, a.: „US-Astronomen entdecken zehnten Planeten unseres Sonnensystems“, v: „Passauer Neue Presse“ z 28. října 2005
- 44 Steinbauer, Friedrich: „Die Cargo-Kulte – als religionsgeschichtliches Problém.“ Erlangen 1971
- 45 Guariglia, Guglielmo: „Prophetismus und Heilerwartungsbewegungen als volkerkundliches und religionsgeschichtliches Problém“, v: „Wiener Beiträge zur Kulturgeschichte und Linguistik, Band XIII., Vídeň 1959
- 46 Daniken, Erich von: „Auf den Spuren der All-Mächtigen.“ Gutersloh 1993
- 47 Pauwels, Louis a Bergier, Jacques: „Aufbruch ins Dritte Jahrtausend.“ Bern a Mnichov 1962
- 48 Daniken, Erich von: „Die Spuren der Ausserirdischen.“ Mnichov 1990
- 49 Fiebag, Peter a Fiebag, Johannes: „Der steinerne Gott von Xunantunich“, v: Dániken, Erich von (vyd.): „Fremde aus demAU.“ Mnichov 1995
- 50 Kennedy, Easby E. a Scott, John F.: „Before Cortez – Sculpture of Middle America.“ New York 1970
- 51 Habeck, Reinhard et al.: „Unsolved Mysteries. Die Welt des Unerklärlichen.“ Vídeň 2001
- 52 Grunfeld, Frederic V.: „Spiele der Welt – Tlachtli.“ Vydal Švýcarský výbor pro UNICEF. Curych, b, r.

- 53 Wilhelmy, Herbert: „Welt und Umwelt der Maya.“ Mnichov 1981
- 54 Stingl, Miloslav: „Den Maya auf der Spur.“ Lipsko 1971
- 55 Rivet, Paul: „Les Origines de l'Homme Américain.“ Paříž 1943 a 1957
- 56 Hausdorf, Hartwig: „Von Rüsselswesen, Roboterarmen und Headsets“, v: „Sagenhafte Zeiten“, č. 4/2006
- 57 Karst, Josef: „Eusebius' Werke. 5. Band: Die Chronik.“ Lipsko 1911
- 58 Dániken, Erich von: „Die Augen der Sphinx.“ Mnichov 1989
- 59 Dániken, Erich von: „Wir sind alle Kinder der Götter.“ Mnichov 1987
- 60 Tiskové prohlášení Greenpeace Deutschland z 19. listopadu 2000
- 61 b, a.: „Neu Rechtsbrüche am Europäischen Patentamt.“ Online sdělení Greenpeace Deutschland z prosince 2000
- 62 Tripp, Edward: „Reclams Lexikon der antiken Mythologie.“ Stuttgart 1974
- 63 Herodot: „Historia. Bücher I und II.“ Mnichov 1963
- 64 Stadler, Beda M.: „Haben wir ausserirdische Gene?“, v: „Sagenhafte Zeiten“, č. 6/2003
- 65 Steinhardt, Marina: „Autoimmunkrankheiten: Spur prahistorischer Gentechnologie durch Ausserirdische?“, v: Dániken, Erich von (vyd.): „Neue kosmische Spuren.“ Mnichov 1992
- 66 Furduy, Rostislav: „Die Gene und die Ausserirdischen“, v: „Sagenhafte Zeiten“, č. 6/1999
- 67 Adamson, Joy: „The Spotted Sphinx.“ Londýn 1969
- 68 Hausdorf, Hartwig: „„Designerfauna' oder das Rätsel der Zwischenantihybriden“, v: „Sagenhafte Zeiten“ č. 1/2007
- 69 b, a.: „Kritik an Patent der Sonnenblumen.“ Zpráva dpa v: „Passauer Neue Presse“ z 11. července 2007
- 70 Hausdorf, Hartwig: „Das Jahrhundert der Rätsel und Phänomene.“ Mnichov 1999
- 71 Různí autoři: „Nanotechnologie: Miniaturroboter können unsere Zukunft verändern“, v: „Faktor X“, č. 5/1997

72 b, a.: „Ein Rettungs-U-Boot auf Patrouille in unserem Körper“, v: „Bild“ z 9. října 1999

73 Různí autoři: „Minispione reisen durch den Körper“, v: „Apotheken-Unschau“ z 2. května 2001

74 b, a.: „Durchbruch bei neuer Chip-Technologie“, v: „Passauer Neue presse“ z 29. ledna 2007

75 Uvarov, Valerij: Osobní korespondence s autorem z 2. října 1996

76 Matvejeva, E. V. et al.: „Schlussfolgerungen zu den Funden an fadenförmigen Wolframspiralen in den alluvialen Ablagerungen des Flusses Balbanju.“ Zpráva č. 18/485 „Ústředního vědeckého institutu pro geologii a hledání barevných a ušlechtilých kovů“ (CNIGRI), Moskva, z 29. listopadu 1996

77 Bagnasco, Stefano: Dopis autorovi jménem „Comitato Italiano per il Controllo delle Affermazioni sul Paranormaie“ z 5. prosince 2006

78 Ehrenreich, Paul: „Die Mythen und Legenden der sudamerikanischen Urvölker.“ Berlín 1905

79 Stingl, Miloslav: „Die Inkas.“ Vídeň 1978

80 Nussbaumer, Valentin: „Der Stargate in Peru“, v: Daniken, Erich von (vyd.): „Jäger verlorenen Wissens.“ Rottenburg 2003

81 Vega, Garcilaso de la: „Primera Parte de los Comentarios Reales.“ Madrid 1723

82 Vega, Garcilaso de la: „Historia General del Peru.“ Madrid 1722

83 Dániken, Erich von: „Zurück zu den Sternen.“ Düsseldorf 1969

84 Charroux, Robert: „Histoire inconnue des hommes depuis cent mille ans.“ Paříž 1963

85 Bellamy, Hans S. a Allan, P.: „The Calendar of Tiahuanaco.“ Londýn 1956

86 Hausdorf, Hartwig: „Neue Ratsel im Hochland der Anden“, v: „Sagenhafte Zeiten“ č. 6/2003

87 b, a.: „Forscher inspizieren UFO-Startrampe“, na „SPIEGEL online“ z července 2002

88 Fiebag, Peter: „Mysteriöses Röhrensystem – on ETs erbaut?“
v: „Sagenhafte Zeiten“ č. 5/2002

89 Fiebag, Peter: „Mysteriöses Röhrensystem – on ETs erbaut?“
v: Dániken, Erich von (vyd.): „Jäger verlorenen Wissens.“
Rottenburg 2003

90 Hausdorf, Hartwig: „Die ‚Ruinen der Ausserirdischen‘ am
Baigong“, v: „Sagenhafte Zeiten“, č. 1/2005

91 Ma Pei Hua: „Unknown Qinghai“. Qinghai Volksredaktion
2003

92 Schrader, Dietmar: „Die ausserirdischen Relikte am Baiging:
Neues von Chinas uraltem Geheimnis“, v: „Sagenhafte Zeiten“ č.
6/2006

93 b, a.: „E.T.-Berg in China: Erste Untersuchungsergebnisse“,
v: „Sagenhafte Zeiten“ č. 1/2006

94 Wehner-c. Segesser, Sibylle: „Die Zwergmenschen von
Flores. Spektakulärer Fossilienfund in Indonesien“, v: „Neue Zürcher
Zeitung“ z 28. října 2004

95 Verrengia, Joseph: „Mensch oder Nicht-Mensch“, v: Der
Bund“ (Bern/Švýcarsko) z 28. října 2004

96 Kolosimo, Peter: „Sie kamen von einem anderen Stern.“
Wiesbaden 1969

97 Krassa, Peter: „AJs die gelben Götter kamen.“ Mnichov 1973

98 Hausdorf, Hartwig: „The Chinese Roswell.“ Bova Baton
(Florida) 1998

99 b, a.: „UFOs in der Vorzeit?“ v: „Das vegetarische
Universum“, vydání z července 1962

100 Dendl, Jörg: „Die Steinscheiben von Baian Kara Ula:
Der erste Bericht“, v: „Ancient Skies“, č. 1/1996

101 Stonley, J. a Lawton, A. T.: „Is anyone oput there?“
Londýn 1975

102 Krassa, Peter: „...und kamen auf feurigen Drachen.“
Mnichov 1990

103b, a. : „Das Dorf der Zwerge – Umweltgifte schuld?“, v:
„Bild“ z 9. listopadu 1995

104 Williams, L.: „Für Experten ein Ratsel: Das chinesische Dorf der Zwerge“, v: „Taglich alles“ (Videň/Rakousko) z 9. listopadu 1995

105b, a.: „Arztestreit um das Dorf der Zwerge“, v: „Bild“ z 27. ledna 1997

106 Dendl, Jörg: „Das Geheimnis der Steinscheiben von Baian Kara Ula: „Fiktion oder Wirklichkeit?“, v: Daniken, Erich von (vyd.): „Das Erbe der Götter.“ Mnichov 1997

107 Lusby, Jo a Wan, Abby: „Has the Site of Chinese Roswell Actually Been Found?“, v: „City Weekend Magazine“ z 18. července 2003

108 White, Paul: „Egyptian Enigma – Our History Rewritten“, v: „Exposure Magazine“, sv. 2/č. 6. únor/březen 1996

109 Summers, David M.: „Ancient Secrets Revealed.“ A Film by CNI/Exposure TV. Noosa Heads, Queensland/Austr. 1996

110b.a.: „Braunschlange, óstliche“, na <http://goruma.de>

111 White, Paul: „The Dtrange Case of the Missing Mummy.“ Update výzkumu z roku 1998

112 Coltheart, David: „The Gosford Glyphs“, na: <http://donsmaps.com>

113 Keating, Sdrian: „Egyptian Relics in Austzralia?“, na: <http://members.ozemail.com.au>

114 Bauval, Robert a Gilbert, Adrian: „The Orion Mystery. Unlocking the Secrets of the Pyramids.“ New York 1994

115 Gilroy, Rex: „Ancient Egyptian Colonists of Australia“, v: „Exposure Magazine“, sv. 7/č. 4, září/říjen 2000

116 Schlegel, Rüdiger: „Die ‚Kulturbringer der Traumzeit‘“, v: „Esotera“, září 1995

115 Gilroy, Rex: „Mysterious Australia.“ Mapleton/Qld. 1995

116 Dániken, Erich von: „Meine Welt in Bildern.“ Düsseldorf 1973

117 Gilroy, Rex: „Pyramids in the Pacific.“ Mapleton/Qld. 1999

NE Z TOHOTO SVĚTA Záhadné artefakty a objevy

Z německého originálu Nicht von dieser Welt, vydaného v nakladatelství

F. A. Herbig Verlagsbuchhandlung GmbH v Mnichově v roce 2008

přeložil Vladimír Cadský

Obálku navrhl Miloslav Disman

Redigoval Jaroslav Richter

Odpovědná redaktorka Ivana Parkmanová

Technická redaktorka Martina Adlová

Počet stran 192

Vydala Euromedia Group, k, s. – Knížní klub, Nádražní 32, 150 00 Praha 5 v roce 2009 jako svou 4935. publikaci Sazba SF SOFT, Praha

Tisk Tlačiarne BB, spol, s r, o., Banská Bystrica Vydání první

**Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod Euromedia Group, k, s. – knižní distribuce, Nádražní 32, 150 00 Praha 5
Zelená linka: 800 103 203**

Tel.: 296 536 111

Fax: 296 536 246

Distribuce.sd@euromedia.cz

**Knihy lze zakoupit v internetovém knihkupectví
www.knizniweb.cz**